ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଅଧ୍ୟୟନ ମାଳା

Tribal Language Study Series
Volume - XXI

ଭୂମିଜ

BHUMIJA

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡେମୀ
କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ACADEMY OF TRIBAL DIALECTS & CULTURE
WELFARE DEPARTMENT
GOVERNMENT OF ORISSA

ଭୁମିଜ

ସଂକଳକ :

ସ୍ମୃତରେଖା ସାମଲ

ଓ

ଡଃ ପରମାନନ୍ଦ ପଟେଲ

ସୂଚକ :

ପ୍ରମୋଦନୀ ସିଂ (ପୋଡ଼ାଅସ୍ତିଆ)

ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ :

ଖଗେଶ୍ୱର ମହାପାତ୍ର

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡେମୀ

ଭୁବନେଶ୍ୱର

୧୯୯୭

ACKNOWLEDGEMENT

The study was carried out with financial assistance from the Ministry of Welfare (TD) Govt. of India in 1992 - 93.

BHUMIJA

Complilation : Smrutirekha Samal

Dr. Paramananda Patel

Informant : Pramodini Singh, Podaastia

Supervisor : Khageswar Mahapatra

Academy of Tribal Dialects & Culture
Welfare Department,
Government of Orissa
Adivasi Ground, Bhubaneswar - 751009
1 9 9 7

Price : Rupees **Sixty Two** Only

Printed at : Laxmi Art Printers, Bhubaneswar

ଭୂମିକା

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡେମୀ ପକ୍ଷରୁ ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ସହାୟକ ପୁସ୍ତିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ଏକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ତଦନୁସାରେ ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କିସାନ, ଓରାଓଁ, ଡିଡାୟୀ, କୁଇ ଓ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷା ଉପରେ, ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଗାଦବା, ଜୁଆଙ୍ଗ, ଖଡ଼ିଆ, କୋୟା ଓ ଲାଞ୍ଜିଆ ସଉରା ଭାଷା ଉପରେ ଏବଂ ତୃତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ହୋ, ବାଥୁଡ଼ି, ବଣ୍ଡା, ମୁଣ୍ଡାରୀ ଓ କୁଭି-(ଡଙ୍ଗରିଆ କନ୍ଧ) ଭାଷା ବିଷୟରେ ପୁସ୍ତିକା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି ।

ପ୍ରକଳ୍ପର ଚତୁର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପରଜା, ପାରେଂଗା, ଗଣ୍ଡି, ସାଦ୍ରୀ ଓ ଭୂମିଜ ଭାଷା ବିଷୟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଧରଣର ପୁସ୍ତିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ ପାଇଁ ଉପାଦାନ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଛି ।

୧ । ବ୍ୟାକରଣ

୨ । ରଚନା (ଗଳ୍ପ, ଗୀତ, ଢଗଢମାଳୀ, ବାକ୍ୟପ୍ରାରୂପ ଇତ୍ୟାଦି)

୩ । ଶବ୍ଦକୋଷ : (କ) ଆଦିବାସୀ ଭାଷା - ଓଡ଼ିଆ / ଇଂରାଜୀ

(ଖ) ଓଡ଼ିଆ - ଆଦିବାସୀ ଭାଷା

ଏହି ପୁସ୍ତିକା ଗୁଡ଼ିକ ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ସରଳ ଭାବରେ ଲେଖାଯାଇଛି । ଏହା ଉଭୟ ଆଦିବାସୀ ଓ ଅଣ-ଆଦିବାସୀ ଲୋକଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ପ୍ରସ୍ତୁତ ଭୂମିଜ ଭାଷା ପୁସ୍ତିକାର ଉପାଦାନ ସଂଗ୍ରହ ଓ ଖସଡ଼ା ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି କୁମାରୀ ସ୍ମୃତିରେଖା ସାମଲ । ଏ ଦିଗରେ ତାଙ୍କର ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ସହାୟିକା ହେଉଛନ୍ତି କୁମାରୀ ପ୍ରମୋଦିନୀ ସିଂ, ପୋଡାଅଠିଆ, ବାରିପଦା । ଆଶା କରାଯାଏ ଯେ, ଏହା ଆଗ୍ରହୀ ଲୋକଙ୍କର ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାରରେ ଲାଗିବ ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହେବ ।

ଏପରି ଏକ ଉପଯୋଗୀ ପ୍ରକଳ୍ପର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଏବଂ ଏକାଡେମୀ ପରିଚାଳନା ସମିତିର ସଭାପତି, ଉପ-ସଭାପତି ଓ ସଭ୍ୟବୃନ୍ଦଙ୍କ ନିକଟରେ ଆମେ କୃତଜ୍ଞ ।

ଖଗେଶ୍ୱର ମହାପାତ୍ର
ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

ଉତ୍କଳ ଦିବସ—୧୯୯୭

ସୂଚନା

ଏହି ପୁସ୍ତିକାରେ ଭୂମିଜ ଭାଷାର କଥାଗୁଡ଼ିକ ରୋମାନ ଲିପିଭିତ୍ତିକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଧ୍ୱନିତାତ୍ତ୍ୱିକ ଲିପି (I.P.A.) ମାଧ୍ୟମରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ଭୂମିଜ ଭାଷାର ଉଚ୍ଚାରଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଧରିପାରିବା ନିମନ୍ତେ 'ବ୍ୟାକରଣ' ଅନ୍ତର୍ଗତ ଧ୍ୱନିତତ୍ତ୍ୱ ଅନୁଚ୍ଛେଦଟି ଅନୁସରଣୀୟ । ଅବଶ୍ୟ ଉଚ୍ଚାରଣଗତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଫୁଟାଇ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ମଧ୍ୟ ଏହି କଥାଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବାର ପ୍ରଯତ୍ନ କରାଯାଇପାରେ । ତେବେ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଧ୍ୱନିତାତ୍ତ୍ୱିକ ଲିପି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନୁକୂଳ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେଉଥିବାରୁ ଏଭଳି ଏକ ଭାଷା ଶିକ୍ଷା ସହାୟକ ପୁସ୍ତିକାରେ ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ପରିବର୍ତ୍ତେ ରୋମାନ ଲିପି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାର ଉପାଦେୟତା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ।

ସଙ୍କେତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା :

- (ମଝିରେ ଥିଲେ) ଶବ୍ଦ ସୀମା

(ପୂର୍ବରେ ଥିଲେ) ଉପସର୍ଗ

(ପରେ ଥିଲେ) ପର ପ୍ରତ୍ୟୟ

< ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ସୂତ୍ର

ŋ ଙ

ḍ ଡ

ṛ ଡ଼

ṭ ଟ

ɔ ଅ

/ ବିକଳ୍ପ

~ ଚନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ

ସୂଚୀପତ୍ର

ପ୍ରଥମ ଭାଗ : ବ୍ୟାକରଣ

ଉପକ୍ରମଣିକା

୧। ଧ୍ୱନିତତ୍ତ୍ୱ

୨। ରୂପତତ୍ତ୍ୱ

୩। କ୍ରିୟା

୪। ବାକ୍ୟରଚନା

ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ : ଶବ୍ଦକୋଷ

(କ) ଭୂମିଜ - ଓଡ଼ିଆ - ଇଂରାଜୀ

(ଖ) ଓଡ଼ିଆ - ଭୂମିଜ

ଉପକ୍ରମଣିକା

ଓଡ଼ିଶାରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ୬୨ ପ୍ରକାର ଜନଜାତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 'ଭୂମିଜ' ଅନ୍ୟତମ । ଏମାନେ ଅଷ୍ଟ୍ରିକ୍ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ମୁଣ୍ଡା ଉପଗୋଷ୍ଠୀର ସଜାତୀୟ । ଆର୍ଯ୍ୟୀକୃତ ଜନଜାତି ହିସାବରେ ଭୂମିଜମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ହିନ୍ଦୁ ପ୍ରଭାବ ବେଶ ଲକ୍ଷଣୀୟ । ଓଡ଼ିଶାର ମୟୂରଭଞ୍ଜ, କେନ୍ଦୁଝର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଓ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାରେ ଏମାନେ ବିଶେଷଭାବେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ୧୯୮୧ ଜନଗଣନା ହିସାବରେ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ୧,୫୭,୬୧୪ । ହିନ୍ଦୁ ରୀତିନୀତିକୁ ଏମାନେ ଅନେକାଂଶରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଇଥିବାରୁ ଏମାନଙ୍କର ଚଳଣିରେ ହିନ୍ଦୁ ପ୍ରଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ଏମାନଙ୍କର ଭାଷା ମଧ୍ୟ ଆର୍ଯ୍ୟଭାଷା ପ୍ରଭାବିତ । ସ୍ଥାନୀୟ ଓଡ଼ିଆ ତଥା ପଡ଼ୋଶୀ ବଙ୍ଗଳାର ପ୍ରଭାବ ଏହି ଭାଷାରେ ଅନୁମେୟ । ଏମାନେ ମୁଣ୍ଡାଭାଷା କହୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଭାଷାକୁ ଭୂମିଜ ବୋଲି ନାମିତ କରିଥାଆନ୍ତି । ଭୂମିଜ ଏକ ଆର୍ଯ୍ୟ ଶବ୍ଦ । 'ଭୂମି' ଅର୍ଥ ମାଟି । ମାଟି ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ନେଇ ବା ମାଟିରୁ ଜାତ ବୋଲି ଏମାନେ ଭୂମିଜ ହିସାବରେ ଖ୍ୟାତ ।

ଭୂମିଜମାନେ କେତୋଟି ଉପଗୋଷ୍ଠୀରେ ବିଭକ୍ତ । ଯଥା—ତାମୁଡ଼ିଆ ଭୂମିଜ, ହଲଦ ପୋଖରିଆ ଭୂମିଜ, ତେଲି ଭୂମିଜ, ଦେହୁରି ଭୂମିଜ ଏବଂ କୁଟିଆ ଭୂମିଜ । ଏମାନଙ୍କର କୌଳିକ ପ୍ରଥା ହେଲା ବାରିକ କାମ, ଧାଉ କାମ, ତେଲି କାମ ଏବଂ ଗ୍ରାମର ଦେବାଦେବୀ ପୂଜନ କାର୍ଯ୍ୟ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତାମୁଡ଼ିଆ ଭୂମିଜ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହିସାବରେ ତାଙ୍କ ସମାଜରେ ପରିଚିତ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉପଗୋଷ୍ଠୀ ପୁନଶ୍ଚ ଅନେକ ପ୍ରଶାଖାରେ ବିଭକ୍ତ । ଜ୍ଞାତି ସମ୍ପର୍କ ମଧ୍ୟରେ ବହୁ ପ୍ରଚଳିତ କୁଟୁମ୍ବିତା ପରିଭାଷାର କେତୋଟି ସୁପ୍ରଚଳିତ ପରିଭାଷା ହେଲା ବାବୁ (ବାପା), ମାଈ (ମା), ଦାଦା (ଭାଇ), ନାନି (ବଡ଼ ଭଉଣୀ), ମାମୁଁ, କାକା, ହାତମ (ଖୁଡ଼ି, ମାଈ), ହିଲି (ଭାଉଜ/ଶାଲୀ) । ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶାଲୀ ତଥା ବିଧବା ଭାଉଜ (ବଡ ଭାଇର ପତ୍ନୀ) ସହିତ ବିବାହ ପ୍ରଥା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳିତ ।

ଭୂମିଜମାନଙ୍କର ଅର୍ଥନୀତି କୃଷିଭିତ୍ତିକ । କୃଷି ଏମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଉପଜୀବ୍ୟ । କୃଷି ବ୍ୟତିରେକ ଖଣି-ଖାଦାନରେ କାମ କରି ତଥା କେତେକାଂଶରେ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଏମାନେ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରିଥାଆନ୍ତି । ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର କ୍ରମେ ଏମାନେ ଚାକିରି କ୍ଷେତ୍ରକୁ ମଧ୍ୟ ଆଗେଇ ଆସିଲେଣି । ଭୂମିଜମାନଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତା ହେଉଛନ୍ତି ସିଙ୍ଗ୍‌ବଙ୍ଗା ଏବଂ ଧର୍ମୀ । ଜଣେ ନାୟକ ବା ଦେହୁରି ଗ୍ରାମଦେବୀ ପୂଜକ ହିସାବରେ ଏହା ପୂଜା କରିଥାଆନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ସେମାନେ ଭୂତ-ପ୍ରେତ, ଗୁଣି-ଗାରେଡ଼ିରେ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ ରଖନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ପର୍ବପର୍ବାଣୀ କୃଷିଭିତ୍ତିକ । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଚଇତ ପର୍ବ, ବଇଶାଖ ପର୍ବ, ମକର ବା ବଡ଼ପୂଜା, ନୂଆଖାଇ, ହଲପୂଜା, ରାବଣେଶ୍ୱର, ସିନ୍ଦୁର ଘର, ଦୁଷ୍ଟୁଣି ପୂଜା, କରମା ପର୍ବ, ସହରାଏ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଧାନ । ପୂଜା ଉପଲକ୍ଷେ ଛେଳି, ମେଣ୍ଢା, ଘୁଷୁରି, କୁକୁଡ଼ା ବଲି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ହିନ୍ଦୁ ପ୍ରଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ସଂପ୍ରତି ବିଭିନ୍ନ ପୂଜାରେ ବଲି ବଦଳରେ ବିଭିନ୍ନ ଫଳ ଅର୍ପଣ କରିବାର ବିଧି ପ୍ରଚଳିତ ହେଉଛି । ପର୍ବପର୍ବାଣୀ ସମୟରେ ଅବସର ବିନୋଦନ ନିମନ୍ତେ ସାଧାରଣତଃ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦ ସହ ଭୋଜ ମହୋତ୍ସବରେ ସମସ୍ତ ଅତିବାହିତ କରିଥାଆନ୍ତି ।

ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇଛି ଭୂମିଜମାନଙ୍କର ଭାଷା ମୁଣ୍ଡାରୀ ଭାଷାର ଏକ ଆଞ୍ଚଳିକ ରୂପାନ୍ତର ମାତ୍ର । ସ୍ଥାନୀୟ ଓଡ଼ିଆ ଓ ବଙ୍ଗଳାର ପ୍ରଭାବ ଅନୁମିତ ହେଉଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଏମାନଙ୍କ ଭାଷା ମୂଳତଃ ଅଷ୍ଟ୍ରିକ ଗୋଷ୍ଠୀର ।

ନିମ୍ନ ନକ୍ସା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଭାଷାର ସ୍ଥାନ ସୂଚିତ ।

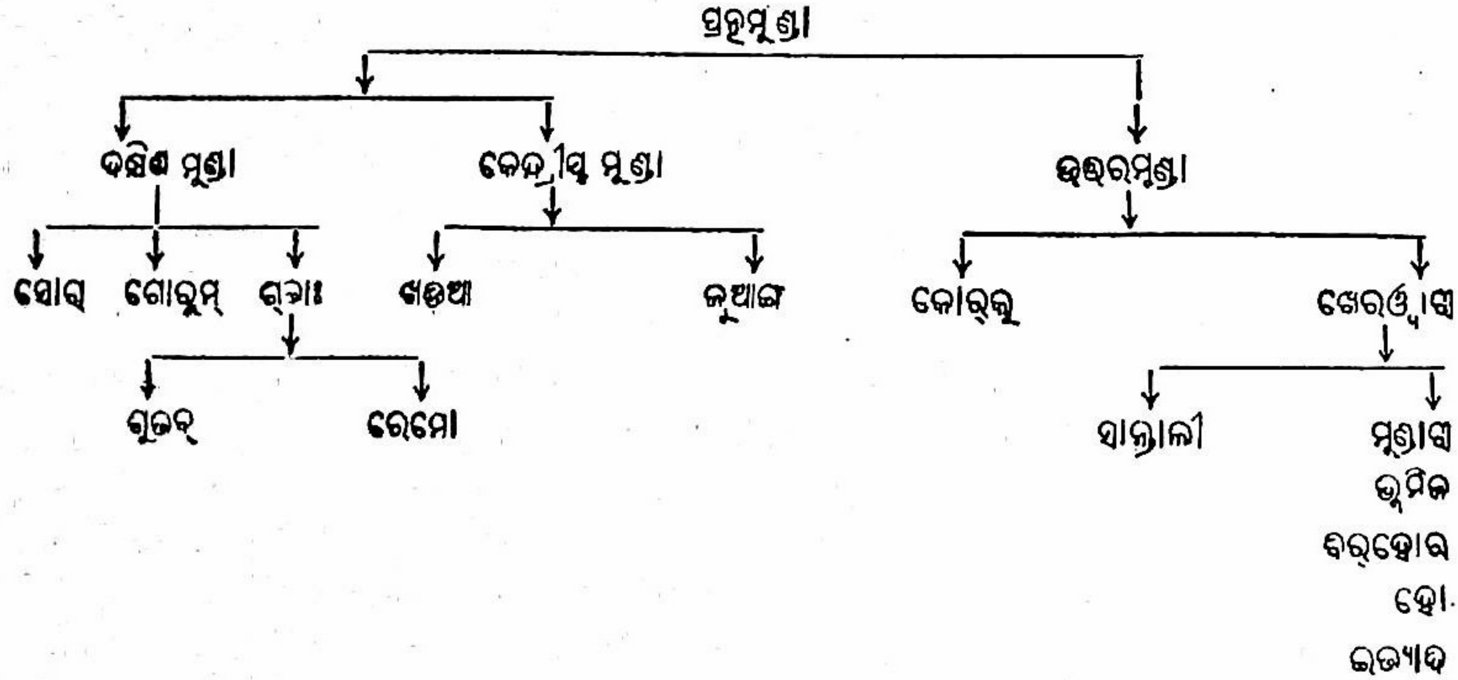

ଭୂମିଜମାନେ ଆତ୍ମ ସଚେତନ । ତଥାପି ସମାଜର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଧାରା ସହ ନିଜକୁ ଖାପ ଖୁଆଇ ଚଳିବାରେ ଏମାନେ ଉଦାରପନ୍ଥୀ । ଅନ୍ୟ ସଜାତୀୟ ଜନଜାତି ପରି ଏମାନେ ସେତେ ରକ୍ଷଣଶୀଳ ନୁହନ୍ତି । ତଥାପି ନିଜ ପରମ୍ପରା ପ୍ରତି ଏମାନେ ବୀତସ୍ପୃହ ନୁହନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଏମାନଙ୍କ ଚାଲିଚଳଣି, ଆଚାର ବ୍ୟବହାର, ପରମ୍ପରା ତଥା ଭାଷା ସାହିତ୍ୟରେ ହିନ୍ଦୁ ପ୍ରଭାବ ସ୍ପଷ୍ଟ ଲକ୍ଷଣୀୟ । ଭୂମିଜମାନଙ୍କର ପେଣ୍ଠସ୍ଥଳୀ ବାରିପଦା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ରଙ୍ଗାମାଟିଆ ଅଞ୍ଚଳ ଏହାର ଅନ୍ୟତମ ଉଦାହରଣ । ଆଧୁନିକ ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ଭୂମିଜମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରଭାବ ବେଶ୍ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକତାରୁ ଏମାନେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓହରି ଯାଇନାହାନ୍ତି ।

ଭୂମିଜ ଭାଷାର ବ୍ୟାକରଣ ରଚନା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ ବାରିପଦାର ପୋଡ଼ା ଅସ୍ତିଆ ଗ୍ରାମରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଛି । ଏଣୁ ମୂଳଭୂମିଜ ସହ ପୋଡା ଅସ୍ତିଆର ଭୂମିଜ ଭାଷାରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟ ରହିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ଭୂମିଜ ଧ୍ୱନିତତ୍ତ୍ୱ

୧ । ସ୍ୱନିମ :

ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଚଳିତ ଭୂମିଜ ଭାଷାର ସ୍ୱନିମ ଅର୍ଥାତ ମୁଖ୍ୟ ଧ୍ୱନି ସମୂହକୁ ସମତୁଲ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଧ୍ୱନି ମାଧ୍ୟମରେ ନିମ୍ନରେ ସୂଚିତ କରାଯାଉଛି ।

ସ୍ୱନିମ	ସମତୁଲ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଧ୍ୱନି	ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ
ɔ	ଅ	ଅସୁକ୍ - ɔsuk (ଅସୁସ୍ଥ)
a	ଆ	ଆତାର (ଥଳା) - atar (ଠାଲ) ପୋଢ଼ବା (ଘର)
i	ଇ	ଇସିନ୍ - isin (ସିଝିବା)
u	ଉ	ଉଦୁମା – uduma (ବେକାର)
e	ଏ	ଏକେଲ୍ - ekela (କମ୍ପିବା)
o	ଓ	ଓଁ - oŋ (ଫୁଙ୍କିବା)
k	କ	କଦ - kɔdɔ (କାନ୍ଦେଇବା)
kh	ଖ	ଖାଡ଼ୁଆ - khaṛua (ଗୋଡ଼ ଖଡ଼ୁ)
g	ଗ	ଗୁନି - guni (କେଳା)
gh	ଘ	ଘାଗ୍ - ghag (ଜଳପ୍ରପାତ)
ŋ	ଙ	କାଙ୍କି - kaŋki (ଗେଣ୍ଡାଳିଆ)
c	ଚ	ଚିପିଜ୍ - capij (ମୁନ୍ଦବା)
ch	ଛ	ଛାନି - chani (ଛାଣିବା)
j	ଜ	ଜିରିଂ - jiriŋ (ଶିଙ୍ଗ)
jh	ଝ	ଝଲି - jhɔḷi (ଝୁଲି)
ñ	ଞ	ଆଞ୍ଜା - añja (ମୋର)
ṭ	ଟ	ଟୁଇ - ṭui (ଟିଆ)
ṭh	ଠ	ଠାଏରାଲା - ṭhaeraḷa (ଘଡଘଡ଼)
ḍ	ଡ	ଡାଟାସୁବା - ḍaṭasuba (ଦାନ୍ତମାଢ଼ି)
ḍh	ଢ	ଢୁଣ୍ଡୁ - ḍhunḍu (ଖଣ୍ଡ)

ସ୍ୱନିମ	ସମତୁଲ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଧ୍ୱନି	ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ
ṇ	ଣ	ଆଣ୍-ଦି - aṇ-di (ବିବାହ)
t	ତ	ତାମ୍କୁ - tamku (ଧୂଆଁପତ୍ର)
th	ଥ	ଥାବାଃ - thaba? (କସ୍ତଡବା)
d	ଦ	ଦାରୁ - daru (ଗଛ)
dh	ଧ	ଧାନ୍ଦାରି - dhandari (ଗୁମ୍ଫା)
n	ନ	ନୁବା - nuba (ଅନ୍ଧାର)
p	ପ	ପାଣ୍ଡୁଡୁବ୍ - paṇḍuub (ପାଚିଲା ବାଳ)
ph	ଫ	ଫଗ୍ଳା - phɔgḷa (ପାକୁଆ)
b	ବ	ବଙ୍ଗା - bɔŋga (ପୂଜା)
bh	ଭ	ଭରଗଅନିଃ-bharɔgɔɔni? (ଭରୁଆ)
m	ମ	ମଚ୍ଚ - mɔca (ପାଟି)
r	ର	ରପଦ୍ - rɔpɔd (ଖୋସା)
l	ଲ	ଲଇ - lai (ପେଟ)
ṛ	ଡ଼	ଇଡ଼ି - iṛi (ଗୋଇଠି)
ṛh	ଢ଼	ଢ଼ାଂଗା - ṛhaŋga (ଡେଙ୍ଗା)
ḷ	ଳ	ହିଳିଙ୍ଗା - hiḷiŋa (ହୁଗୁଳିବା)
s	ସ	ସୁଳା - suḷa (କଅଁଳିବା)
h	ହ	ହନ୍ - hɔn (ସନ୍ତାନ)
y	ୟ	ୟାଙ୍ଗବ୍ - yaŋgɔb (ହାଇମାରିବା)

ସ୍ୱନିମ ସମୂହର ଧ୍ୱନିତାତ୍ତ୍ୱିକ ବର୍ଗୀକରଣ :

(କ) ସ୍ୱରଧ୍ୱନି :

	ଅଗ୍ର	କେନ୍ଦ୍ରିକ	ପଶ୍ଚ
ଉଚ୍ଚ	(i)		(u)
ମଧ୍ୟ	(e)		(o)
		(ɔ)	
ନିମ୍ନ		(a)	

(ଖ) ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଧ୍ୱନି :

			ଓଷ୍ଠ୍ୟ	ଦନ୍ତ୍ୟ	ମୂର୍ଦ୍ଧନ୍ୟ	ତାଲବ୍ୟ	କଣ୍ଠ୍ୟ	କାକଲ୍ୟ
ସ୍ପର୍ଶ	ଅଘୋଷ	ଅଳ୍ପପ୍ରାଣ	p	t	ṭ	c	k	?
		ମହାପ୍ରାଣ	ph	th	ṭh	ch	kh	
	ସଘୋଷ	ଅଳ୍ପପ୍ରାଣ	b	d	ḍ	j	g	
		ମହାପ୍ରାଣ	bh	dh	ḍh	jh	gh	
ପ୍ରବାହୀ		ସଙ୍ଘର୍ଷୀ		s			h	
		ନାସିକ୍ୟ	m	n	ṇ	ñ	ŋ	
		ପାର୍ଶ୍ୱିକ		l				
		ତାଡ଼ିତ			ṛ			
		କମ୍ପିତ		r				
		ଅର୍ଦ୍ଧ-ବ୍ୟଞ୍ଜନ	w		y			

ଅଧିପରିଚ୍ଛିନ୍ନ ସ୍ୱନିମ :

ଅନୁନାସିକତା :— / ~ / ଚିହ୍ନିତ (ସ୍ୱରଧ୍ୱନି ଉପରେ)

ଦୀର୍ଘତା :— / - / (ସ୍ୱରଧ୍ୱନି ଉପରେ)

ସଂହତା :— / — / (ମଝିରେ)

ସ୍ୱନମମାନଙ୍କର ବିତରଣ :

ସ୍ୱନମ	ଆଦ୍ୟ	ମଧ୍ୟ	ଅନ୍ତ
ɔ	ଅସୁକ୍ - ɔsuk (ଅସୁସ୍ଥ)	କେଁଅଟ୍ – kẽɔṭ (କେଉଟ)	ପଲ୍ହାଅ - pɔlhaɔ (ପଢ଼ିବା)
a	ଆଦ୍ - ad (ହଣାହେବା)	ଗୁଲ୍ଦାଅ - guḷdaɔ (ଲେଟିବା)	ଇନ୍କୁଆ - inkua (ଯେଉଁମାନଙ୍କର)
i	ଇସିନ - isin (ସିଝିବା)	ଜିପିଲ୍ - jipil (ବୋହୂବା)	ତେତେଃସାଇ - tete?sai (ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ)
u	ଉଦୁମା – uduma (ବେକାର)	ଚାଉଲି - cauli (ଚାଉଳ)	ଉନୁମ୍କାଉ - unumkau (ପାଣିକୁଆ)
e	ଏନ୍ - en (ଡେଇଁବା)	ପାଟେନ୍ - paṭen (ଛନ୍ଦିବା)	ଆଗଏ - a?gɔe (ସ୍ନେହଦେଇବା)
o	ଓଁ - oŋ (ଫୁଙ୍କିବା)	roi – ରୋଇ (ରୋହୁମାଛ)	ହେଲ୍ଓ - hel-o (ଜଳଲହରୀ)
k	କଦ - kɔdɔ (କାନ୍ଦେଇବା)	କୁଂକାଲ - kũkal (କୁମ୍ଭାରପୋକ)	
kh	ଖାଲଇ - khaḷɔi (ଖାଲେଇ)	ଉଖୁଲା - ukhuḷa (ଉଖୁଡ଼ା)	ମୁରୁଖ୍ - murukh (ମୂର୍ଖ)
g	ଗାଲା - gaḷa (ପ୍ରାସାଦ)	ଗାଗାରା - gagara (ଗରା)	ଘାଗ୍ - ghag (ଜଳପ୍ରପାତ)
gh	ଘାର୍ନା - gharna (ଗ୍ରହଣ)	ଘୁଂଘୁରା - ghuŋghura (ନୂପୁର)	
ŋ	—	ଅଙ୍କ୍ - aŋk (ଛାତି)	ଅଉଙ୍ଗ୍ - auŋ (ପାହିବା) (ଗୃହ)
c	ଚଃ - c? (ଚୁମ୍ବନ କରିବା)	ଯାଚଅ – jacɔa (ଯାଚିବା)	ଚମୁଚ - camuc (ଚମୁଚ)
ch	ଛନ୍ଦାଅ – chandaɔ (ଛନ୍ଦିବା)	ନାଛିନି – nachini (ନର୍ତ୍ତକୀ)	ଗାମ୍ଛା - gamcha (ଗାମୁଛା)
j	ଜିରିଂ - jiriŋ (ଶିଙ୍ଗ)	ସାର୍ଜମ୍ - sarjɔm (ଶାଳ)	ଚପିଜ - capij (ମୁଦିବା)

ସ୍ୱନମ	ଆଦ୍ୟ	ମଧ୍ୟ	ଅନ୍ତ
jh	ଝାଳା - jhaḷa (ଝାଡ଼ା)	ଝରଝରରେଣେ - jhɔrjhɔrceṇe (ବାସ୍ନାଚଢେଇ)	
ñ	—	ଵଞ୍ଜାଅ (vañja) (ରଞ୍ଜେଇବା)	—
ṭ	ଟୁଇ - ṭui (ଛିଆ)	କାଟାବ୍ - kaṭab (ଉପବାସ କରିବା)	ଓଁଟ - õṭ (ଓଟ)
ṭh	ଠାଏରଳା - ṭhaeraḷa (ଘଡଘଡ଼ି)	ପେଠାଳି - peṭhaḷi (ଅଣ୍ଡା)	—
ḍ	ଡଟାସୁବା - ḍaṭasuba (ଦାନ୍ତମାଡ଼ି)	ରିଦ୍ଡାଂଡା-riddaṇḍa (ବେଲଣାକାଠି)	
ḍh	ଢୁଣ୍ଡୁ - ḍhunḍu (ଧଣ୍ଡ)	ଓଢଣା - oḍhɔṇa (ଓଢଣା)	
ṇ	—	ଆଣ୍ଡି - aṇḍi (ବବାହୁଡ)	ମେଦ୍କୁଣ୍ - medkun (ଆଖିକୋରଡ)
t	ତାମ୍କୁ - tamku (ଧୂଆଁପତ୍ର)	ଆତାର୍ - atar (ଘୋଡ଼ିବା)	ନିସତ୍ - nisɔt (ଅଲସୁଆ)
th	ଥିଙ୍ଗୁ - thiŋgu (ଛୁଞା କରାଇବା)	ପିର୍ଥିମ୍ - pirthim (ପୃଥିବୀ)	ବେଏଥ୍ - beeth (ବେନ୍ତ)
d	ଦାରୁ - daru (ଗଛ)	ରିଦାକାନ୍ମାନି-rida-kanmani (ବେସର)	କୁଦ୍ - kud (କାଠହଣା)
dh	ଧାନ୍ଦାରି-dhandari (ଗୁମ୍ଫା)	ତାଇଧାଲିଆ-tai-dhaḷia (ଢଙ୍କିବା)	—
n	ନୁବା - nuba (ଅନ୍ଧାର)	ସୁନୁମ୍ - sunum (ତେଲ)	ସଆନ୍ - sɔan (ଅଚର)
p	ପାଣ୍ଡୁବ୍ - panḍuub (ପାଚିଲାବାଲ)	ଟପାଦାର-ṭɔpadar (ଗୋଏନ୍ଦା)	ଜରପ୍ - jɔrɔp (ଗପ କରିବା)
ph	ଫଗଲା - phɔgḷa (ପାଳୁଆ)	ଫେର୍ଫେରି-pher-pheri (କାନଫୁଲ)	ବରଫ୍ - bɔrɔph (ତୁଷାର)
b	ବଙ୍ଗା - bɔŋga (ପୂଜା / ଦେବତା)	ଜବରାଃ - jɔbɔra? (ଅଳିଆ)	ଦାବ୍ - dab (ଗୁହଣୀ)

bh	ଭର୍ଗଅନୀ-bhargɔɔni? (ଘାଗୁଆ)	ବାରଭତାରି-barɔ-bhaṭari (ବେଣ୍ୟା)	—
m	ମଚ୍ଚ - mɔca (ପାଟି)	କାଟାଚ୍‌ମଫା - kaṭacmɔpha (ପାଦ)	କୁଳାମ୍ - kuḷam (ଗ୍ରୁଡ)
r	ରପଦ୍ - rɔpɔd (ଖୋସା)	ହାର୍ତା - harta (ଚମ)	ଅଗର୍ - ɔgɔr (ଭଅଁର)
l	ଲଇ - lai (ପେଟ)	ଟିଃତାଲକା-ti?talka (ପାପୁଲି)	ଅଲ୍ - ɔl (ଲେଖିବା)
ṛ	—	ହିରିହାଡ଼ାହୁଡ଼ - hirihaṛahuṛɔ (ପଥୁରିଆ)	—
ḷ	—	ହିଳିଙ୍ଗା-hiḷiŋga (ହୁଗୁଳିବା)	କୁମ୍ବୁଳ - kumbuḷ (ଲୁଣ୍ଠିବା)
s	ସୁଳା - suḷa (କଅଁଳିବା)	ପିସ୍କିଃ - piski (ହଖାରିବା)	ଗସ୍ - gɔs (ମଉଳିବା)
h	ହନ୍ - hɔn (ସନ୍ତାନ)	ବୁଗିନ୍‌ହଳ - buginhɔḷɔ (ଭଦ୍ରଲୋକ)	—
y	ୟାଙ୍ଗବ୍ - yaŋgɔb (ହାଇ ମାରିବା)	ଆୟମ୍ - ayɔm (ଶୁଭିବା)	—

(i) ସମସ୍ତ ସ୍ୱରଧ୍ୱନି ଆଦ୍ୟ, ମଧ୍ୟ, ଅନ୍ତରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଅନ୍ତି ।

(ii) ସମସ୍ତ ସ୍ୱରଧ୍ୱନିର ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚାରଣ ରହିଛି ।

(iii) ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ୱର ଧ୍ୱନିର ନାସିକ୍ୟ ଉଚ୍ଚାରଣ ରହିଛି ।

(iv) ସମସ୍ତ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଧ୍ୱନି ମଧ୍ୟ ସ୍ଥିତିରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୋଇଥା'ନ୍ତି ।

(v) ḷ, ñ, ŋ, ṇ ବ୍ୟତୀତ ସମସ୍ତ ଧ୍ୱନି ଆଦ୍ୟସ୍ଥିତିରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଅନ୍ତି ।

(vi) ṭh, ḍ, ḍh, dh, bh, ṛ, h, y ବ୍ୟତୀତ ସମସ୍ତ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଧ୍ୱନି ଅନ୍ତସ୍ଥିତିରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଅନ୍ତି ।

(vii) ଦୁଇଟି ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଧ୍ୱନି କୌଣସି ଶବ୍ଦ ଆରମ୍ଭରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।

(viii) ଆର୍ଯ୍ୟ ଭାଷାର ପ୍ରଭାବ ନେଇ ମହାପ୍ରାଣ ବ୍ୟଞ୍ଜନର ବହୁଳ ପ୍ରୟୋଗ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ।

(ix) ñ, ŋ ଏକକ ଶବ୍ଦରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।

ସଂଯୁକ୍ତ ଧ୍ୱନି

(କ) ସ୍ୱର ଅନୁକ୍ରମ :

ସ୍ୱରଧ୍ୱନି ସମୂହ ଅନୁକ୍ରମିକ ଭାବରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୋଇପାରନ୍ତି । କେଉଁ କେଉଁ ଧ୍ୱନି ଅନୁକ୍ରମରେ ରହିପାରନ୍ତି ତାହାର ସୂଚନା ନିମ୍ନ ନକ୍ସାରେ ଅନୁମେୟ ।

	ɔ	a	e	i	o	u
ɔ	√		√	√		√
a	√	√	√	√	√	√
e	√	√	√			
i		√		√	√	√
o				√		
u	√			√		√

(ସମ୍ଭାବ୍ୟ √ ଚିହ୍ନିତ)

ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ

ɔu - ɔuralai (ଅଉରାଲାଇ) ପେଟୁ

ai - ɔuralai (ଅଉରାଲାଇ) ପେଟୁ

aa - aaʔ (ଆଆଃ) ଧନୁ

au - au (ଆଉ) ଆବୃତ୍ତ କରିବା

ui - aguime (ଆଗୁଇମେ) ଆଣ

aɔ - aḍaɔ (ଏଡ଼ାବା)

ia - aṇḍia (ଆନ୍ଡିଆ) ଷଣ୍ଢ

ii - iiʔ (ଇଇଃ) ମଳ

uɔ - intuɔḷa (ଇନ୍ତୁଅଳା) ବିଦ୍ୟାଳୟ

ea - inuŋpɔḷea (ଇନୁଂପଲେଆ) ଖେଳପଡିଆ

uu - ukuukuinuŋ (ଉକୁଉକୁଇନୁଙ୍) ଲୁଚକାଳି

ɔɔ - kɔɔ (କଅ) ବଗ

di - kɔĩthɔ (କଇଁଥ) କଇଁଥ

ae - kaeta (କାଏଟା) ଛଟନ୍ଦ୍ରା

eɔ - kaseɔm (କାସେଅମ୍) ଲସିବା / ସ୍ରାବ ହେବା

ua - khuaḷɔ (ଖୁଆଲ) କାଞ୍ଜିଆହୁଦା

ɔe - gɔe (ଗଏ) ହତ୍ୟା କରିବା

ia - geḷṭakia (ଗେଲ୍ଟାକିଆ) ଦଶଟଙ୍କିଆ

ao - pɔrɔkhao (ପରଖାଓ) ପରୀକ୍ଷା କରିବା

ee - beeʔ (ବେଏଃ) ଛେପ

io - reṛio (ରେଡ଼ିଓ) ରେଡ଼ିଓ

iu - siu (ସିଉ) ଚଷିବା

(ଖ) ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଅନୁକ୍ରମ :

mb - kumbuḷ (କୁମ୍ବୁଲ) ଲୁଣ୍ଠିବା

mc - gimcu (ଜିମ୍ଚୁ) ଶାମୁକା

mm - sirmma (ସିର୍ମ୍ମା) ସ୍ୱର୍ଗ

mk - tamku (ତାମ୍କୁ) ଧୂଆଁପତ୍ର

mr - nemrɔt (ନେମ୍ରତ୍) ଶମିବା

mp - sampɔḷ (ସାମ୍ପଲ୍) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା

mg - ɔmgiṛi (ଅମ୍ଗିଡ଼ି) ଦାନ କରିବା

mt - samtam (ସାମ୍ତାମ୍) ସୁନା

mh - simhɔn (ସିମ୍ହନ) କୁକୁଡ଼ାଛୁଆ

ŋk - kaŋki (କାଙ୍କି) ଗେଣ୍ଡାଳିଆ

ŋg - jhiŋga (ଝିଙ୍ଗା) ଜହ୍ନି

ŋs - dɔŋsɔ (ଢଙ୍ସ) ଦଂଶିବା

ŋl - khiŋla (ଖିଙ୍ଲା) ଖିଲ

ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ :

ŋb - biŋbu (ବିଙ୍ଗ୍ବୁ) ସାପଢୁଙ୍କା

ŋh - siŋhɔ (ସିଂହ) ସିଂହ

ŋḍ - ḍaŋḍa? (ଡାଙ୍ଗଡାଃ) ଠେଙ୍ଗା

nt - jant (ଜାନ୍ତ) ଯନ୍ତ୍ରା

ṇḍ - caṇḍu (ଚ଼ନ୍ଡୁ) ମାସ

ñj - pañja (ପାନ୍ଜା) ପଞ୍ଝା

nd - kɔnda (କନ୍ଦା) ଖନା

nk - hɔnkuḷi (ହନ୍କୁଳି) କନ୍ୟା

ll - ḍullu (ଡୁଲ୍ଲୁ) କଙ୍କି

lm - tilmiŋ (ତିଲ୍ମିଙ୍) ଖସା

ln - bulni? (ବୁଲ୍ନିଃ) ମାତାଲ

lṭ - ulṭa (ଉଲଟା) ନେଉଟାଇବା

l-bh - silver (ସିଲ୍ଭର୍) ସିଲ୍ଭର୍

lb - mɔŋgɔlbar (ମଙ୍ଗଲ୍ବାର) ମଙ୍ଗଳବାର

lk - salkid (ସାଲ୍କିଦ୍) କର୍ଣ୍ଣି

ṭṭ - sɔṭṭa (ସଟ୍ଟା) ଖୁମ୍ପିବା

bj - kɔbja (କବ୍ଜା) କବଜା

rj - sarjɔm (ସାର୍ଜମ୍) ଶାଳ

rs - sarsar (ସାର୍ସାର୍) ନଖ

rl - hirla (ହିର୍ଲା) ନ୍ୟସ୍ତ କରବା

rd - pɔrda (ପର୍ଦା) ପରଦା

r-bh - barbhatari (ବାର୍ଭାତାରି) ବେଶ୍ୟା

rp - sirpa (ସିର୍ପା) ପୁରଦ୍ବାର ଦେବା

rm - sirmma (ସିର୍ମ୍ମା) ସ୍ଵର୍ଗ

ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ :

rk - parka (ପାର୍କା) ଘୁଞ୍ଚିବା

rh - birhɔḷ (ବିର୍ହଲ) ବଣମଣିଷ

sm - kasmar (କାସ୍ମାର୍) ଗନ୍ଧାସି

st - mistri (ମିସ୍ତ୍ରି) କାରିଗର

sr - misri (ମିସ୍ରି) ମିଶ୍ରି

sk - maskali (ମାସ୍କାଲି) ଆଲୋକ

dc - pidceṇe (ପିଦ୍‌ଚେଣେ) ଚକ୍ରବାକ

dk - medkuṇ (ମେଦ୍‌କୁଣ୍) ଆଖି କୋରଡ଼

dg - ridganḍu (ରିଦ୍‌ଗାନ୍‌ଡୁ) ବେଲଣାପିଠା

dm - medmuãta (ମେଦ୍‌ମୁଆଁତା) ମୁକ୍ତା

dr - medraja (ମେଦ୍‌ରାଜା) ଆଖି ଡୋଳା

dṭ - medṭipini (ମେଦ୍‌ଟିପିନି) ଆଖିପତା

tn - piitnɔḷi (ପିଇତ୍‌ନଲି) ଅନ୍ନନଳୀ

jg - ɔjgɔḷ (ଅଜ୍‌ଗଲ୍) ଅଜଗର

ñj - rañjaɔ (ରାଞ୍ଜାଅ) ରଞ୍ଜାଇବା

ଅକ୍ଷର : (Syllable)

'ଭୂମିଜ'ରେ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ସ୍ୱନିମ ଅକ୍ଷରାତ୍ମକ ନୁହେଁ, ସମସ୍ତ ସ୍ୱର ଧ୍ୱନି ଅକ୍ଷରାତ୍ମକ । ଭୂମିଜ ଶବ୍ଦ ଏକ ବା ଏକାଧିକ ଅକ୍ଷର ସହଯୋଗରେ ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଉଭୟ ସ୍ୱରାନ୍ତ ବା ବ୍ୟଞ୍ଜନାନ୍ତ ହୋଇପାରେ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପ୍ରଭାବରେ ଯେପରି ଭୂମିଜ ଶବ୍ଦ ସ୍ୱରାନ୍ତ ହେଉଛି ସେହିପରି ସାନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଭାବରେ ବ୍ୟଞ୍ଜନାନ୍ତ ମଧ୍ୟ ହେଉଛି । ନିମ୍ନରେ 'ଭୂମିଜ' ଭାଷାର ଅକ୍ଷର ବିଭାଜନ (syllabification) ର ଉଦାହରଣ ଦିଆଗଲା ।

ଏକାକ୍ଷରିକ :

vc i?-(ଇଃ) - ଝାଡ଼ା

cv sa-(ସା) - ଚରୁ

cvc cɔ?-(ଚଃ) - ଚୁମ୍ବନ କରିବା

ଦୁଇ ଅକ୍ଷର ଅନୁକ୍ରମ :

v-v	au - (ଆଉ)	- ଆବୃତ କରିବା
v-c-v	ɔte - (ଅଟେ)	- ସ୍ଥଳ
v-vc	aa? - (ଆଆଃ)	- ଧନୁ
v-cvc	ɔgɔr - (ଅଗର୍)	- ଭଁ'ର
vc-cvc	ɔjgɔḷ - (ଅଜ୍‌ଗଲ୍)	- ଅଜଗର
cv-v	jua - (ଜୁଆ)	- ଜୁଆ
cv-vc	juan - (ଜୁଆନ୍)	- ଯୌବନ
cv-cvc	juṭid (ଜୁଟିଦ୍)	- ଛୁଇଁବା
cv-cv	jhɔḷi (ଝଲି)	- ଝୁଲି
cv-v	ṭui (ଟୁଇ)	- ଟିଆ
cvc-cv	khunṭa (ଖୁନ୍‌ଟା)	- ଖୁଣ୍ଟ

ତିନି ଅକ୍ଷର ଅନୁକ୍ରମ :

v-v-cvc	iɔḷa? (ଇଅଲାଃ)	- ପାଇଖାନା
vc-cv-v	anḍia (ଆଣ୍ଡିଆ)	- ଷଣ୍ଢ
v-ccv-cv	angira (ଆଙ୍ଗିରା)	- ବ୍ୟଭିଚାର
vc-cv-cv	ɔmgiṛi (ଅମ୍‌ଗିଡ଼ି)	- ଦାନ କରିବା
v-cv-cvc	ɔnadɔr (ଅନାଦର୍)	- ଅନାଦର କରିବା
vc-v-vcc	ɔlitun (ଅଲ୍‌ଇତୁନ୍)	- ଗ୍ରୀଷ୍ମ
v-cvc-cv	iurfi (ଇୟୁରଫି)	- ଝରକା
cv-cv-cv	kɔṭhɔri (କଠରି)	- କନ୍ଦୁରି
cv-v-cv	sɔɔrɔ (ସଅର)	- ସହର
cv-cv-v	tipaɔ (ଟିପାଅ)	- ଟିପିବା
cvc-cv-cv	ṭonḍɔra (ଟନ୍‌ଡ଼ରା)	- ଝରଣା
cv-v-v	taɔa (ତାଅଆ)	- ତାଉଆ
cv-ccv-cv	dhaŋgiḷi (ଧାଙ୍ଗିଳି)	- କୁମାରୀ
cv-cv-ccv	ba-canḍu (ବାଚନ୍ଡୁ)	- ଚୈତ
cv-v-cvc	hiatiŋ (ହିଆତିଙ୍)	- ହେଜିବା
cv-cv-vc	kaṛiɔm (କାଡ଼ିଅମ୍)	- ଧାରଦେବା
cv-cv-ɔvc	kaḷɔkɔm (କାଳକମ୍)	- ଡଙ୍କିବା

ଚାରି ଅକ୍ଷର ଅନୁକ୍ରମ :

v-cv-cv-cv - ɔnehera (ଅନେହେରା) - ଅପବିତ୍ର

v-cv-cv-v - ɔmagia (ଅମାଗିଆ) - ଦେବା

v-cv-v-cv - aguime (ଆଗୁଇମେ) - ଆଣ

v-vc-cv-cv - iiʔhɔra (ଇଇଃ ହରା) - ମଳଦ୍ୱାର

cv-cv-v-cvc - kamiɔḷaʔ (କାମିଅଳାଃ) - ଅଫିସ୍

cv-cvc-cv-cv - kiriŋniku (କିରିଙ୍‌ନିକୁ) - ଗ୍ରାହକ

cv-cv v-cv - gituari (ଗିତୁଆରି) - କବି

cv-cv-cv-cv - ṭɔpadarɔ (ଟପାଦାର) - ଗୋଏନ୍ଦା

cv-v-cv-cv - daahɔra (ଦାଆହରା) - ମୂତ୍ରଦ୍ୱାର

cv-cv-cv-v - pɔrɔkhao (ପରଖାଓ) - ପରୀକ୍ଷା କରିବା

cv-cvc-cv-cv - pɔṭɔŋkɔbi (ପଟଙ୍‌କବି) - ବନ୍ଧାକୋବି

ପାଞ୍ଚ ଅକ୍ଷର ଅନୁକ୍ରମ :

v-v-cv-cv-v - ɔuralai (ଅଉରାଲଇ) - ଫେଣ୍ଟୁ

v-cvc-cv-cv-v - inuŋpɔḷea (ଇନୁଙ୍‌ପଳେଆ) - ଖେଳ ପଡ଼ିଆ

v-cv-cv-v-cv - ukugianu (ଉକୁଗିଅନୁ) - ଲୁଚେଇବା

cv-cv-cv-v-cv - kuligiabu (କୁଲିଗିଅବୁ) - ପ୍ରଶ୍ନ କରିବା

cv-cv-v-cv-cv - jivaɔthɔḷi (ଜିବଅଥଳି) - ପାକସ୍ଥଳୀ

ଛଅ ଅକ୍ଷର ଅନୁକ୍ରମ :

cv-cv-cv-cv-cv-cv - kaminalahɔḷɔ (କାମିନାଲହଳ) - ମକୁଣ୍ଡିଆ

cv-cv-cv-cv-cvc-cv - gurugurahende (ଗୁରୁଗୁରହେନ୍ଦେ) - କଲ୍‌କତେଇ

cv-cv-cv-v-cv-cv - chɔbibaijadi (ଛବିବାଇଜାଡି) - ଚିତ୍ରକର

ରୂପତତ୍ତ୍ୱ :

ବାକ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟା (form) ଓ ପ୍ରକାର୍ଯ୍ୟ (function) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନୁଶୀଳନ ହିଁ ରୂପତତ୍ତ୍ୱ ବା ରୂପ ରଚନାତ୍ମକ ପ୍ରକ୍ରିୟା । ଏହି ରୂପତତ୍ତ୍ୱର ପ୍ରଧାନ ଉପାଦାନ ମର୍ଫିମ୍ (morpheme) ବା 'ରୂପିମ'। ବ୍ୟାକରଣିକ ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ରୂପିମ୍‌କୁ ଏକ ଅର୍ଥବୋଧକାରୀ ନ୍ୟୂନତମ ଅଂଶ (minimal meaningful unit) ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ । ରୂପିମ୍ ସମୂହ ମୁକ୍ତ (free) ଓ ବଦ୍ଧ (bound) ଏହିପରି ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ । ମୁକ୍ତ ରୂପିମ୍ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ବଦ୍ଧ ରୂପିମ୍ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୂପ ସଂଯୋଗରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରତ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ଏହି ବଦ୍ଧ ରୂପିମର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ମୁକ୍ତ ରୂପିମ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବାରୁ ଏହାକୁ ଶବ୍ଦ (word) କୁହାଯାଏ ।

ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଆକୃତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମୂଳ ବା ବ୍ୟୁତ୍ପାଦିତ ଓ ମୁକ୍ତ ବା ବଦ୍ଧ ଶବ୍ଦ ଭାବରେ ଏବଂ ବ୍ୟାକରଣିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଶେଷ୍ୟ, ସର୍ବନାମ, ବିଶେଷଣ, କ୍ରିୟା, କ୍ରିୟା ବିଶେଷଣ ତଥା ଅବ୍ୟୟ (ନିପାତ) ଭାବରେ ବିଭାଗୀକରଣ କରାଯାଇ ଥାଏ ।

ଗଠନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭୂମିଜ ଭାଷାର ଶବ୍ଦର ସ୍ୱରୂପ ନିମ୍ନମତେ ବର୍ଣ୍ଣିତ :—

(କ) ମୌଳିକ ଶବ୍ଦ :

med (ମେଦ୍) - ଆଖି

pɔṭa (ପଟା) - ଅନ୍ତ

peḷahɔḷɔ (ପେଲାହଲ) - ଅତିଥି

disum (ଦିଶୁମ୍) – ଜଗତ

seta (ସେତା) - କୁକୁର

baba (ବାବା) - ଧାନ

ban (ବାନ୍) - ବନ୍ୟା

(ଖ) ବ୍ୟୁତ୍ପାଦିତ ଶବ୍ଦ :

(i) ଯୌଗିକ ଶବ୍ଦ : ଦୁଇଟି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶବ୍ଦ ସଂଯୋଗରେ ଗଠିତ ଶବ୍ଦ ।

ii?hɔra (ଇଇଃହରା) - ମଳଦ୍ୱାର — ii? (ଇଇଃ) ମଳ + hɔra (ହରା) ଦ୍ୱାର

iṭaɔḷa? (ଇଟାଅଳା) - ଇଟା ଘର — iṭa (ଇଟା) ଇଟା + ɔḷa? (ଅଲାଃ) ଘର

inugtaed (ଇନୁଙ୍‌ଟାଏଦ୍) - ଖେଳପଡ଼ିଆ — inug (ଇନୁଙ୍) ଖେଳ + ṭaed (ଟାଏଦ୍) ପଡ଼ିଆ

gɔrɔbɔɔasɔ (ଗରବବାସ) - ଗର୍ଭାବସ୍ଥା — gɔrɔbɔ (ଗରବ) ଗର୍ଭ + basɔ (ବାସ) ଅବସ୍ଥା

baamala (ବାଆମାଲା) - ଫୁଲମାଳ — baa (ବାଆ) ଫୁଲ + mala (ମାଲା) ମାଳ

bhaḷaɔḷa? (ଭାଲାଅଲାଃ) - ଭଡ଼ାଘର — bhaḷa (ଭାଲା) ଭଡ଼ା + ɔḷa? (ଅଲାଃ) ଘର

lutursuba (ଲୁତୁର୍‌ସୁବା) - କାନମୂଳା — lutur ଲୁତୁର୍) କାନ + suba (ସୁବା) ମୂଳ

(ii) ଯୁଗ୍ମଶବ୍ଦ—ଏହି ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାର—

(କ) ସମାର୍ଥକ :-

japagar (ଜାପାଗାର୍) - କଥାବାର୍ତ୍ତା

eperaŋ (ଏପେରାଂ) - ଗାଳିଗୁଲଜ

jɔm-nu (ଜମ୍-ନୁ) - ଖାଇବା-ପିଇବା

(ଖ) ବିପରୀତାର୍ଥକ :-

nesa?hansa? (ନେସାଃହାନସାଃ) - ଏପଟ ସେପଟ

senɔhiju? (ସେନହିଜୁଃ) - ଯିବା ଆସିବା

ipaesarte (ଇପାଏସାର୍ତେ) - ସତ ମିଛ

bankasɔje (ବାଙ୍କାସଜେ) - ବଙ୍କାସିଧା

hɔrakahɔra (ହରା କାହରା) - ବାଟ ଅବାଟ

gonɔejɔnɔm (ଗନଏ ଜନମ୍) - ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ

sɔjeeṭa? (ସଜେଏଟାଃ) - ସିଧା ଓଲଟା

siṇi?ka-siṇi? (ସିଣିଃକା-ସିଣିଃ) - ସଣ୍ଡାର ଅପରଣ୍ଡାର

tutukun lɔlɔ (ତୁତୁକୁନ୍ ଲଲ) ଅଣ୍ଡା ଗରମ

jeṭejapud (ଜେଟେ ଜାପୁଦ୍) - ଖରା ବର୍ଷା

kami-kakami (କାମି କାକାମି) - କାର୍ଯ୍ୟ ଅକାର୍ଯ୍ୟ

dee?rakab (ଦେଏଃ ରକାବ୍) ଚଢ଼ିବା ଓହ୍ଲାଇବା

(ଗ) ସହସମ୍ବନ୍ଧାନ୍ୱିତ :-

hɔḷa?duar (ହଲାଃଦୁଆର୍) - ଘରଦ୍ୱାର

darusakam (ଦାରୁ ସାକାମ୍) - ଗଛ ପତ୍ର

ḍubalɔṭa (ଡୁବାଲଟା) - ବାସନ କୁସନ

harhapar (ହାର୍ହାପାର୍) - ଗୋଡ଼ାଗୋଡ଼ି

senbaḷa (ସେନ୍ବାଳା) - ଚାଲିଚଲି

kaminala (କାମିନାଲା) - କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

kagɔjsakam (କାଗଜ୍ ସାକାମ୍) - କାଗଜପତ୍ର

reyalgasar (ରେୟାଲ୍ଗାସାର୍) - ଗାଧୁଆ ପାଧୁଆ

panarci (ପାନାର୍ଚି) - ସଫାସଫି

samagdaporom (ସାମାଙ୍ଦାପରମ୍) - ମୁହାଁମୁହିଁ

olbal (ଅଲ୍ବାଲ୍) - ପଢ଼ାପଢ଼ି

likasakam (ଲିକାସାକାମ୍) - ଚଠିପତ୍ର

(ଘ) ପ୍ରତିଧ୍ୱନ୍ୟାତ୍ମକ ଶବ୍ଦ :

kẽkẽ (କେଁ କେଁ) - କେଁ କେଁ

mẽ mẽ (ମେଁ ମେଁ) - ମେଁ ମେଁ

pẽ pẽ (ପେଁ ପେଁ) - ପେଁ ପେଁ

cẽ cẽ (ଚେଁ ଚେଁ) - ଚେଁ ଚେଁ

sẽ sẽ (ସେଁ ସେଁ) - ସେଁ ସେଁ

hẽ hẽ (ହେଁ ହେଁ) - ହେଁ ହେଁ

nẽ nẽ (ନେଁ ନେଁ) - ନେଁ ନେଁ

bhẽ bhẽ (ଭେଁ ଭେଁ) - ଭେଁ ଭେଁ

ẽ ẽ (ଏଁ ଏଁ) - ଏଁ ଏଁ

aĩ aĩ (ଆଇଁ ଆଇଁ) - ମୁଁ ମୁଁ

kũ kũ (କୁଁ କୁଁ) - କୁଁ କୁଁ

bhu bhu (ଭୁ ଭୁ) - ଭୋ ଭୋ

omba omba (ଅମ୍ବାଅମ୍ବା) - ହମ୍ବାହମ୍ବା

(ଙ) ପୁନରାବୃତ୍ତି ଶବ୍ଦ :

nu-nu (ନୁ-ନୁ) - ପିଆପିଇ

lelelepel (ଲେଲେଲେପେଲ) - ଦେଖାଦେଖି

gitiginiti (ଗିଡିଗିନିଡି) - ଶୁଆଶୋଇ

upudup (ଉପୁଦୁପ୍) - କୁହାକୁହି

goye?gopoye? (ଗୋୟେଃଗୋପୋୟେଃ) - ମରାମରି

sab sapab (ସାବ୍ ସାପାବ୍) - ଧରାଧରି

jɔgaɔjɔnɔgaɔ (ଜଗାଅ ଜନଗାଅ) - ରଖାରଖି

kulikupuli (କୁଲି କୁପୁଲି) - ପଚରା ପଚରି

itu-ipitu (ଇତୁ ଇପିତୁ) - ଶିଖାଶିଖି

apase (ଆପାସେ) - ମଗାମଗି

upudur (ଉପୁଦୁର୍) - ପେଲାପେଲି

kaminala (କାମିନାଲା) - କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

gɜiʔgapei (ଗାଇଃଗାପେଇ) - ଠଗାଠଗି

landa lapɔnda (ଲନ୍ଦା ଲପନ୍ଦା) - ହସାହସି

uyu upuyu (ଉୟୁ ଉପୁୟୁ) - ଯୋଡ଼ାଯୋଡ଼ି

(ଗ) ଜଟିଳ ଶବ୍ଦ :

ଶବ୍ଦ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଗରେ ନିଷ୍ପାଦିତ ଶବ୍ଦ

(i) ପୂର୍ବ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଗ

jɔm (ଖାଇବା) + a → ajɔm (ଖୁଆଇବା)

nu (ପିଇବା) + a → anu (ପିଆଇବା) ଇତ୍ୟାଦି

(ii) ପର ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଗ

gɔmke (ମାଲିକ) + in → gɔmkain (ମାଲିକାଣୀ)

ଶବ୍ଦଟି ସ୍ୱରାନ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ / in / ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୁକ୍ତ ହେବାମାତ୍ରେ ଅନ୍ତ୍ୟସ୍ୱର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଥାଏ ।
rakab (ଉଠିବା) + ici → rakabici (ଉଠାଇବା)

ବିଶେଷ୍ୟ :

ଲିଙ୍ଗ, ବଚନ, କାରକ ଯୋଗରେ ଯେଉଁ ଶବ୍ଦର ରୂପ ଗଠନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଥାଏ ଏବଂ ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ରୂପ ବାକ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେ ତାହା ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ରୂପେ ନାମିତ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭୂମିଜ ଭାଷାରେ ଉପଲବ୍ଧ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ଆଲୋଚନା ନିମ୍ନମତେ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ :—

(କ) ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ :

hɔɽɔ – (ହୋଡ଼) – ମଣିଷ
kula – (କୁଲା) – ବାଘ
seta – (ସେତା) – କୁକୁର
merɔm – (ମେରମ୍) – ଛେଳି
hai – (ହାଇ) – ମାଛ
biŋ – (ବିଙ୍) – ସାପ
sim – (ସିମ୍) – କୁକୁଡ଼ା
haṛa – (ହାଡ଼ା) – ବଳଦ
gaḷi – (ଗାଳି) – ମାଙ୍କଡ଼
guḍuʔ – (ଗୁଡୁଃ) – ବଡ଼ମୂଷା

(ଖ) ନାମବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ :

poṛaɔstia (ପୋଡ଼ା ଅସ୍ତିଆ) – ଏକ ଗ୍ରାମର ନାମ
buṛhabɔḷɔŋgɔ (ବୁଢ଼ାବଲଙ୍ଗ) – ଏକ ନଦୀର ନାମ
baripɔda (ବାରିପଦା) – ଏକ ସହରର ନାମ
sunaram (ସୁନାରାମ୍) – ଏକ ଲୋକର ନାମ

(ଗ) ଭାବବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ :

iyam – (ଇୟାମ୍) – କାନ୍ଦ
sana – (ସାନା) – ଇଚ୍ଛା
bɔr – (ବର୍) – ଡର
duku – (ଦୁକୁ) – ଦୁଃଖ
gai – (ଗାଇ) – ଠାର
utu – (ଉତୁ) – ଅନୁତାପ

(ଘ) ବସ୍ତୁବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ :

meṇed – (ମେଣେଦ୍) – ଲୁହା
piṭa – (ପିଟା) – ପିଠା
arki – (ଆର୍କି) – ମଦ
daʔ – (ଦାଃ) – ପାଣି
san – (ସାନ୍) – କାଠ
samtam – (ସାମ୍ତାମ୍) – ସୁନା
sunum – (ସୁନୁମ୍) – ତେଲ

ମୁଣ୍ଡା ଗୋଷ୍ଠୀର ଭାଷାର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି, ଏହାର ଶବ୍ଦରୂପ, ପ୍ରୟୋଗ ନେଇ ବିଶେଷ୍ୟ, ବିଶେଷଣ, କ୍ରିୟା ହିସାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ । ଉପରୋକ୍ତ ବିଶେଷ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ବ୍ୟୁତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ନିଷ୍ପାଦିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ :—

ପ୍ରାତିପଦିକ ସହ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଗରେ ଗଠିତ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣୀୟ ।

bepar + i = bepari (ବ୍ୟବସାୟୀ)

ବିଶେଷ୍ୟ + ବିଶେଷ୍ୟ ସଂଯୋଗରେ ଗଠିତ

inuŋ (ଖେଳ) + hɔɽɔ (ଲୋକ) → inuŋhɔɽɔ (ଖେଳାଳୀ)

med (ମେଦ୍) + muhã (ସାମ୍ନା) → medmuhã ମେଦ୍ମୁହାଁ – ମୁହଁ

ପ୍ରାଣୀବାଚୀ ଓ ଅପ୍ରାଣୀବାଚୀ ଭେଦରେ ବିଶେଷ୍ୟ ଦ୍ୱିବିଧ । ପ୍ରାଣୀବାଚୀ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ଦ୍ୱିବଚନ ଓ ବହୁବଚନ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ବେଳେ ଅପ୍ରାଣୀବାଚୀ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟୟ ଗ୍ରହଣ କରେ ନାହିଁ । ତେବେ ଅପ୍ରାଣୀବାଚୀ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ପ୍ରୟୋଗ ବାରମ୍ବାର ହେଲେ ବହୁବଚନ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସ୍ଥଳ ବିଶେଷରେ ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । ମୁଣ୍ଡାଗୋଷ୍ଠୀ ଭାଷାଭାଷୀର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି ଯେ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ବ୍ୟତିରେକ ସୌର ଜଗତ ସମ୍ପର୍କିତ ସମସ୍ତ ଶବ୍ଦ ଯଥା :– ଚନ୍ଦ୍ର, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ତାରା, ପୃଥିବୀ, ପାଣି, ପବନ ପ୍ରଭୃତି ଏବଂ ମହାକାଶଗତିକ ସତ୍ତ୍ୱରେ ସଜୀବତ୍ୱ ଆରୋପ ହୋଇଥାଏ । ସୃଷ୍ଟି ତତ୍ତ୍ୱରେ ଏମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ତେଣୁ ଏ ସବୁରେ ସଜୀବତ୍ୱ ଆରୋପ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ବିଶେଷ୍ୟର ବ୍ୟାକରଣିକ ସଂବର୍ଗ ତ୍ରିବିଧ । ଯଥା :—ଲିଙ୍ଗ, ବଚନ, କାରକ । 'ଭୂମିଜ'ର କୌଣସି ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ପ୍ରାତିପଦିକ ପରେ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ଲିଙ୍ଗ, ବଚନ, କାରକ, ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଜିତ ହୋଇଥାଏ । ସର୍ବଥା ସର୍ବଶେଷ ଉପାଦାନଟି ଶବ୍ଦର ବହିଃରଙ୍ଗ ବିତରଣକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିଥାଏ ।

ଲିଙ୍ଗ :–

'ଭୂମିଜ' ଭାଷାରେ ଲିଙ୍ଗ ବ୍ୟାକରଣିକ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ବିଶେଷ୍ୟ ଓ କ୍ରିୟା ସହିତ ଏଥିରେ କର୍ତ୍ତାର ଲିଙ୍ଗଗତ ଅନ୍ୱିତି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏନାହିଁ । 'ଭୂମିଜ'ରେ ଲିଙ୍ଗ ତ୍ରିବିଧ । ପୁଂଲିଙ୍ଗ, ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ଓ ଉଭୟ ଲିଙ୍ଗ ଭେଦରେ ଏହା ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଭାବେ ନିରୂପିତ ।

(କ) ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ :–

halam (ହାଲାମ୍) - ବୁଢ଼ା ; budhi (ବୁଢି) - ବୁଢ଼ୀ

aba (ଆବା) - ବାପା ; ma (ମା) - ମାତା

dada (ଦାଦା) - ଭାଇ ; bu (ବୁ) - ଭାଉଜ

maraŋaba (ମାରଙ୍ ଆବା) - ବଡେଇ ; maraŋma (ମାରଙ୍ ମା) - ଦେଠେଇ

hoñjar (ହଞ୍ଜାର୍) - ଶ୍ୱଶୁର ; hanarɔ (ହାନାର) - ଶାଶୁ

bɔhɔnai (ବହନାଇ) - ଭଣୋଇ ; dai (ଦାଇ) - ଭଉଣୀ

(ଖ) ଲିଙ୍ଗ ସୂଚକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ :–

/ -eŋga / (-ଏଙ୍ଗା) — ସ୍ତ୍ରୀ ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ।

kula (କୁଲା) - ଅଣ୍ଡିରା ବାଘ — kulaeŋga (କୁଲାଏଙ୍ଗା) - ମାଈ ବାଘ

sadɔm (ସାଦମ୍) - ଘୋଡ଼ା — sadɔmeŋga (ସାଦମ୍ ଏଙ୍ଗା) - ଘୋଡ଼ୀ

mɜra? (ମାରାଃ) - ମୟୂର — mara?eŋga (ମାରାଃଏଙ୍ଗା) - ମୟୂରୀ

(ଗ) ସମ୍ଭବତଃ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଭାବ ହେତୁ ଲିଙ୍ଗ ପରିବର୍ତ୍ତିକ ବ୍ୟୁତ୍ପାଦକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଗରେ ମଧ୍ୟ କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ଲିଙ୍ଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର ହୋଇଥାଏ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ବାଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ / -i / (-ଇ) ସଂଯୋଗ :—

ṭhebra (ଠେବ୍‌ରା) - ଗେଡ଼ା / -i / → ṭhebri (ଠେବ୍‌ରି) - ଗେଡ଼ୀ

koḷa (କଲା) - ବାଳକ / -i / → kuḷi (କୁଲି) - ବାଳିକା

dhaɟḷa (ଧାଙ୍ଗ୍‌ଲା) - କିଶୋର / -i / → dhaɟḷi (ଧାଙ୍ଗ୍‌ଲି) - କିଶୋରୀ

'ଣି' ପ୍ରତ୍ୟୟ :—

kamarɔ (କାମାର) - କମାର — kamaruṇi (କାମାରୁଣି) - କମାରୁଣୀ

kumbharɔ (କୁମ୍ଭାର) - କୁମ୍ଭାର — kumbharuṇi (କୁମ୍ଭାରୁଣି) - କୁମ୍ଭାରୁଣୀ

ଉଭୟ ଲିଙ୍ଗ :

peḷahɔḷɔ (ପେଲାହଲ) - ଅତିଥି

balehɔn (ବାଲେହନ୍) - ଶିଶୁ

kau? (କାଉଃ) - କାଉ

simhɔn (ସିମ୍‌ହନ୍) - କୁକୁଡ଼ା ଛୁଆ

kɔɔ (କଅ) - ବଗ

ଏସବୁ ସାଧାରଣତଃ ଉଭୟ ଲିଙ୍ଗକୁ ବୁଝାଇଥାଏ । ମୁଖ୍ୟତଃ ଅପ୍ରାଣୀବାଚକ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ କ୍ଳୀବଲିଙ୍ଗ ହୁଏ ।

ବଚନ :

'ଭୂମିଜ' ରେ ବଚନ ତ୍ରିବିଧ : ଏକ ବଚନ, ଦ୍ୱିବଚନ ଓ ବହୁ ବଚନ । ଏକ ବଚନ ପାଇଁ କୌଣସି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବଚନ ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ଦ୍ୱିବଚନ ପାଇଁ / -kiɟ / ପର ପ୍ରତ୍ୟୟ ଏବଂ ବହୁ ବଚନ ପାଇଁ / -ko / ପର ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ । 'ଭୂମିଜ' ବଚନ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ, ଅପ୍ରାଣୀ ଭେଦରେ ଦ୍ୱିବିଧ ହୋଇଥିବାରୁ ଅପ୍ରାଣୀବାଚୀ ପାଇଁ ଦ୍ୱିବଚନରେ ସଂଖ୍ୟା ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ, ଏବଂ ବହୁ ବଚନ ପାଇଁ ବହୁତା ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଜିତ ହୋଇଥାଏ । ତେବେ ଅପ୍ରାଣୀବାଚୀ ବିଶେଷ୍ୟ ରୂପର ଏକାଧିକ ପ୍ରୟୋଗ ହେଲେ / -ko / ପର ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ :—

ପ୍ରାଣୀବାଚୀ — / hɔḷɔ / - ଗୋଟିଏ ଲୋକ - / hɔḷɔkiɟ / - ଦୁଇ ଜଣ ଲୋକ
/ hɔḷɔko / - ଅନେକ ଲୋକ

ଅପ୍ରାଣୀବାଚୀ — / daru / - ଗୋଟିଏ ଗଛ / bariedaru / - ଦୁଇଟି ଗଛ
/ saɟgidaru / - ଗଛଗୁଡ଼ିଏ

କାରକ :

'ଭୂମିଜ' ଭାଷାରେ କାରକ ବିଭକ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟୟ ସିଧାସଳଖ ବିଶେଷ୍ୟ ପ୍ରାତିପଦିକ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗେ କାରକ ବିଭକ୍ତି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରାଣୀବାଚୀ ଦ୍ୱିବଚନ ଓ ବହୁବଚନ ପାଇଁ / -kiŋ / ଓ / -ko / ପର ପ୍ରତ୍ୟୟ କର୍ତ୍ତା ପଦ ପରେ ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । / ko / ର ଧ୍ୱନ୍ୟାତ୍ମକ ପରିବର୍ତ୍ତିନ ଘଟି ସ୍ଥଳବିଶେଷରେ / kɔ / ରୂପରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୋଇଥାଏ ।

	ପ୍ରତ୍ୟୟ	ଉଦାହରଣ
କର୍ତ୍ତା —	—	aĩ ɔḷateñj hijutana - ମୁଁ ଘରକୁ ଆସିଲି
		ae paṭhɔ pɔḷaɔtana - ସେ ପାଠ ପଢ଼ୁଅଛି
କର୍ମ —	/ -ke /, / -ate /	ramɔ rabɔṇke gɔelia - ରାମ ରାବଣକୁ ମାରିଥିଲେ
ସଂପ୍ରଦାନ —		hɔnɔkɔ gaṛɔate reaḷenkɔ senjana - ପିଲାମାନେ ପୋଖରୀକୁ ଗାଧୋଇ ଗଲେ ।
କରଣ —	/ -te /, / -re /	ae jantte guḍuʔgɔea - ସେ ଯନ୍ତାରେ ମୁଗ ମାରେ ।
ଅପାଦାନ —	/ -tead /	ae daru tead uyujana - ସେ ଗଛରୁ ପଡ଼ିଗଲା ।
ସମ୍ବନ୍ଧ —	/ -a /	ramɔa seta - ରାମର କୁକୁର
ଅଧିକରଣ —	/ -re /, / tare /	kula birre taina - ବାଘ ବଣରେ ରହେ ।
		akɔtare kɔsiã bɔhi menaga - ସେମାନଙ୍କ ଠାରେ ଅନେକ ବହି ଅଛି ।

ସର୍ବନାମ :

ସର୍ବନାମ ପଦ ବିଶେଷ୍ୟ କିମ୍ବା ବିଶେଷ୍ୟ ଖଣ୍ଡବାକ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ସର୍ବନାମ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଯାଇପାରେ । 'ଭୂମିଜ'ରେ ପ୍ରଚଳିତ ସର୍ବନାମ ପୁରୁଷବାଚୀ ଏବଂ ଅପୁରୁଷବାଚୀ ଏହିପରି ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶାତ୍ମକ, ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ଓ ସମ୍ବନ୍ଧବାଚକ ଇତ୍ୟାଦି ସର୍ବନାମ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ପୁରୁଷବାଚୀ :

ପୁରୁଷ ବାଚକ ସର୍ବନାମର ବଚନଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସହ ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ ଦ୍ୱିବଚନ ଓ ବହୁ ବଚନରେ ଶ୍ରୋତା ସହିତ (inclusive) ଓ ଶ୍ରୋତା ରହିତ (exclusive) ର ପ୍ରଭେଦ ରହିଛି । 'ଭୂମିଜ' ସର୍ବନାମର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଲା ଏହା କର୍ତ୍ତା ହିସାବରେ ପ୍ରୟୋଗ ହେବା ପୂର୍ବରୁ / a- / (ଅ) ପୂର୍ବ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ କିନ୍ତୁ କ୍ରିୟାରେ ମୂଳଧାତୁ ମାତ୍ର ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

ସର୍ବନାମ ପଦର ଉଦାହରଣ :—

(i) ମୂଳରୂପ :

	ଏକ ବଚନ	ଦ୍ୱିବଚନ	ବହୁ ବଚନ
ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ	-ଇଁ	-ଲଙ୍- (ଶ୍ରୋତା ସହିତ)	ବୁ
		-ଲିଙ୍- (ଶ୍ରୋତା ରହିତ)	ଲେ
ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ	-ମ୍	-ବେନ୍	-ପେ
ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ	-ଏ	-କିନ୍	-କ

(ii) ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପ :

	ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ	ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ	ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ
ଏକ ବଚନ	aĩŋ (ମୁଁ)	aben (ତୁମେ)	ae (ସେ)
ଦ୍ୱିବଚନ	alaŋ (ଆମେଦୁହେଁ) aliŋ (ଆମେଦୁହେଁ)	aben (ତୁମେଦୁହେଁ)	akin (ସେ ଦୁହେଁ)
ବହୁ ବଚନ	ale (ଆମ୍ଭେମାନେ) abu (ଆମ୍ଭେମାନେ)	ape (ତୁମ୍ଭେମାନେ)	akɔ (ସେମାନେ)

ଅପୁରୁଷବାଚୀ :

(i) ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ :

ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ - neã (ଏହା) ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ - ina (ତାହା)

ସୁଦୂରବର୍ତ୍ତୀ - annaṭa (ସେହି)

(ii) ପ୍ରଶ୍ନ ଓ ଅନିଶ୍ଚିତତା ସୂଚକ :

ɔkɔyɔ (ଅକୟ) - କିଏ

kana (କାନା) - କ'ଣ

ɔkɔyaʔ (ଅକୟାଃ) - କାହାର

ɔkɔyɔke (ଅକୟକେ) - କାହାକୁ

ɔkɔre (ଅକରେ) - କେଉଁଠି

ସର୍ବନାମିକ ବ୍ୟୁତ୍ପାଦିତ ପଦାବଳୀ :

ସର୍ବନାମିକ ପ୍ରାତିପଦିକରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବିଶେଷଣାତ୍ମକ ଓ କ୍ରିୟା ବିଶେଷଣାତ୍ମକ ରୂପ ବ୍ୟୁତ୍ପାଦିତ ହୁଏ ।

	ନିକଟ	ଦୂର	ପ୍ରଶ୍ନ	ସମ୍ବନ୍ଧ
ରୀତି	ne-ka (ଏମିତି)	en-ka (ସେମିତି)	oko-lka (କେମିତି)	jeta-ka (ଯେମିତି)
ସ୍ଥାନ	na-re ne-re (ଏଇଠି)	han-de en-de (ସେଇଠି)	oko-re (କେଉଁଠି)	jeta-re (ଯେଉଁଠି)
ଦିଗ	ne-ire (ଏଆଡ଼େ)	han-saire (ସେଆଡେ)	oko-saire (କୁଆଡ଼େ)	jeta-saire (ଯୁଆଡ଼େ)
ପରିମାଣ	na-minu (ଏତେ)	an-minu (ସେତେ)	ci-minu (କେତେ)	jeta-minu (ଯେତେ)
ସମୟ	nam-tu (ଏବେ)	am-tu (ସେବେ)	ci-mtu (କେବେ)	jeta-emtu (ଯେବେ)

ବିଶେଷଣ :

"ଭୂମିଜ" ଭାଷାର ବିଶେଷଣକୁ ସାଧାରଣତଃ ତିନି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । (୧) ଗୁଣବାଚକ, (୨) ସଂଖ୍ୟାବାଚକ, (୩) ସର୍ବନାମିକ ।

ଗୁଣବାଚକ :

(କ) କାଳ :—

purna (ପୁରନା) - ପୁରୁଣା

sɔbudin (ସବୁଦିନ) - ସବୁଦିନ

(ଖ) ରଙ୍ଗ :—

hende (ହେନ୍‌ଦେ) - କଳା

jeŋgedraŋga (ଜେଙ୍ଗେଦ୍‌ରାଙ୍ଗ୍‌ଗା) - ଗାଢ଼ନାଲି

gulapi (ଗୁଲପି) - ଗୋଲପି

punḍi (ପୁଣ୍ଡି) - ଧଳା

nil (ନିଲ୍) - ନୀଳ

sasaŋ (ସାସାଙ୍) - ହଳଦିଆ

(ଗ) ସ୍ଥାନ :—

neire (ନେଇରେ) - ଏଆଡ଼େ

nare (ନାରେ) - ଏଇଠି

okore (ଓକୋରେ) - କେଉଁଠି

sɔbensai (ସବେନ୍‌ସାଇ) - ସବୁଆଡ଼େ

(ଘ) ରୂପ :—

sugaḷ (ସୁଗାଲ୍) - ସୁନ୍ଦର

ḍhaŋa (ଢାଙ୍ଗା) - ଡେଙ୍ଗା

nana (ନାନା) - ପତଳା (ଲୋକ)

etaŋ (ଏତାଙ୍) - ପତଳା (କାଗଜ)

baŋgara (ବାଙ୍ଗାରା) - ବାମନ

(ଙ) ଅବସ୍ଥା :—

peḷeʔdaḷi (ପେଲେଃଦାଲି) - ସବଳ

laŋgaḷa (ଲଙ୍‌ଗାଲା) - ଶ୍ରେଷ୍ଠା

ɔsuk (ଅସୁକ୍) - ଅସୁସ୍ଥ

sugaḷ (ସୁଗାଲ୍) - ସୁସ୍ଥ

ସଂଖ୍ୟାବାଚକ :

(କ) ନିର୍ଣ୍ଣିତ ସଂଖ୍ୟାବାଚକ :—

niiṭa gai (ନିଇଟା ଗାଇ) - ଗୋଟିଏ ଗାଇ

baria seta (ବାରିଆ ସେତା) - ଦୁଇଟି କୁକୁର

api hoṛo (ଆପିହୋଡ଼ୋ) - ତିନି ଜଣ ଲୋକ

moyod mas (ମୟୋଦ୍ ମାସ୍) - ଏକ ମାସ

chotisborso (ଛତିଶ ବର୍ଷ) - ଛତିଶ ବର୍ଷ

(ଖ) ପରିମାଣବୋଧୀ :—

mod (ମଦ୍) - ଅଳ୍ପ

salaggi (ସାଲଗି) - ବଡ଼

hutig (ହୁଟିଙ୍ଗ୍) - ଛୋଟ

jilig (ଜିଲିଙ୍ଗ୍) - ଦୀର୍ଘ

kosia (କସିଆ) - ପ୍ରଚୁର

hambal (ହାମ୍ବାଲ) - ଭାର

ସର୍ବନାମିକ ବିଶେଷଣ :

(କ) ସମ୍ବନ୍ଧ ସୂଚକ :— / -a /

añj-a-kolom (ଆଞ୍ଜା କଲମ୍) - ମୋର କଲମ

aben-a-oṛa (ଆବେନ୍‌ଆଅଡ଼ା) - ତୁମର ଘର

ae-a-kiciri (ଅୟା କିଚିରି) - ତା'ର ଲୁଗା

ako-a-ote (ଆକଆ ଅତେ) - ସେମାନଙ୍କର ଜମି

ସଂଖ୍ୟାବାଚକ :

miyod (ମିୟୋଦ୍) - ଏକ

baria (ବାରିଆ) - ଦୁଇ

apia (ଆପିଆ) - ତିନି

upunia (ଉପୁନିଆ) - ଚାରି

moṇea (ମଣେଆ) - ପାଞ୍ଚ

turuya (ତୁରୁୟା) - ଛଅ

ea (ଏଆ) - ସାତ

irilia (ଇରିଲିଆ) - ଆଠ

areya (ଅରେୟା) - ନଅ

gelya (ଗେଲ୍‌ୟା) - ଦଶ

hisi (ହିସି) - କୋଡ଼ିଏ

ଇତ୍ୟାଦି....

ନିପାତ : (ଅବ୍ୟୟ)

(କ) ବିଭକ୍ତି ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ :—

ke - କୁ

ke - ଆଡ଼କୁ

te / deite / nɔgen / laten - ଦ୍ୱାରା, ଦେଇ

lɔʔ - ସହିତ

tead - ରୁ, ଠାରୁ

aʔ - ର, ଙ୍କର

re - ରେ, ଠାରେ

bitare - ଭିତରେ, ମଧ୍ୟରେ

cetanre - ଉପରେ

latare - ତଳେ

maṇaŋre - ଆଗରେ

tayɔmre - ପଛରେ

japaʔre - ପାଖରେ

binu - ବ୍ୟତୀତ

chaṛa - ଛଡ଼ା

prae - ପ୍ରାୟ

bisɔyɔre - ସମ୍ବନ୍ଧରେ

tayɔmre - ପରେ

namtaŋhabi - ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

bina - ବିନା

naten, nagen - ପାଇଁ

biruddhɔte - ବିରୁଦ୍ଧରେ

sɔbensai - ସବୁଆଡ଼େ

(ଖ) ସଂଯୋଜକ ଅବ୍ୟୟ :—

ar - ଏବଂ

ɔḍʔ - ପୁଣି

mend - କିନ୍ତୁ

kar - କିମ୍ବା

ɔḍʔge - ଆହୁରି

namtaŋhabi - ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

neleka - ଏହିପରି

jɔdi - ଯଦି, ଯଦିଓ

cilkateci - ଯେହେତୁ

leka - ପରି, ଭଳି

inate - ଯୋଗୁଁ

naten - ନିମନ୍ତେ, ପାଇଁ

cilikaci - ଯେପରିକି

cimtuŋ - ଯେତେବେଳେ

jɔdikage - ଯଦି ନୁହେଁ

kared - ତା ନ ହେଲେ

pace - କାଳେ

hepace - ହେଲେହେଁ

(ଗ) ବିସ୍ମୟସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ :—

o, ɔʔ - ଓ

hɔʔ - ହୋ

oʔ - ଓଃ

cɔʔ - ଆଃ

ɔhɔ - ଆହା

hae - ହାୟ

cɔʔcɔʔ - ଛିଛି

ciho - କହୋ

baʔ - ବାଃ

heʔ - ହେଃ

elahe - ଆହେ

କ୍ରିୟା :

ଯେଉଁ ପଦଦ୍ୱାରା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥିବାର ସୂଚନା ହୁଏ, ତାହାକୁ କ୍ରିୟା ପଦ କୁହାଯାଏ । ଏହି କ୍ରିୟାପଦ ରଚନାର ମୂଳଭିତ୍ତି ହେଉଛି କ୍ରିୟା ପ୍ରାତିପଦିକ ବା ଧାତୁ । ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରିବା ବେଳେ ଏହି ପ୍ରାତିପଦିକ ସହିତ ଆଭିମୁଖ୍ୟ, କାଳ, ପୁରୁଷ - ବଚନ ଇତ୍ୟାଦି କ୍ରିୟାରୂପ ନିଷ୍ପନ୍ନାତ୍ମକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଗ ହୋଇ କ୍ରିୟା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରୂପ ଧାରଣ କରିପାରେ । 'ଭୂମିଜ' ରେ କ୍ରିୟା ତ୍ରିବିଧ । ୧ । ସରଳ, ୨ । ଯୌଗିକ, ୩ । ବ୍ୟୁତ୍ପାଦିତ ।

ସରଳ ପ୍ରାତିପଦିକ ଏକ ସରଳ ବା ମୁକ୍ତ ରୂପିମ ଉପରେ ଆଧାରିତ । ବ୍ୟୁତ୍ପାଦିତ ପ୍ରାତିପଦିକ ଏକ ମୁକ୍ତ ରୂପିମ ସହ ଆବଦ୍ଧ ରୂପିମର ସଂଯୋଗରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥଳେ ଯୌଗିକ ପ୍ରାତିପଦିକ ଏକାଧିକ ଧାତୁର ସଂଯୋଗରେ ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ ।

କ୍ରିୟା ସକର୍ମକ ଓ ଅକର୍ମକ ଭେଦରେ ପୁନଶ୍ଚ ଦ୍ୱିବିଧ । ଏ ଉଭୟେ ଅଲଗା ଅଲଗା ପ୍ରତ୍ୟୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଆନ୍ତି ।

ନିମ୍ନରେ କ୍ରିୟାଧାତୁର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ନିଷ୍ପାଦନ ସୂତ୍ର ଆଲୋଚନା କରାଯାଉଛି ।

୧ । ଯେ କୌଣସି ଧାତୁ ଯଦି ଆଭିମୁଖ୍ୟ / କାଳ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଗ୍ରହଣ କରେ ;

୨ । ଯେଉଁ ଧାତୁ ଅନୁଜ୍ଞା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଗ୍ରହଣ କରେ ;

୩ । ଯେଉଁ ଶବ୍ଦ କୃଦନ୍ତ ବିଶେଷଣ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଗ୍ରହଣ କରେ ;

ତେବେ ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ସମାପିକା କ୍ରିୟା ପର୍ଯ୍ୟାୟବାଚୀ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ତୃତୀୟକୁ ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା ପର୍ଯ୍ୟାୟଭୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

ସମାପିକା କ୍ରିୟା—ସାମାପିକା କ୍ରିୟା ଧାତୁ ଗଠନର ଉପାଦାନ ହେଉଛି (କ) ପ୍ରାତିପଦିକ (ଖ) କାଳ (ଗ) ଆଭିମୁଖ୍ୟ (ଘ) ଭାବ (ଙ) ପୁରୁଷ-ବଚନ ଏବଂ ଏଥିସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣତାବାଚୀ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଗରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ରିୟାପଦର ନିଷ୍ପାଦନ ସମ୍ଭବ ।

ସମାପିକା କ୍ରିୟା ଧାତୁ ଗଠନର ସୂତ୍ର :—

ପ୍ରାତିପଦିକ + [ଆଭିମୁଖ୍ୟ + କାଳ + ବୃତ୍ତି] + ପୁରୁଷ ବଚନ । ଏହି ସୂତ୍ର ଅନୁସାରେ କ୍ରିୟାପଦ ନିମ୍ନମତେ ନିଷ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

(କ) ଧାତୁ + କାଳ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

(ଖ) ଧାତୁ + ଆଭିମୁଖ୍ୟ / କାଳ + ବୃତ୍ତି + ପୁରୁଷ-ବଚନ

(ଗ) ଧାତୁ + ଆଭିମୁଖ୍ୟ / କାଳ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

କ୍ରିୟା ପ୍ରାତିପଦିକ—କ୍ରିୟା ପ୍ରାତିପଦିକ ସରଳ ବା ମୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ବ୍ୟାକରଣିକ ପଦ୍ଧତିରେ ବ୍ୟୁତ୍ପାଦିତ ହୋଇପାରେ । କ୍ରିୟା ପ୍ରାତିପଦିକର ବିଭିନ୍ନ ରୂପର କେତେକ ନମୁନା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା :—

(କ) / a- / ପୂର୍ବ-ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଗରେ ପ୍ରେରଣାର୍ଥକ କ୍ରିୟା ପ୍ରାତିପଦିକ ନିଷ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

/ nu / - ପିଇବା + / a- / → / anu / - ପିଆଇବା

/ jɔm / - ଖାଇବା + / a- / → / ajɔm / - ଖୁଆଇବା

(ଖ) ପାରମ୍ପରିକ :

/ -pv- / ଅନ୍ତ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଜନରେ ନିଷ୍ପାଦିତ ହୋଇଥାଏ ।

/ -p- / ଧାତୁରେ ପାରମ୍ପରିକ ପ୍ରାତିପଦିକ ପ୍ରତ୍ୟୟ (ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟଞ୍ଜନ) ଯୋଗ ହେବା ମାତ୍ରେ ପୂର୍ବ ସ୍ୱରର ଆଗମ ହୋଇଥାଏ ।

ଯଥା - / lel / - ଦେଖିବା → / le-pe-l / - ଦେଖାଦେଖି

/ giri / - ଶୋଇବା → / gi-ni-ti / - ଶୁଆଶୋଇ

/ har / -ଗୋଡ଼େଇବା → / ha-pa-r / - ଗୋଡ଼ାଗୋଡ଼ି

ପୁନରାବୃତ୍ତି ଓ ଇଚ୍ଛାର୍ଥକ :

/ ru / - ବାଜିବା → / ru-u / ବଜାଇବା

/ ralɔ / ଫିଟିବା → / ra-ḷa / ଫିଟାଇବା

/ nu / - ପିଇବା → / nu-nu / ଥନଦେବା

ଯୌଗିକ ପ୍ରକୃତି :

/ ɔnumɔti / -ଅନୁମତି → / ɔm / - ଦେବା - ଅନୁମତି ଦେବା

/ tasad / - ଘାସ → / ir - କାଟିବା - ଘାସ କାଟିବା

/ nunu / - ଥନ → / ili / - ଦେବା - ଥନ ଦେବା

/ bhaḷa / ଭଡ଼ା → / ɔm / - ଦେବା - ଭଡ଼ାଦେବା

/ ragad / - ବିରକ୍ତ → / iri / - କରିବା - ବିରକ୍ତ କରିବା

କାଳ/ଆଭିମୁଖ୍ୟ :

ସନ୍ତାଳସ୍ଥ ମୁଣ୍ଡାରୀ ପରି 'ଭୂମିଜ'ରେ କାଳସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟର ପ୍ରୟୋଗ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ତେବେ ଅଭିମୁଖ୍ୟ ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟର ପ୍ରୟୋଗ ଯୋଗଁକୁ ତାହା କେଉଁ କାଳର ଆପେ ସୂଚିତ ହୋଇଯାଏ ।

ଅଭିମୁଖ୍ୟ ଅସମ୍ପନ୍ନ ଓ ସମ୍ପନ୍ନ ଭେଦରେ ଦ୍ୱିବିଧ । ନିମ୍ନରେ କାଳ ଅଭିମୁଖ୍ୟ ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟର ଉଦାହରଣ ଦର୍ଶାଗଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ପନ୍ନ – / - aka /

ବିଶୁଦ୍ଧ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅସମ୍ପନ୍ନ - / tan / (ସକର୍ମକ/ଅକର୍ମକ)

ସରଳ ବର୍ତ୍ତମାନ / Ø /

ଭବିଷ୍ୟତ ସୂଚକ ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ ପାଇଁ - / -ke / ପ୍ରୟୋଗ ହେଉଥିବା ବେଳେ ୨ୟ ଓ ୩ୟ ପୁରୁଷରେ / aka / ର ପ୍ରୟୋଗ ପରିଲକ୍ଷିତ । ବାରିପଦା ସବ୍‌ଡିଭିଜନରେ କଥିତ ଭୂମିଜ ଭାଷାର ସରଳ ବର୍ତ୍ତମାନରେ / -ɔg- / ପ୍ରତ୍ୟୟର ପ୍ରୟୋଗ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଅତୀତ ସାଧାରଣ - / -aka- /

ସମ୍ପନ୍ନ ଅତୀତ - / -ke- /

ଅସମ୍ପନ୍ନ ଅତୀତ - / tan / + / taiken /

ସକର୍ମକ / ଅକର୍ମକ :

ସକର୍ମକ ପାଇଁ / -d / ପର ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗ ହେଉଥିବା ବେଳେ ଅକର୍ମକ ପାଇଁ / -n / ପର ପ୍ରତ୍ୟୟ ଲାଗିଥାଏ । ତେବେ ଏହି ପ୍ରୟୋଗର ପରମ୍ପରା ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମାନ ନୁହେଁ ।

ଭାବ (Mood) :

ମୁଣ୍ଡାରୀ ଭାଷା ପରି ଭୂମିଜରେ ମଧ୍ୟ ତିନିଗୋଟି ଭାବ (mood) ଉପଲବ୍ଧ । ମାତ୍ର ଭାବ ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ନାହିଁ । ଏହା କାଳ/ଆତ୍ମମୁଖ୍ୟସହ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥାଏ ।

ଅନୁଜ୍ଞା

ନିଶ୍ଚୟାତ୍ମକ

ସର୍ତ୍ତମୂଳକ

ପୁରୁଷ-ବଚନ :

ଭୂମିଜ ପୁରୁଷ-ବଚନ ପ୍ରତ୍ୟୟ ପୂର୍ଣ୍ଣତାବାଚୀ ପ୍ରତ୍ୟୟ ପରେ ଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ । ଭୂମିଜରେ ୧୧ ଗୋଟି ପୁରୁଷ-ବଚନ ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ପରିଲକ୍ଷିତ ।

		ଏକ	ବହୁ
୧ମ	ĩ	liŋ	le (ଶ୍ରୋତା ସହିତ)
		laŋ	bu (ଶ୍ରୋତା ସହିତ)
୨ୟ	m	ben	pe
୩ୟ	(e) ø	kiŋ	kɔ

ତେବେ ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ ଏକ ବଚନ ପ୍ରତ୍ୟୟ (e) କିମ୍ବା ଧାତୁରେ ଯୁକ୍ତ ହେଲେ ପ୍ରାୟତଃ ଉହ୍ୟ ରହେ ।

ପୂର୍ଣ୍ଣତା ବାଚୀ - / -a / ପର ପ୍ରତ୍ୟୟ, କାଳ/ଆତ୍ମମୁଖ୍ୟ ପରେ ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

ନାସ୍ତିବାଚକ :

/ ka- / ପୂର୍ବପ୍ରତ୍ୟୟ କର୍ତ୍ତା ପୂର୍ବରୁ ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ : ଯିବା / sen / ଧାତୁରେ କ୍ରିୟା ନଷ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ।

ସରଳ ବର୍ତ୍ତମାନ :

ଧାତୁ + କାଳ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

	ଏକବଚନ	ଦ୍ୱିବଚନ	ବହୁବଚନ
ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ -	aĩ senɔga	aliŋ senɔgaliŋ	ale senɔga
	(ମୁଁ ଯାଏ)	alaŋ senɔgalaŋ	abu senɔgabu
		(ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉ)	(ଆମେମାନେ ଯାଉ)
ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ -	am senɔgam	aben senɔben	ape senɔpe
	(ତୁ ଯାଉ)	(ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଅ)	(ତୁମେମାନେ ଯାଅ)
ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ -	ae senɔga	akin senɔgakin	akɔ senɔgakɔ
	(ସେ ଯାଏ)	(ସେ ଦୁହେଁ ଯାଆନ୍ତି)	(ସେମାନେ ଯାଆନ୍ତି)

ଅସମ୍ପନ୍ନ ବର୍ତ୍ତମାନ :

ଧାତୁ + କାଳ / ଆଭିମୁଖ୍ୟ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ –	aĩ senɔtanaĩ	aliŋ senɔtanaliŋ	ale senɔtanale
	(ମୁଁ ଯାଉଛି)	alaŋ senɔtanalaŋ	abu senɔtanale
		(ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଛୁ)	(ଅମେମାନେ ଯାଉଛୁ)
ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ -	am senɔtanam	aben senɔtanaben	ape senɔtanape
	(ତୁ ଯାଉଛୁ)	(ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଛ)	(ତୁମେମାନେ ଯାଉଛ)
ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ -	ae senɔtana	akin senɔtanakin	akɔ senɔtanakɔ
	(ସେ ଯାଉଛି)	(ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଛନ୍ତି)	(ସେମାନେ ଯାଉଛନ୍ତି)

ସମ୍ପନ୍ନ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୀପ ଭୂତ :

ଧାତୁ + କାଳ / ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

	ଏକବଚନ	ଦ୍ୱିବଚନ	ବହୁବଚନ
ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ -	aĩ senɔkanaĩ (ମୁଁ ଯାଇଛି)	aliŋ senɔkanaliŋ alaŋ senɔkanalaŋ (ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଛୁ)	ale senkanale abu senkanabu (ଆମେମାନେ ଯାଇଛୁ)
ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ -	am senakanam (ତୁ ଯାଇଛୁ)	aben senakanabe (ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଛ)	ape senakanape (ତୁମେମାନେ ଯାଇଛ)
ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ –	ae senɔkana (ସେ ଯାଇଛି)	akin senakanakin (ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଛନ୍ତି)	əkɔ senəkanəkɔ (ସେମାନେ ଯାଇଛନ୍ତି)

ସମ୍ପନ୍ନ ଅତୀତ :

ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ -	aĩ senɔkenaĩ (ମୁଁ ଯାଇଥିଲି)	aliŋ senkenaliŋ alaŋ senkenalaŋ (ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିଲୁ)	ale senkenale abu senke nabu (ଆମେମାନେ ଯାଇଥିଲୁ)
ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ -	am senkenam (ତୁ ଯାଇଥିଲୁ)	abin senkenabin (ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିଲ)	ape senkenape (ତୁମେମାନେ ଯାଇଥିଲ)
ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ -	ae senkena (ସେ ଯାଇଥିଲା)	akin senkenakin (ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥିଲେ)	akɔ senkenakɔ (ସେମାନେ ଯାଇଥିଲେ)

ସରଳ ଅତୀତ :

ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ -	aĩ senɔjanaĩ (ମୁଁ ଗଲି)	aliŋ senɔjanaliŋ alaŋ senɔjanalaŋ (ଆମେ ଦୁହେଁ ଗଲୁ)	ale senɔjanle abu senɔjanabu (ଆମେମାନେ ଗଲୁ)
ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ -	am senɔjanam (ତୁ ଗଲୁ)	aben senɔjanaben (ତୁମେ ଦୁହେଁ ଗଲ)	ape senɔjanape (ତୁମେମାନେ ଗଲ)
ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ -	ae senɔjana (ସେ ଗଲା)	akin senɔjanakin (ସେ ଦୁହେଁ ଗଲେ)	akɔ senɔjanakɔ (ସେମାନେ ଗଲେ)

ଅସମ୍ପନ୍ନ ଅତୀତ :

	ଏକ ବଚନ	ଦ୍ୱିବଚନ
ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ -	aĩ senɔtantaikenaĩ (ମୁଁ ଯାଉଥିଲି)	aliŋ senɔtan taikenaliŋ alaŋ senɔtan taikenalaŋ (ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିଲୁ)

ବହୁ ବଚନ

ale senɔtan taikenale
abu senɔtan taikenabu

(ଆମେମାନେ ଯାଉଥିଲୁ)

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ -	am senɔtan taikenam (ତୁ ଯାଉଥିଲୁ)	abin senɔtan taikenabin (ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିଲ)

ape senɔtan taikenape

(ତୁମେମାନେ ଯାଉଥିଲ)

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ -	ae senɔtan taikena (ସେ ଯାଉଥିଲା)	akin senɔtan taikenakin (ସେ ଦୁହେଁ ଯାଉଥିଲେ)

akɔ senɔtan taikenakɔ

(ସେମାନେ ଯାଉଥିଲେ)

ଭବିଷ୍ୟତ :

	ଏକବଚନ	ଦ୍ୱିବଚନ	ବହୁବଚନ
ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ -	aĩ senɔgaĩ (ମୁଁ ଯିବି)	aliŋ senɔgaliŋ alaŋ senɔgalaŋ (ଆମେ ଦୁହେଁ ଯିବୁ)	ale senɔgale abu senɔgabu (ଆମେମାନେ ଯିବୁ)
ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ -	am senɔgam (ତୁ ଯିବୁ)	abin senɔgabin (ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯିବ)	ape senɔgape (ତୁମେମାନେ ଯିବ)
ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ -	ae senɔga (ସେ ଯିବ)	akin senɔgakin (ସେ ଦୁହେଁ ଯିବେ)	akɔ senɔgakɔ (ସେମାନେ ଯିବେ)

ସର୍ତ୍ତିମୂଳକ :

	ଏକବଚନ	ଦ୍ୱିବଚନ
ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ -	aĩ hɔnaŋ senɔjanaĩ (ମୁଁ ଯାଇଥାନ୍ତି)	aliŋ hɔnaŋ senɔjanaliŋ alaŋ hɔnaŋ senɔjanalaŋ (ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥାନ୍ତୁ)

ବହୁବଚନ

ale hɔnaŋ senɔjanale
abu hɔnaŋ senɔjanabu
(ଆମେମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତୁ)

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ -	am hɔnaŋ senɔjanam (ତୁ ଯାଇଥାନ୍ତୁ)	abin hɔnaŋ senɔjanabin (ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥାନ୍ତ)

ape hɔnaŋ senɔjanape
(ତୁମେମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତ)

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ -	ae hɔnaŋ senɔjana (ସେ ଯାଇଥାନ୍ତା)	akin hɔnaŋ senɔjanakin (ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇଥାନ୍ତେ)

akɔ hɔnaŋ senɔjanakɔ
(ସେମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତେ)

ନାସ୍ତିବାଚକ :

ବିସ୍ତାର ଉଦାହରଣ :—

ସରଳ ବର୍ତ୍ତମାନ :

	ଏକବଚନ	ଦ୍ୱିବଚନ	ବହୁବଚନ
ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ -	aĩ kaĩ senɔga (ମୁଁ ଯିବ ନାହିଁ)	aliŋ kaliŋ senɔgaliŋ alaŋ kalaŋ senɔgalaŋ (ଆମେ ଦୁହେଁ ଯିବୁ ନାହିଁ)	ale kale senɔgale abu kɜbu senɔgabu (ଆମେମାନେ ଯିବୁ ନାହିଁ)
ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ -	am kam senɔga (ତୁ ଯିବୁ ନାହିଁ)	abin kabin senɔga (ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯିବ ନାହିଁ)	ape kape senɔga (ତୁମେମାନେ ଯିବ ନାହିଁ)
ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ -	ae kae senɔga (ସେ ଯିବ ନାହିଁ)	akin kakin senɔga (ସେ ଦୁହେଁ ଯିବେ ନାହିଁ)	akɔ kakɔ senɔga) (ସେମାନେ ଯିବେ ନାହିଁ)

ସରଳ ଅତୀତ :

	ଏକବଚନ	ଦ୍ୱିବଚନ	ବହୁବଚନ
ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ -	aĩ kaĩa janaĩ (ମୁଁ ଗଲି ନାହିଁ)	aliŋ kaliŋ janaliŋ alaŋ kalaŋ janalaŋ (ଆମେ ଦୁହେଁ ଗଲୁ ନାହିଁ)	ale kalea janale abu kabuajanabua (ଆମେମାନେ ଗଲୁ ନାହିଁ)
ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ -	am kama jana (ତୁ ଗଲୁ ନାହିଁ)	abin kabin jana (ତୁମେ ଦୁହେଁ ଗଲନାହିଁ)	ape kape jana (ତୁମେମାନେ ଗଲନାହିଁ)
ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ -	ae kaye jana (ସେ ଗଲା ନାହିଁ)	akin kakin jana (ସେ ଦୁହେଁ ଗଲେ ନାହିଁ)	akɔ kakɔ jana (ସେମାନେ ଗଲେ ନାହିଁ)

ସରଳ ଭବିଷ୍ୟତ :

ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ -

ଏକବଚନ

aĩ hɔnaŋ kaĩ senɔjanaĩ
(ମୁଁ ଯାଇ ନ ଥାନ୍ତି)

ଦ୍ୱିବଚନ

aliŋ hɔnaŋ kaliŋ senɔjanaliŋ
alaŋ hɔnaŋ kalaŋ senɔjanalaŋ
(ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଇ ନ ଥାନ୍ତୁ)

ବହୁବଚନ

ale hɔnaŋ kale senɔjanale
abu hɔnaŋ kabu senɔjanabu
(ଆମେମାନେ ଯାଇ ନ ଥାନ୍ତୁ)

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ - am hɔnaŋ kae senɔjana
(ତୁ ଯାଇ ନ ଥାନ୍ତୁ)

abin hɔnaŋ kabin senɔjanbin
(ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯାଇ ନ ଥାନ୍ତ)

ape hɔnaŋ kape senɔjanape
(ତୁମେମାନେ ଯାଇ ନ ଥାନ୍ତ)

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ - ae hɔnaŋ kae senɔjana
(ସେ ଯାଇ ନ ଥାନ୍ତା)

akin hɔnaŋ kakin senɔjana
(ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇ ନ ଥାନ୍ତେ)

akɔ hɔnaŋ kakɔ senɔjana
(ସେମାନେ ଯାଇ ନ ଥାନ୍ତେ)

ବାକ୍ୟ :

ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ମନର ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବା ସାର୍ଥକ ଶବ୍ଦ ବା ଶବ୍ଦ ସମୂହର ସମାହାର ହେଉଛି ବାକ୍ୟ । ଏହା ତିନ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ । ଯଥା :—

(କ) ସରଳ ବାକ୍ୟ, (ଖ) ଜଟିଳ ବାକ୍ୟ, (ଗ) ଯୌଗିକ ବାକ୍ୟ

ସରଳ ବାକ୍ୟ :

ଯେଉଁ ବାକ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବିଧେୟ ଥାଏ, ତାହାକୁ ସରଳ ବାକ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ଯଥା :— (୧) ନିଃ ମୟୋଦ୍ ସେତା - (ଏହା ଗୋଟିଏ କୁକୁର)

(୨) ଆଏଗା ଅଲା ହେକେ - (ତାହାର ଘର)

ଜଟିଳ ବାକ୍ୟ :

ଗୋଟିଏ ମୁଖ୍ୟ ଉପବାକ୍ୟ ଏବଂ ଏକ ବା ଏକାଧିକ ସହାୟକ ଉପବାକ୍ୟ ସଂଯୋଗରେ ଗଠିତ ବାକ୍ୟକୁ ଜଟିଳ ବାକ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା :—

(୧) ଯଦ ଆମ୍ ଠିକ୍ ସମୟରେ ହିଜୁକାନରେ ତବେ ଅଲାଙ୍ ପରୀକ୍ଷା କେଦାଲଙ୍ ହନାଙ୍ ।
(ଯଦି ତମେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆସିଥାନ୍ତ, ତାହେଲେ ଆମେ ପରୀକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତୁ)

(୨) ନାମ୍‌ତୁଙ୍ ହାକା ଆଇଁ ଆଇଁଗା ଜନମ୍ ସହର କାଇଁ ବାଗେତାଦା ।
(ବର୍ତ୍ତିମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ମୋର ଜନ୍ମ ସହରକୁ ଛାଡ଼ିନାହିଁ)

ଯୌଗିକ ବାକ୍ୟ :

ଏକ ବା ଏକାଧିକ ସରଳ ବାକ୍ୟ ସଂଯୋଗରେ ଗଠିତ ବାକ୍ୟକୁ ଯୌଗିକ ବାକ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଯଥା :—

(୧) ସିଙ୍ଗି କାମିପେ ନିଦା ଜଗିଃପେ - (ଦିନରେ କାମକର ରାତିରେ ଶୁଅ)

(୨) ସାଇରନ୍ ଆଠଟାରେ ସାଡ଼ିୟାନା ଆର୍ ହଲକ କାମିନାଟିନ୍ ଆରମ୍ଭ ଏକଦାକ ।
(ସାଇରନ୍ ଆଠଟାରେ ବାଜିଲା ଏବଂ ଲୋକମାନେ କାମ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ)

ଭୂମିଜ ବାକ୍ୟ ପ୍ରାରୂପ

(କ) ଅସ୍ତିବାଚକ ବାକ୍ୟ :

niʔ mɔyɔd seta - (ନିଃ ମୟୋଦ୍ ସେତା) - ଏହା ଗୋଟିଏ କୁକୁର

eṇḍe baria seta menaʔkina - (ଏଣ୍ଡେ ବାରିଆ ସେତା ମେନାକିନା) - ସେଇଠି ଦୁଇଟି କୁକୁର ଅଛନ୍ତି ।

eṇḍe apia seta menaʔkɔa - (ଏଣ୍ଡେ ଆପିଆ ସେତା ମେନାଃକଆ) - ସେଠାରେ ତିନୋଟି କୁକୁର ଅଛନ୍ତି ।

nere mɔyɔd seta ar mɔyɔd pusi menai - (ନେରେ ମୟୋଦ୍ ସେତା ଆର୍ ମୟୋଦ୍ ପୁସି ମେନାଇ) - ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ କୁକୁର ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବିରାଡ଼ି ଅଛି ।

seṭa pusike bhujia - (ସେତା ପୁସିକେ ଭୁଜିଆ) - କୁକୁର ବିରାଡ଼ିକୁ ଭୁକୁଛି ।

aĩga kaṭa jildijana ar thabajanai - (ଆଇଁଗା କାଟା ଜିଲଦିଜାନା ଅର୍ ଥାବାଜାନାଇ) - ମୋ ପାଦ ଖସିଗଲା ଏବଂ ମୁଁ ପଡ଼ିଗଲି ।

aĩ jɔtɔsai lelɔdaḷia - (ଆଇଁ ଯତସାଇ ଲେଲଦାଳିଆ) - ମୁଁ ଏଥିପାଇଁ ସବୁଆଡ଼େ ଅନାଇଲି ।

aĩ kumdu keĩ sabɔliaĩ - (ଆଇଁ କୁମ୍‌ଦୁ କେଇଁ ସାବଲିଆଇଁ) - ମୁଁ ଚୋରକୁ ଧରିଲି ।

diri cetanre kaṭa dɔgem - (ଡିରି ଚେତାନରେ କାଟା ଡଗେମ୍) -
ପଥର ଉପରେ ପାଦ ପକାଅ ।

panjiri bitare keadṭa menagia - (ପାନ୍‌ଜିରି ବିତାରେ କେଆଦ୍‌ଟା ମେନାଗିଆ) -
ପଞ୍ଜୁରି ଭିତରେ ଶୁଆଟି ଅଛି ।

baaṭa raŋa gea - (ବାଆଟା ରାଙ୍ଗ୍ ଗେଆ) - ଫୁଲଟି ଲାଲ ଅଟେ ।

aĩ hola hijujana - (ଆଇଁ ହୋଲା ହିଜୁଜାନା) - ମୁଁ ଗତକାଲି ଆସିଲି ।

aĩ gapahatu teyad hijudaḷi yai - (ଅଇଁ ଗାପା ହାତୁ ତେୟାଦ୍ ହିଜୁଦାଳି ୟାଇ) -
ମୁଁ ଆସନ୍ତାକାଲି ଗାଁରୁ ଆସିପାରେ ।

ae jeta imnu ɔrthɔ namtana - (ଆଏ ଜେତା ଇମନୁ ଅର୍ଥ ନାମତାନା) -
ସେ କିଛି ଅର୍ଥ ଖୋଜୁଛି ।

aĩ jɔɔ jɔm besĩ jamea - (ଆଇଁ ଜଅ ବେସଇଁ ଜମେଆ) - ମୁଁ ଫଳ ଖାଇବାକୁ ଭଲ ପାଏ ।

ɔm hiju maṇate aĩ hijujana - (ଅମ୍ ହିଜୁମାଣାତେ ଆଇଁ ହିଜୁଜାନା) -
ତୁମେ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଆସିଲି ।

en sadɔmṭa akiriŋɔa - (ଏନ୍ ଶାଦମ୍‌ଟା ଆକିରିଙ୍ଗ୍ଅଆ) - ସେହି ଘୋଡ଼ାଟା ବିକା ଯିବ ।

jɔtɔ hɔḷɔ entekɔ senjana - (ଯତ ହୋଲ ଏନତେକ ସେନଯାନା) -
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ସେଠାକୁ ଗଲେ ।

ɔkɔyɔ ḍak kem ra-lekɔa, aka jɔtɔkɔ hiakana - (ଅକୟ ଡାକ୍‌କେମ୍ ରା-ଲେକଆ, ଆକ ଯତକ ହିଆକାନା - ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଡାକିଥିଲ, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଆସିଛନ୍ତି ।

ae? aĩke pɔsɔnd jiã - (ଆଏଃ ଆଇଁକେ ପସନ୍ଦ ଜିଆଁ) - ସେ ମୋତେ ପସନ୍ଦ କରେ ।

ae? aiŋa ɔḷajapare tayutana - (ଆଏଃ ଆଇଙ୍ଗା ଅଳାଯାପାରେ ତାୟୁତାନା) -
ସେ ମୋ ଘର ପାଖରେ ରୁହେ ।

ae? aĩlɔ hijujana - (ଆଏଃ ଆଇଁଲ ହିଜୁଜାନା) - ସେ ମୋ ସହିତ ଆସିଲା ।

seŋel japate alɔm sena - (ସେଙ୍ଗେଲ ଜାପାତେ ଆଲମ୍ ସେନା) -
ନିଆଁ ପାଖକୁ ଯାଅ ନାହିଁ ।

ae? chat cetanteyad khuṛilkeda - (ଆଏଃ ଛାତ୍ ଚେତାନତେୟାଦ୍ ଖୁଡ଼ିଲ୍‌କେଦା) -
ସେ ଛାତ ଉପରୁ ଡେଇଁଲା ।

am ina-ɔḷaʔre tayutanam - (ଆମ୍ ଇନା-ଅଳାଃରେ ତାୟୁତାନାମ) - ତୁମେ ସେହି ଘରେ ରହୁଛ ।

am aĩga ɔḷaʔte sengam - (ଆମ ଆଇଁଗା ଅଳାଃତେ ସେନ୍‌ଗାମ) - ତୁମେ ମୋ ଘରକୁ ଯିବ ।

aĩga kɔlɔmte ɔlem - (ଆଇଁଗା କଲମତେ ଅଲେମ୍) - ମୋ କଲମରେ ଲେଖ ।

(ଖ) ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ବାକ୍ୟ :

iniʔ ama bɔkɔciʔ - (ଇନିଃ ଆମା ବକ ଚିଃ) - ସେ ତୁମର ଭଉଣୀ କି ?

am kanam jɔmaʔ - (ଆମ୍ କାନାମ ଜମାଃ) - ତୁମେ କ'ଣ ଖାଅ ?

am kanam jɔmeyaʔ - (ଆମ୍ କାନାମ ଜମେୟାଃ) - ତୁମେ କ'ଣ ଖାଇବ ?

abina lutum kana - (ଆବିନା ଲୁତୁମ କାନା) – ତୁମ ନାମ କ'ଣ ?

cimin khɔnre amem birida - (ଚିମିନ ଖନ୍‌ରେ ଆମେମ୍ ବିରିଦା) - କେତେବେଳେ ତୁମେ ଉଠ ?

aben ɔkɔrebini basa jada - (ଆବେନ୍ ଅକରେବିନ୍ ବାସା ଜାଦା) - ତୁମେ କେଉଁଠାରେ ବାସ କର ?

am kanam ceka - (ଆମ୍ କାନାମ୍ ଚେକା) - ତୁମେ କ'ଣ କରିବ ?

niãṭa kan rutu - (ନିଆଁଟା କାନ୍ ରୁତୁ) - ଏଇଟା କି ଋତୁ ?

aĩ hanteŋ sengaciʔ - (ଆଇଁ ହାନ୍‌ତେଙ୍ ସେନଗାଚିଃ) - ମୁଁ ସେଠାକୁ ଯିବି କି ?

ae cimnuŋ khɔnre hijujana - (ଆଏ ଚିମ୍‌ନୁଙ୍ ଖନରେ ହିଜୁଜାନା) - ସେ କେତେବେଳେ ଆସିଲା ?

am kanam lelem namtana – (ଆମ୍ କାନାମ ଲେଲେମ୍ ନାମ୍‌ତାନା) - ତୁମେ କଣ ଦେଖିବାକୁ ଚାହଁ ?

inaṭa kana - (ଇନାଟା କାନା) - ଏଇଟା କଣ ?

iniṭa ɔkɔa sadɔm - (ଇନିଟା ଅକଅ ଶାଦମ୍) – ସେଇଟା କାହାର ଘୋଡ଼ା ?

am ɔkɔrem basajada - (ଆମ୍ ଅକରେମ୍ ବାସାଜାଦା) – ତୁମେ କେଉଁଠାରେ ବାସ କର ?

neka kana sɔmbhɔb - (ନେକା କାନା ସମ୍ଭବ) - ଏମିତି କଣ ସମ୍ଭବ ?

am kanam namtana - (ଆମ୍ କାନାମ ନାମ୍‌ତାନା) – ତୁମେ କ'ଣ ଚାହଁ ?

ape ɔkɔre tayutanape - (ଆପେ ଅକରେ ତାୟୁତାନାପେ) - ତୁମେମାନେ କେଉଁଠି ରହୁଛ ?

hɔla matag hula ɔkorem taikena - (ହଲ ମାତାଙ୍ ହୁଲ ଅକରେମ୍ ତାଇକେନା) - ଗତକାଲିର ପୂର୍ବଦନ ତୁମେ କେଉଁଠି ଥିଲ ?

ɔkoa relgaṛim namea - (ଅକଆ ରେଲ ଗାଡ଼ିମ୍ ନାମେଆ) - କେଉଁ ଟ୍ରେନ ପାଇବ ?

am kanaread ṭhik sɔmɔyɔre kam hijujana - (ଆମ୍ କାନାରେଅଦ୍ ଠିକ୍ ସମୟରେ କାମ ହିଜୁଜାନା) - ତୁମେ କାହିଁକି ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆସିଲ ନ ?

(ଗ) ନାସ୍ତିବାଚକ ବାକ୍ୟ :

anja senre ataikena kaĩ senjana - (ଆଞ୍ଜା ସେନରେ ଆତାଇକେନା କାଇଁ ସେନଜାନା) - ମୋର ଯିବାର ଥିଲ ମାତ୍ର ମୁଁ ଗଲି ନ ।

aĩ tisig kaĩ hijuatana - (ଆଇଁ ତିସିଙ୍ କାଇଁ ହିଜୁଆତାନା) - ମୁଁ ଆଜ ଆସୁ ନାହିଁ ।

ae ruṭika daḷia - (ଆଏ ରୁଟିକା ଦାଳିଆ) - ସେ ରୁଟିକୁ କର ନ ପାରେ ।

aĩ amke musig matagteyad kaig leltama - (ଆଇଁ ଆମ୍‌କେ ମୁସିଙ୍ ମାତଙ୍‌ତେୟାଦ୍ କାଇଙ୍ ଲେଲ୍‌ତାମା) - ମୁଁ ତୁମକୁ କେବେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖି ନାହିଁ ।

aĩ kaĩ kamiya - (ଆଇଁ କାଇଁ କାମିୟା) - ମୁଁ କାମ କରେ ନାହିଁ ।

am kam kamiya - (ଆମ କାମ କାମିୟା) - ତୁମେ କାମ୍ କର ନାହିଁ ।

ae kae kamiya - (ଆଏ କାଏ କାମିୟା) – ସେ କାମ କରେ ନାହିଁ ।

niã kae kamijada - (ନିଆଁ କାଏ କାମିଜାଦା) - ଏହା କାମ କରୁନ ।

ape kape kamitana - (ଆପେ କାପେ କାମିତାନା) - ତୁମ୍ଭେମାନେ କାମ କରୁନାହଁ ।

hɔḷɔkɔ kako kamitana - (ହଳକ କାକୋ କାମିତାନା) - ଲୋକମାନେ କାମ କରୁ ନାହାନ୍ତି ।

aĩ kaĩ kamia - (ଆଇଁ କାଇଁ କାମିଆ) - ମୁଁ କାମ କରିବ ନାହିଁ ।

★

ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ

(ଶବ୍ଦକୋଷ)

ଅ

ଅଉଇଚ (ɔuici) - ଅଶେଇବା - tilt

ଅଉରାଲଇ (ɔuralai) - ପେଟୁ - glutton

ଅଗର୍ (ɔgɔr) - ଭଅଁର - beetle

ଅଗମ୍ଦରେଆ (ɔgɔmdɔrea) - ମହାସାଗର - ocean

ଅଚେତ୍ (ɔcet) - ମୂର୍ଚ୍ଛିବା - swoon

ଅଜ୍ଗଳ (ɔjgɔḷ) - ଅଜଗର - python

ଅତନ୍ / ଅତେ (ɔtɔn/ɔte) - ସ୍ଥଳ - land

ଅନଲ୍ (ɔnɔl) - ଶିକ୍ଷା - education

ଅନାଦର୍ (ɔnadɔr) - ଅନାଦର କରିବା - to disregard

ଅନେହେରା (ɔnehera) - ଅପବିତ୍ର – unholy

ଅନୁମତିଅମ୍ (ɔnumɔtiɔm) - ଅନୁମତି ଦେବା - to allow

ଅନୁମାନ୍ (ɔnuman) - ଅନୁମାନ କରିବା-guess

ଅଫିମ୍ - (ɔphim) - ଅଫିମ - opium

ଅଭର (ɔbhɔrɔ) - ଅଭ୍ର - mica

ଅମ୍ଗିଡ଼ି (ɔmgiṛi) - ଦାନକରିବା - give away

ଅମ୍ବାଳା (ɔmbaḷa) - ପରଷିବା - serve

ଅମଲ୍ (cmɔḷ) - ଅମଲ କରିବା - reap

ଅମାଗିଆ (ɔmagia) - ଦେବା – to give

ଅର୍ (ɔr) - ଟାଣିବା - pull

ଅଳ୍ମଏଁବ୍ (ɔḷmɔẽb) - ଘରପୋକ - bug

ଅଲାଃ (ɔḷa?) - ବାସଗୃହ - dwelling house

ଅଲ୍ (ɔl) - ଲେଖିବା - to write

ଅଲକଲାକୁଳିହନ (ɔlkɔḷəkuḷihɔn) - ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ - students

ଅଲତେୟା (ɔlɔteya)-ଲେଖନ - A pointed iron pen

ଅଲ୍ନିଃ (ɔlni?) - ଲେଖକ - writer

ଅଲ୍ହନକ ତାଇନ୍ ନାତେକେନ ବାସା (ɔlhɔnɔk tain nateken basa) - ଛାତ୍ରାବାସ-hostel

ଅଲ୍ଇତୁଃକୁଳି (ɔlitu?kuḷi) - ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ - lady teacher

ଅଲ୍ଇତୁନ୍ (ɔlitun) - ଛାତ୍ର - student

ଅସୁକ (ɔsuk) - ଅସୁସ୍ଥ - sick

ଅସୁଗାଲ୍ (ɔsugaḷ) - ଅସୁନ୍ଦର - ugly

ଅହିରାଜ୍ (ɔhiraj) - ଅହିରାଜ - king cobra

ଅୟାର୍/ପାୟାର୍ (ɔyar / payar) - ପହଁରିବା - swim

ଆ

ଆଆଃ (aa?) - ଧନୁ - bow

ଆଇଁସ (aĩs) - ଆମିଷ - non - vegetarian diet

ଆଉ (au) - ଆବୃତ୍ତ କରିବା - cover

ଅଉଂ (auŋ) - ପାହିବା - dawn

ଆଁକ୍ (ãk) - ତାଟି - wattling

ଆକିରିଂ (akiriŋ) - ବିକିବା - to sell

ଆକିରିଂ (akiriŋ) - ବିକ୍ରୟ - sale

ଆଖାଳା (akhaḷa) - କୁଦ - mound

ଆଗହନ୍ (agɔhɔn) ମାର୍ଗଶୀର - October-November

ଆଗୁ (agu) - ଆଣିବା - to bring

ଆଙ୍କ୍ (aŋk) - ଫାଟକ - gate

ଅଙ୍ଗିର / ଢେମିଣି (aŋgira / ḍhemiṇi) - ବ୍ୟଭିଚାର - bad conduct

ଆଚାର (acarɔ) - ଆଚାର - pickle

ଆଟା (aṭa) - ଅଟା - flour

ଆଟେଦ୍ (aṭed) - ବିଛାଇବା - spread

ଆଡ଼ାଓ (aḍaɔ) - ଏଡ଼ିବା - to avoid

ଆଣଡ଼ି (aṇɔdi) - ଅବିବାହିତ - unmarried

ଆଣା (aṇa) - ଅଣା - anna

ଆଣେ (aṇe) - ଗାଳିବା - to pour

ଆଣେଃ (aṇe?) - ନିଗାଡ଼ିବା - to drain out

ଆଣେଃ (aṇe?) - ଗଡ଼ାଇବା - cause down-word motion

ଅଣ୍ଡା (aṇḍa) - ଅଣ୍ଡା - egg

ଅଣ୍ଡାକେସର / ରଜା (aṇḍa kesɔrɔ / raja) - ଅଣ୍ଡା କେଶର - yolk

ଆଣ୍ଡା ଖୋଳପା (aṇḍa khoḷɔpa) - ଅଣ୍ଡା ଖୋଳପା - egg shell

ଅଣ୍ଡା ନାଲ (aṇḍa naḷɔ) - ଅଣ୍ଡାନାଳ - egg white

ଅଣ୍ଡିଆ (aṇḍia) - ଷଣ୍ଢ - bull

ଆଣ୍ଡିଆ ହାତି (aṇḍia hati)-ଦନ୍ତାହାତୀ-tusker

ଆତମ୍ (atɔm) - ଆଢ଼େଇବା - move away

ଆତ୍ମହାପେ (atmɔhape) - ଓହରିବା-to fall back

ଆତାଂ (ataŋ) - ପତାଇବା (ହାତ) - to extend (hand)

ଆତାର୍/ଜୁଲ୍ (atar/jul) - ଜାଳିବା - to burn

ଆତାର୍ (ଅଲା)/ଅଣ୍ଡର୍ (ଅଲା) - (atar) (aḷa) / (ɔṇḍɔr) (ɔḷa) - ପୋଡ଼ିବା (ଘର) - set fire to

ଆତିଂ (atiŋ) - ଚରିବା - to graze

ଆଡୁ / ଡମ୍ବଲ୍ (ɘtu / ḍɔmbɔlɔ) - ବୋହିବା / ଭାସିବା - to flow/float

ଆଳାଃ (aḷa?) - ଛାଡ଼ିବା - to leave

ଆଳାଦୁ (aḷadu) - ଓହ୍ଲାଇବା - alight

ଆଲତା (alɔta) - ଅଲତା - lac-dye

ଆଲ୍ମାରି (almari) - ଆଲମାରୀ - almirah

ଆଲଂ (alaŋ) - ଜିଭ - tongue

ଆସା (asa) - ଆଶା କରିବା - to hope

ଆସୁଲ୍ - (asul) - ପାଳିବା (ପୋଷା) - to rear

ଆସେ (ase) - ମାଗିବା - to beg

ଆଶ୍ରାହୋଳ (asrahɔḷɔ)-ଆଶ୍ରିତ ବ୍ୟକ୍ତି-sheltered

ଆୟମ୍ (ayɔm) - ଶୁଭିବା / ଶୁଣିବା - be heard/hear

ଆୟମ୍ (ayɔm) - ଖୁଣିବା - find fault with

ଇ

ଇଅଳାଃ / ପାଇଖାନା (iɔḷɘ? / paikhana) - ପାଇଖାନା - latrine

ଇଇଃ (ii?) - ମଳ - stool

ଇଇଃହରା / ଲଣ୍ଡିଭୁଃ (ii?hɔra / laṇḍibhu) - ମଳଦ୍ୱାର - anus

ଇଚା (ica) - ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି - shrimp

ଇଚାଃ (ica?) - ଚିମୁଟିବା - to pinch

ଇଟା (iṭa) - ଇଟା - brick

ଇଟାଅଳାଃ (iṭaɔḷa?) - ଇଟାଘର - brick-build house

ଇଡ଼ି (iṛi) - ଗୋଇଠି - heel

ଇତୁ (itu) - ଜାଣିବା/ଶିଖିବା – to know / to learn

ଇତୁନ (itun) - ଶିଖାଇବା - teach

ଇତୁନିଃ (ituni?) - ଶିକ୍ଷକ - teacher

ଇଦି (idi) - ନେବା - to take

ଇନିତୁଅଳା (inituɔḷa) - ବିଦ୍ୟାଳୟ - school

ଇନୁଂ (inuŋ) - ଖେଳ - play

ଇନୁଂ (inuŋ) – ଖେଳିବା – to play

ଇନୁଂପଳେଅ (inuŋpɔḷea) - ଖେଳପଡ଼ିଆ - play ground

ଇନୁଂନିଃ (inuŋni?) - ଖେଳାଳି - player

ଇନୁତେଆ (inutea) - ଖେଳଣା - toy

ଇନ୍ଦି (indi) - ଆଶ୍ୱିନ - Aug, Sept.

ଇପିଲ୍‌ପିୟୁଙ୍ଗ୍ (ipiḷpiyuŋg) - ଜୁଳୁଜୁଳିଆପୋକ - glow worm

ଇଲୁଆନ୍ (iḷuan) – କାନ ମଇଳା - ear wax

ଇଲ୍ (il) - ପର – feather

ଇଲକା (ilaka) - ଜିଲ୍ଲା - district

ଇସାଣବଂଗା (isaṇɔbɔŋga) - ଶାଳଗ୍ରାମ - stone god

ଇସିନ୍ (isin) - ସିଝିବା - to boil

ଇସିନ୍ (isin) - ପାଚିବା - ripe

ଇୟାମ୍ (iyam) - କାନ୍ଦିବା - to cry

ଇୟୁରଫି (iyurɔphi) - ଝରକା - window

ଇୟୁରଲୁଙ୍ଗ୍ (iyurɔluŋg)-ଝରକା-window

ଉ

ଉକ୍ତା (ukta) - ନିନ୍ଦା କରିବା - blame

ଉକା (uka) - କହୁଣୀ - elbow

ଉକୁଃ (uku?) - ଲୁଚାଇବା - hide

ଉକୁଉକୁଇନୁଂ (ukuukuinuŋ) – ଲୁଚକାଳି - hide and seek

ଉକୁଗିଅନୁ (ukugianu) - ଲୁଚେଇବା-to hide

ଉକୁନ (ukun) - ଛପିବା - hide

ଉକୁନ୍ (ukun) - ଲୁଚିବା - be hidden

ଉଖୁଲା (ukhuḷa) - ଉଖୁଡ଼ା - sweet pop corn

ଉଗା (uga) - ଉଖା - file

ଉଙ୍ଗୁଡ୍ (uŋgud) - ଲଇଁବା - bend

ଉଙ୍ଗୁଡ୍ (uŋgud) - ନଇଁବା - bend

ଉଜୁର୍ (ujur) - ପେଲିବା - push

ଉଡ଼ୁଃ (uṛu?) – ଚିନ୍ତା କରିବା – think

ଉଡୁଂ (uḍuŋ) - କାଢ଼ିବା - bring out

ଉତୁ (utu) - ତରକାରି - curry

ଉତୁ (utu) - ଅନୁତାପ କରିବା - repent

ଉତୁନାମ୍ (utunam) - ଠଉରାଇବା - guess

ଉଥୁଲ୍ (uthuḷ) - ଉଜୁଡ଼ିବା - destroy

ଉଦ୍ (ud) - ଛତୁ - mushroom

ଉଦବ୍ (udɔb) - ବତାଇବା - instruct

ଉଦୁବ୍‌ନିଃ (udubni?) - ଉପଦେଷ୍ଟା - adviser

ଉଦୁମା (uduma) - ବେକାର - vagrant

ଉଦୁର୍ (udur) - ଠେଲିବା - pushen

ଉଦୁର୍‌ଗାଡ଼ି (udurgaṛi) - ଠେଲାଗାଡ଼ି-trolley

ଉନିଃ (uni?) - ସାଧବବୋହୂ - awarm

ଉନୁମ୍ (unum) - ଡୁବିବା - drown

ଡୁବୁୟୁ (ḍubuyu) - ଡୁବିବା - drown

ଉପଗ୍ରହ (upɔgrɔhɔ) - ଉପଗ୍ରହ - satellite

ଉବୁମ୍କାଉ (ubumkau) - ପାଣିକୁଆ - little cormorant

ଉମ୍ବୁଲ (umbulɔ) - ଛାଇ - shade

ଉର (ur) - ଖୋଳିବା - dig

ଉର୍ (ur) - ତାଡ଼ିବା - dig

ଉଲ୍ଟା (ulṭa) - ନେଉଟାଇବା - turn

ଉଲା (ula) - ବାନ୍ତିକରିବା - vomit

ଉଲି (uli) - ଆମ୍ବ - mango

ଉଲିଦାଃ (ulida?) ଲାଳ - saliva

ଉୟୋଃ (uyɔ?) - ପକାଇବା - throw

ଉୟୁଂ (uyuŋ) - ଉଙ୍କି ମାରିବା - peep

ଉୟୁଃ (uyu?) - ସକେଇବା - sob

ଏ

ଏକେଲା (ekela) - କମ୍ପିବା, ଥରିବା - tremble

ଏକେଲ/ରୁକୁ (ekela / ruku) - ହଲାଇବା - shake

ଏଟେଃ/ଉଚୁରନ୍ (eṭe?/ucuran)-ଆରମ୍ଭ କରିବା - begin

ଏଣେଃ (eṇe?) - ଲିଭିବା - be extinct

ଏଣେଃ (eṇe?) - ଲିଭିଯିବା - be wiped out

ଏଣେଃ (eṇe?) - ଲିଭାଇବା - extinguish

ଏଣେଃ (eṇe?) - ପୋଛିବା - cleanse

ଏତେଲ୍ (etəl) - ଉଞ୍ଚାଇବା - to raise (hand)

ଏନ୍ (en) - ଚେଇଁବା - wake up

ଏରାଂ (eraŋ) - ଗାଳିଦେବା - abuse

ଏଲେଂଏଲେଂ (eleŋeleŋ) - ଖେଙ୍ଗେଇବା - grimace

ଏସଧର୍ମ (esɔdhɔrmɔ) - ବିଧର୍ମୀ-apostate

ଓ

ଓଁଟ୍ (õṭ) - ଓଟ - camel

ଓଧ (odhɔ) - ଓଧ - otter

ଓରା (ora) - ଓରା - wooden beam

କ

କଅ (kɔɔ) - ବଗ - heron

କଇଁଥ (kɔĩthɔ) - କଇଥ - wood apple

କଏଁସାରାଙ୍ଗା (kɔẽsaraŋga) - ଗେରୁ-ochre

କକର (kɔkɔrɔ) - ପେଚା - owl

କଟାଅ (kɔṭa) - ତୁଟିବା - completed

କଟୁରି (kɔṭuri) - କଟୁରି - chopper

କଟେଃ (kɔṭe?) - ଛେଚିବା - bruise

କଟେଃ ମାର୍ମାର୍ (kɔte? marmar) - କଙ୍କଡ଼ା ବିଛା - scorpion

କଠରି (kɔṭhɔri) - କଟୁରି - chopper

କଡ଼ (kɔḍɔ) - ପାତିହଂସ - drake

କଢ଼ା (kɔḍha) - କରେଇ - cauldron

କରେଇ (kɔrei) -

କଦେ (kɔde) - ମାଣ୍ଡିଆ - a food cerele

କନେଆଁ (kɔneã) - ପାଣୀ - bride

କନ୍ଦା (kɔnda) - ଖନା - stammerer

କପ୍ (kɔp) - କପ୍ - cup

କବ୍ଜା (kɔbja) - କବଜା - hinge

କମଲ (kɔmɔḷ) - କମ୍ବଳ - blanket

କରତ୍ (kɔrɔt) - କରତ - saw

କଳ୍ (kɔḷ) - କଳ - machine

କଲା (kɔḷa) - ସ୍ୱାମୀ - husband

କିସାନ୍ (kisan) -

କଲା (kɔḷa) - ପୁରୁଷ - man

କଲାହନ୍ - (kɔḷahɔn) - ଅଣ୍ଡିରା ପିଲା - male child

କଲାହନ (kɔḷa-hɔn)-ବାଳକ - boy (young)

କଲମ୍ (kɔlɔm) - ଖଳା - threshing floor

କୟ (kɔy) - ଚାହିଁବା - look

କୟ (kɔyɔ) - ଉଣ୍ଟିବା - peep

କୟ (kɔyɔ) - ଭିକ ମାଗିବା - beg

କୟଂ (kɔyɔŋ) - କୋଳ - lap

କୟଃ (kɔyɔ?) - ଭୁଙ୍କିବା - to peep

କୟେ (kɔye) - ଭିକ୍ଷା - alms

କୟେ (kɔye) - ଭିକ୍ଷୁକ - beggar

କାଏତା (kaeta) - ଛଚିନ୍ଦ୍ରା - snake gourd

କାଉଃ (kau?) - କାଉ - crow

କାକରା (kakɔra) - କାକରା - stuffed cake

କାକାଣ୍ଡା (kakaṇḍa) - ଗଡ଼ିଶା - a type of fish

କାକାଲା (kakaḷa) - ଏଣ୍ଡୁଅ - garden lizard

କାକାଲାଖଡା (kakaḷakhɔda) - ତିଲ (କାଇ)- mole-on the body stigmate

କାକାଲା (kakala) - ଧୁଆଇବା - to wash cloths

କାକି (kaki) - ଖୁଡ଼ି - aunt

ହୁଡ଼ିଂମାଆ (huṛiŋmaa)

କାକିହାଞାର୍ (kakihañar) ଖୁଡ଼ୁଭାଶୁର - uncle-in-law

କାକଂ (kaŋk) - ଗଇଁଠି - pick-axe

କାଚ ଜିନିସ୍ (kacɔjinis) - କାଚ ଜିନିଷ glassware

କାଚାଲା (kacaḷa) - କଚଟି - wrist

କା ଃଚିପିନା (ka?cipina) - ଅପରିଚିତ - stranger

କାଜାରୁ (kajaru) - କଖାରୁ - pumpkin

କାଜି (kaji) - କହିବା - say

କାଜି ଇଦି ଆଉନିଃ (kajiidiauni?) - ଦୂତ - messenger

କାଟା (kaṭa) - ଗୋଡ଼ - leg

କାଟାଅ (kaṭaɔ) - ବିତିବା - pass

କାଟାଅ (kaṭaɔ) - ମେଣ୍ଟେଇବା - settle

କାଟାବ୍ (kaṭab) - ଉପବାସ - fasting

କାଟାବ୍ (kaṭab) - ଉପବାସ କରିବା - fast

କାଟାଃଖାଡ଼ୁଆ (kaṭa?khaṛua) - ଗୋଡଖଡୁ - anklet

କାଟାଚମଫା (kaṭacɔmɔpha) - ପାଦ - foot

କାଟାଡାବୁ (kaṭaḍabu) - ଆଙ୍ଗୁଠି (ଗୋଡ଼) - finger

କାଟି (kaṭi) - କାଠି - slander stick

କାଟିକଲମ୍ (kaṭikɔlɔm) - କାଠିକଲମ - reed pen

କାଟୁ? (kaṭu?)-କଠଉ-wooden sandals

କାଡ଼ି (kaṛi) - ଧାର - debt

କାଡ଼ିଅମ୍ (kaṛiom) - ଧାରଦେବା - lend

କାଡ଼ିଆଉ (kaṛiau) - ଧାର କରିବା - borrow

କାଣା (kaṇa) - କାଣା - one eyed

କାଣା (ହଲ) - kaṇa (hɔḷɔɔ) - ଅନ୍ଧ blind

କାଣ୍ଟାଲ୍ (kanṭaḷ) - ପଣସ - jackfruit

କାଣ୍ଡୁଂ (kanḍuŋ) - ଗୁରୁଣ୍ଡିବା - creep

କାନ୍ଥ (kãt) - କାନ୍ଥ - wall

କାଟୁ (katu) - ପନିକି - kitchen knife

କାଦାଲ (kadala) - କଦଳୀ - banana

କାନିଡାଡ (kaniḍaḍɔ) - କନିଷ୍ଠ ଅଙ୍ଗୁଳି - little finger

କାଁନ୍ତ୍ ଘଡ଼ି (kãnt ghɔḍi) - କାନ୍ଥ ଘଣ୍ଟା - wall clock

କାଁନ୍ତ୍ ମାନଚିତ୍ର (kãnt manɔcitrɔ) - କାନ୍ଥ ମାନଚିତ୍ର - wall map

କାପି (kapi) - ଟାଙ୍ଗିଆ - hatchet

କାମାର୍ (kamar) - କମାର - black smith

କାମିଅଲାଃ (kamiɔḷa?) - ଅଫିସ - office

କାମିନାଲହଲ (kaminalahɔḷɔ) - ମଜୁରିଆ - labourer

କାର୍ଚୁଲି (karculi) - କରଚୁଲି - ladle

କାର୍ବାରିଆ (karɔbaria) - ବେପାରି - merchant

କାରସେଲ (karsela) - ଶେଉଳ - big gudgeon

କାରିଥାନା (karithana)-କାରଖାନା-factory

କାରିରଳୁ (kariroḷu) - କୋକିଶିଆଳୀ - fox

କାଲକମ (kaḷɔkɔm) - କଙ୍କଡ଼ା - crab

କାଲ୍ସା (kaḷsa) - କଳସ - pitcher

କାଲାସା (kaḷasa) - ମାଠିଆ - pitcher

କାଲେ (kaḷe) - ଖିଡ଼ିଆ - manure

କାଲେତାସାଦ୍ (kaḷe tasad) - କୁଶଘାସ - sacred grass

କାଲା (kala) - କାଲା - deaf

କାସ (kasɔ) - କୁଞ୍ଚ - folds

କାସେଅମ୍ (kasəɔm) - ଲଷିବା - exude (flow out)

କାସ୍ମାର (kasm̱ar) - ଗମ୍ଭାରି - cedar

କାଂସାରି (kaŋsari) - କଂସାରି - brazier

କାହାନି (kahani) - ଗଳ୍ପ story

କାହାନି ଜାଏଗା (kahani jaega) - ଗୁଲିଝଟି - a den for opiumsnokers

କିକିର (kikirɔ) - ମାଛରଙ୍କା - king fisher

କିଚିରି (kiciri) - ଲୁଗା - cloth

କିଟିଲ (kiṭil) - ଡରକିବା - be vigilant

କିଟିଲ୍ଲ (kiṭillɔ) - ଚମକାଇବା - frigt ten

କିଦିଙ୍ଗ୍ (kidiŋ) - ବିଛା - centipede)

କିମିନ୍ / ହାପାନୁମ୍‌କୁଲି (kimin / hapanum-kuḷi) - ଭୁଆସୁଣୀ, ଯୁବତୀ ସ୍ତ୍ରୀ - young woman

କିମିନ୍ (kimin) - ବୋହୂ - daughter-in-law

କିରାନି (kirani) - କିରାଣୀ - clerk

କିରିଂ (kiriŋ) - ଖରିଦ - purchage

କିରିଂ (kiriŋ) - କିଣିବା - purchage

କିରିଂନିକୁ (kiriŋniku) - ଗ୍ରାହକ-customer

କିରିୟାନ୍ (kiriyan) - ଶପଥ କରିବା-swear

କିଲୋପାଲି / ଓଜନ୍ (kilopəli, ojɔn) - ତରାଜୁ - balance

କିସାନହଳ (kisanhɔḷɔ) - ଧନୀ - rich

କୁଃ (ku?) - କାଶିବା - caugh

କୁଇଲ (kuila) - କୋଇଲା - coal

କୁଂକାଇ (kuŋkai) - କୁମ୍ଭାର ପୋକ -

କୁଜ (kujɔ) - କୁଜ - hunch

କୁଜା (kuja) - କୁଜା - hump-backed

କୁଟ୍ (kuṭ) - କୋଟ୍ - coat

କୁଟି (kuṭi) - ନାଭି - naval

କୁଟୁରା କୁଟୁରା (kuṭura kuṭura) - ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରିବା - bruish

କୁଦ୍ (kud) - କାଠହଣା - wood pecker

କୁଦା (kuda) - ଜାମୁ - black berry

କୁନ୍ଦାଅ (kundaɔ) - କୁନ୍ଦ – lathe

କୁନ୍ଦାଅ (kundaɔ) - କୁନ୍ଦିବା-turn in a lathe

କୁନ୍ଦୁମୁଣ୍ (kundumuṇ) - କନ୍ଦମୂଳ – sweet potato

କୁମାର (kumarɔ) କୁମ୍ଭାର - potter

କୁମ୍ବୁଳ (kumbuḷ) - ଲୁଣ୍ଠିବା - plunder

କୁମ୍ବୁଳୁ (kumbuḷu) - ଚୋର - thief

କୁମ୍ବୁଳୁ (kumbuḷu) - ଚୋରକରିବା - steal

କୁମ୍ଭାଅଲାଃ (kumbhaɔḷa?) - କୁଡ଼ିଆ-cottage

କୁମ୍ଭାରସାଲେ (kumbharɔsaḷe)-କୁମ୍ଭାରଶାଳ - potter's work shop

କୁରା (kura) - କୋରା - sugar plum

କୁରାଅ (kuraɔ) - କୋରିବା - scrape

କୁରୁଣି (kuruṇi) - କୋରଣା - scrapper

କୁଳାମ୍ (kuḷam) - ଛାତି - chest

କୁଳି (kuḷi) - ସ୍ତ୍ରୀ - wife

କୁଳି / ଅଲଃହଲ(kuḷi / ɔḷɔ?hḷɔ)-ଗୃହିଣୀ, ଘରଣୀ housewife

କୁଳିଡାକ୍ତର (kuḷiḍaktɔrɔ) - ଡାକ୍ତରଣୀ - lady doctor

କୁଳିଦ୍ (kuḷid) - ଚିଲ - kite

କୁଳିହନ୍ (kuḷihɔn) - ଝିଅ - daughter

କୁଳିହନ୍ (kuḷihɔn) - ବାଳିକା - girl

କୁଲ୍ (kul) - ପଠାଇବା - send

କୁଲା (kula) - ଚିତାବାଘ - leopard

କୁଲା (kula) - ବାଘ - tiger

କୁଲାଇ (kulai) - ଠେକୁଆ - rabbit

କୁଲାଏଙ୍ଗା (kulaeŋga) - ବାଘୁଣି - tigress

କୁଃଲାମ୍ (ku?lam) - କୋଡ଼ି - hoe

କୁଃଲାମ୍ (ku?lam) - କୋଦାଳ - spade

କୁଲି (kuli) - ପଚାରିବା - ask

କୁଲିଗିଆବୁ (kuligiabu) - ପ୍ରଶ୍ନ କରିବା - question

କୁଲେୟା (kuleya) - ରପ୍ତାନି - export

କୁହୁଳା (kuhuḷa) - କୁହୁଡ଼ି - fog

କେଁଅଟ୍ (kẽɔṭ) - କେଉଟ - fisherman

କେଆଦ୍ (kead) - ଶୁଆ - parrot

କେଚାଃକିଚିରି (keca?kiciri) - ଛିଣ୍ଡାଲୁଗା - tattered cloth

କେରାସିନ୍ (kerasin) - କିରାସିନ - kerosine

କେସେଦ୍ / ଟେପେଦ୍ (kesed/teped)-ବୁଝିବା- understand

କୋଇଲି (koili) - କୋଇଲି - cuckoo

କୋବି (kobi) - କୋବି - cabbage

ଖ

ଖଇ (khɔi) - ଖଇ - parched rice

ଖଚର (khɔcɔrɔ) - ଖଚର - var

ଖଟା / ଜଡ ((khɔṭa / jɔdɔ) - ଖଟା - sour

ଖବରଅମ୍ (khɔbirɔm) - ଖବର ଦେବା - inform

ଖଲି (khɔḷi) - ଚକ୍ - chalk

ଖାଜାନା (khajana) - କର - tax

ଖାଟାଅ (khaṭaɔ) - ଖଟିବା - toil

ଖାଡ଼ା (khaḍa)-ଖାଡ଼ା-a kind of kitchen herb

ଖାଡ଼ୁଆ (khaṛua) - ଖଡୁ - bangle

ଖାତକ୍ (khatok) - ଖାତକ - debtor

ଖାଦ୍ରାଅ (khadra) - ଚଢ଼େଇବା - tease

ଖାଦାନ (khadan) - ଖଣି - mine

ଖାମି (khami) - ଆଘାତ କରିବା - hit

ଖାଲଇ (khəḷɔi) - ଖାଲେଇ - basket to keep fish in

ଖାଁସା (khãsa) - କଂସା - belt-metal

ଖିଚଲି (khiciḷi) - ଖେଚେଡ଼ି-a hot chpotch of rice & spices

ଖିଜୁରି (khijuri) - ଖଜୁରି-date palm

ଖିରି/ଲେଥେ (khiri/lethe) - ଖିରି - rice pudding

ଖିଲିକି (khiḷiki) - ଝରକା - window

ଖିଲା (khila) - ଖିଲଣ - vault

ଖିଂଲା (khigla) - ଖିଲ - bolt

ଖୁଆ (khua) - ଖୁଆ - candied milk

ଖୁଆଲ (khuaḷɔ) - କାଞ୍ଜିଆହୁଦା - cattle-pound

ଖୁଡ଼ିଲ (khuḍ l) - ଡିଆଁ - jump

ଖୁଡ଼ିଲ୍ / ଗୁଙ୍କି (khuḍil/cagki) - କୁଦିବା - jump

ଖୁଡ଼ିଲ୍ (kuḍil) - ଡେଙ୍ଗିବା - jump

ଖୁନ୍ଟା (knuhṭa) - ଖୁମ୍ବ - pillar

ଖୁଣ୍ଟି (khunṭi) - ଖୁଣ୍ଟି - peg

ଖୁବୁର୍ (khubur) - କେଞ୍ଚିବା (ଉତ୍ତେଜିତ କରିବା) - poke

ଖୁରା (khura) - ଖୁରା - hoof

ଖୁରୁପା (khurupa) - ଖୁରୁପି - an instrument for scorping grass

ଖୁସାଆ (khusao) - କୋଡ଼ିବା - loosen to dig with a spade

ଗ

ଗଏ (gɔe) - ବଧ କରିବା - kill

ଗଏ (gɔe) - ହତ୍ୟା କରିବା - kill

ଗଏଯାନା (gɔejana) - ପରଲୋକ (ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ) - the state after death

ଗଟାଲି (gaṭali) - ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ - college

ଗଡ଼ଖାଇ (gɔṛɔkhai) - ଗଡ଼ଖାଇ - moat

ଗଣା (gɔṇa) - ଗୁହାଳ - cowshed

ଗଣ୍ଡା (gɔṇḍa) - ଗଣ୍ଡା - rhinoceros

ଘତମ୍ (gɔtɔm) - ଘିଅ - ghee

ଗଦ୍ଦି (gɔdi) - ଗଦ୍ଦି - cushion

ଗଦାମ୍ (gɔdam) - ଗୋଦାମ - godown

ଗଦ୍ୟ (gɔdyɔ) - ଗଦ୍ୟ - prose

ଗଧ (gɔdhɔ) - ଗଧ - ass

ଗନଂ (gɔnɔŋ) - ଦରକଷିବା - fix the price of

ଗନଂ (gɔnɔŋ) - ଦର - rate

ଗନଂ ତାଲିକା (gɔnɔŋ talika)-ମୂଲ୍ୟ ତାଲିକା - bill

ଗଣ୍ଠି (gɔṇṭhi) - ଗଣ୍ଠି - joint

ଗମ୍‌କେ (gɔmke) - ମାଲିକ - master

ଗରବ୍ (gɔrɔb) - ଗର୍ଭ - womb

ଗରବବାସ (gɔrɔbɔbasɔ) - ଗର୍ଭାବସ୍ଥା - pregnancy

ଗଲି (gɔḷi) - ଗଳି - lane

ଗସ୍ (gɔs) - ମଉଳିବା - wither

ଗହମ୍ (gɔhɔm) - ଗହମ - wheat

ଗୟ (gɔyɔ) - ଖୁନ କରିବା - murder

ଗୟେ (gɔye) - ମରିବା - die

ଗାଇ (gai) - ଠାରିବା - signal

ଗାଉଲ୍ (gauḷ) - ଗଉଡ଼ - milk man

ଗାଗାର (gagara) - ଗରା - brass pitcher

ଗାଙ୍ଗାୟ (gaŋgayɔ) - ବାଜରା - millet

ଗାଜର (gajɔrɔ) - ଗାଜର - carrot

ଗାଡ଼ା (gaṛa) - ନଦୀ - river

ଗାଡ଼ିଆ (gaṛia) - ପୋଖରୀ - pond

ଗାଣ୍ଡୁ (gaṇḍu) - ଟାଙ୍ଗୁଆ - scuttle

ଗାଣ୍ଡେ (gaṇḍe) - କଡ଼େଇବା -

ଗାଦାଲମାରୁ (gadaḷɔmaru) - ଭୋଜି - feast

ଗାଦେଲେଦ (gadeled) - ଗୁଳ୍ମ - shrub

ଗାମ୍ଛା (gamcha) - ଗାମୁଛା - napk'n

ଗାମା (gama) - ମେଘ - cloud

ଗାର୍ଜାଅ (garjaɔ) - ଗରଜିବା – roar

ଗାଲା (gaḷa) - ପ୍ରସାଦ - palace

ଗାଲି (gaḷi) - ବାନର/ମାଙ୍କଡ଼ - monkey

ଗାଲଂ (galaŋ) - ଗୁନ୍ଥିବା - string

ଗାଲଂ (galaŋ) - ବେଣୀ - ବେଣୀ - braid of hair, pigtail

ଗାସିଃ (gasi?) - ପାଦିବା - to pass the wind through the anus

ଗିତିଲ୍ (gitil) - ବାଲି - sand

ଗିତିଃଅଲାଃ (giti?ɔḷa?) - ଅନ୍ତଃପୁର - harem

ଗିତୁଆରି (gituari) - କବି - poet

ଗିନା (gina) - ଡାଟିଆ - bowl

ଗିମ୍‌ଚୁ/କେଟେଲ (gimcu/ketela) - ଶାମୁକା - oyster

ଗିରଗିଣ୍ଡୁମ୍ (girɔgiṇḍum) - ତେଲୁଣି ପୋକ - galley worm

ଗିଲାସ (gilasɔ) - ଗିଲାସ - glass

ଗୁଗୁଲା (gugula) - ଓଢ଼ଣା - veil

ଗୁଚୁ (gucu) - ନିଶ - moustache

ଗୁଡୁ (guṛu) - ବଡ଼ ମୂଷା - musk rat

ଗୁଣ୍ଡା (guṇḍa) - ଚୂରିବା - grind

ଗୁନି (guni) - କେଳା - gipsies

ଗୁମ୍ (gum) - କାଣ୍ଡିବା - husk

ଗୁମ୍ (gum) - ପାଛୁଡ଼ିବା - winnow

ଗୁରଗୁରହେଣ୍ଡେ (guragurahende)-ଉଲକଉର mole cricket

ଗୁରୀଚିଜୁ (guri?ciju) - ଗୋବରପୋକ - beetle

ଗୁରୁ (guru) - ଗୁରୁ - teacher

ଗୁରୁବାର୍ (gurubar) - ଗୁରୁବାର - thursday

ଗୁଲ୍ (guḷ) - ଗୁଡ଼ - molasses

ଗୁଲ୍‌ଗିଧିରି (guḷgidhiri) - ଶିଳ – curry stone

ଗୁଲ୍‌ଦାଅ (guḷdao) - ଲେଟିବା - rolling on the ground

ଗୁଲିଆ (guḷia) - ଗୁଡ଼ିଆ - confectioner

ଗୁଲ୍ (gul) - ଗୋଲ୍ - goal

ଗୁଲପି (gulapi) - ଗୋଲପି - rose

ଗୁଲି (guli) - ଗୋଲା - bullet

ଗୁଲି (guli) - ଗଡ଼ିବା–to roll on the round

ଗୁଲୁମାଡ଼ି (gulumaṛi)-ଆଖୁ - sugar cane

ଗେଣ୍ଡା (geṇḍa) - ଗେଣ୍ଡା - snail

ଗେଣ୍ଡାଗାରୁଲୁ / କାଙ୍କି (geṇḍagaruḷu / kaŋki) - ଗେଣ୍ଡାଳିଆ - grey crane

ଗେଞ୍ଜି (geñji) - ଗେଞ୍ଜି - banian

ଗେରୁ (geru) - ଗେରୁ - red ochre

ଗେଲ୍‌ଟାକିଆ (gelṭakia) - ଦଶଟଙ୍କିଆ - a ten rupee note

ଗେଲ୍‌ବାରଣା (gelbaraṇa) - ବାରଣା - a twelve anna piece

ଗେଷା (gesa) - ମାଜିବା - scour

ଗୋଦରା (godora) – ଗୋଦରା - a person who suffers from elephantiasis

ଗୋଲାଅ (goḷao) - ଫେଣ୍ଟିବା - to stir

ଗ୍ରହ (groho) - ଗ୍ରହ - planet

ଘ

ଘଏଟା (ghoeta) - ନେଫଡ଼ିବା - to grin

ଘଟାଅ (ghoṭao) - ଘଟିବା – happen

ଘଣ୍ଟା (ghoṇṭa) - ଘଣ୍ଟା - clock

ଘଣ୍ଟାଅ (ghoṇṭao) - ଆଉଟିବା - melt

ଘଣ୍ଟି (ghoṇṭi) - ଘଣ୍ଟି - bell

ଘରଜାମାଇଁ (ghorojamaiŋ) - ଘରଜୋଇଁଆ - domesticated son-in-law

ଘାଆସି (ghaasi) - ଚମାର - shoe-maker

ଘାଣ୍ଟାଅ (ghaṇṭa) - ଗୋଳେଇବା - stir

ଘଣ୍ଟାଅ (ghoṇṭao) - ଘାଣ୍ଟିବା - mix–up

ଘାରନା (gharona) - ଗ୍ରହଣ - eclipse

ଘାରି (ghari) - ପିଞ୍ଜରା - cage

ଘାରି / ଜାନ୍ତ୍ (ghari / jant) - ଯନ୍ତା - trap

ଘିନ୍ତି / ଗିନ୍ତି (ghinṭi / ginṭi) - ଅସ୍ବୀକାର କରିବା - denial

ଘୁଂଘୁରା (ghuŋghura) ନୁପୁର - tinkle

ଘୁଞ୍ଚାଅ / ପାର୍କା (ghuncao / parka) - ଘୁଞ୍ଚିବା - move

ଘୁସ୍ (ghus) - ଲାଞ୍ଚ - bribe

ଘେରାଅ (gherao) - ଅବରୋଧ କରିବା-besiege

ଘେରାଅ (gherao) - ବେଢ଼ିବା - surround

ଚ

ଚଃ (cɔ?) - ଚୁମ୍ବନ କରିବା - kiss

ଚକଟାଅ / ଦଲାଅ (cɔkɔṭaɔ / dɔḷaɔ) - ଦଳିବା - press t.gether

ଚକର୍ (cɔkɔr) - ଫଣା - hood

ଚକି (cɔki) - ଚକି - grind stone

ଚକେ (coke) - ବେଙ୍ଗ - frog

ଚଟ୍ନି (cɔṭni) - ଚଟଣି - chutney

ଚଡ଼ା (cɔḍa) - ଚେଙ୍ଗ - a kind of fish

ଚଣା (cɔṇa) - ଚଣା - gram

ଚନ୍ଦନ (cɔndɔnɔ) - ଚନ୍ଦନ - sandal

ଚପଲ (cɔpɔlɔ) - ଚପଲ - slipper

ଚମ୍‌କାଅ (cɔmkaɔ) - ଶଙ୍କିବା - fear

ଚର୍ବି (cɔrbi) - ଚର୍ବି - fat

ଚସମା (cɔsɔma) - ଚଶମା - spectacles

ଚା (ca) - ଚା - tea

ଚାଉରା (caura) - ଚଉତରା - estrade

ଚାଉଲି (cauli) - ଚାଉଳ - rice

ଚାକା (caka) - ପରଖିବା - test

ଚାକିରିଆ (cakiria) - କର୍ମଚାରୀ - officer

ଚାଟାନ୍ (caṭan) - ଘରଚଟାଣ - floor

ଚାଟେଃ (caṭe?) - ଚାଟିବା - tick

ଚାଟୁ (caṭu) - ହାଣ୍ଡି - earthen pot

ଚାଣ୍ଡିଲ (caṇḍilɔ) - ଉଲ୍‌କା - meteor

ଚାଣ୍ଡୁ (caṇḍu) - ମାସ - month

ଚାଣ୍ଡୁଃ (caṇḍu?) - ଚନ୍ଦ୍ର - moon

ଚାତ୍ (cat) - ଛାତ - roof

ଚାତମ୍ (catɔm) - ଛତା - umbrella

ଚାଦର (cadɔrɔ) - ଚାଦର - wrapper

ଚାନ୍ଦୁଅ (canduɔ) - ଚାନ୍ଦୁଆ - canopy

ଚାପାଦ୍ (capad) - ମାଡ଼ିବା - tread

ଚାପି (capi) - ଧୋଇବା - wash

ଚାପିଜ (capij) - ମୁଦିବା - close

ଚାବା (caba) - ଚାଖିବା - taste

ଚାବାଅ (cabaɔ) - ସାରିବା - finish

ଚାମୁଚ (camuc) - ଚାମୁଚ - spoon

ଚାର୍ଣା (carṇa) – ଚାରିଅଣା - a four anna piece

ଚାଲ୍ (cal) - ଡେଇଁବା (ରୋଗ) - infect

ଚାଃଲମ୍ (ca?lɔm) - ଲାଞ୍ଜ - tail

ଚାଲାଅ (calaɔ) - ଚଳେଇବା - drive

ଚାଲାଅ (calaɔ) - ଚଲିବା - to walk

ଚାଲାଅ (calaɔ) - ଚାଲାଇବା - manage

ଚାଲୁଣି (caluṇi) - ଚାଲୁଣୀ - sieve

ଚାସ୍ (cas) - ଫସଲ - crop

ଚାସି (casi) - ଚଷା - peasant

ଚିତୁ (citu) - ରୁସି - dandruff

ଚିତ୍ତି (citti) - ଚିତ - painted snake

ଚିପୁଦ (cipud) - ମୁଠା - fist

ଚିନକିହନ୍ (cinɔkihɔn) - ଯାଆଁଳା - twin

ଚିନା (cina) - ଚିହ୍ନିବା - recognise

ଚିମ୍‌ଟା (cimṭa) - ଚିମୁଟା - tongs

ଚିର୍ (cir) - ପହ୍ନା - udder

ଚିର (cira) - ଚିରିବା - tear

ଚିରିପି (ciripi) - କେରାଣ୍ଡି - minnow

ଚିଲମ୍ (cilɔm) - ଚିଲମ - pipe stack

ଚୁଇହନ୍ / ମୁଁଇଁ (cuihɔn/muĩ) - ଛଡା - heifer

ଚୁଚୁଗାର / ସାଉଁଟା (cucugar / saũta) - ଆଉଁଶିବା - to pat

ଚୁଟିଆ (cuṭia) - ଚୁଟିଆ ମୂଷା - rat

ଚୁଣ୍ଡୁଲ୍ଡାଡ (cuṇḍulḍadɔ) - ବଢିଆଙ୍ଗୁଠି - forefinger

ଚୁନ୍ଦି (cundi) - ଚୁଚୁନ୍ଦ୍ରା - mole

ଚୁଳି (culi) - କଙ୍କଣ, ଚୁଡ଼ି - bracelet

ଚେତାନ୍ମାହାଲ (cetan mahala) - ଉପର ମହଲ - up stairs

ଚେନି (ceni) - ଚିନି - sugar

ଚେଲା (cela) - ଶିଷ୍ୟ - disciple

ଚେୟାର (ceyar) - ଚଉକି - chair

ଚୌକିଦାର (coukidar) - ଚୌକିଦାର - watchman

ଛ

ଛକି / ଦ'ବାଟିଆ (chɔki / dɔ'baṭia) - ଛକ - cross

ଛଣି (chɔṇi) - ଛଣ - thatching straw

ଛବିବାଇଜାଡି (chɔbibaijadi) - ଚିତ୍ରକର - artist

ଛାନି (chani) - ଛାଣିବା - filter

ଛାନ୍ଦାଅ / ପାଟେଡ୍ (chandaɔ / paṭed) - ଛନ୍ଦିବା - hobble

ଛାବେଲା (chabela) - ଛଉ - leucosis

ଛୁଟାଅ (chuṭaɔ) - ଲାଗିବା - to be attached

ଛୁରି (churi) - ଛୁରୀ - knife

ଛେନା (chena) - ଛେନା - cheese

ଛେରା (chera) - ଛେରିବା - pass watery stools

ଛୋଟାଅ (chotaɔ) - ଛୋଟାଅ, ଛୋଟେଇବା-limp

ଜ

ଜଅ (jɔɔ) - ଯବ - oat

ଜଅବାଲା (jɔɔbaḷa) - ଓଳେଇବା - sweep

ଜଃଅସାମଟାଅ (jɔʔɔsamɔṭaɔ) - ସଂଚିବା - hoard

ଜଃଅସାମଟାଅ (jɔʔɔsamɔṭaɔ) - ସାଇତିବା - preserve

ଜଃଅସାମଟାଅ (jɔʔɔsamɔṭaɔ) - ସଞ୍ଚୟ କରିବା- save

ଜଅଜାନା (jɔɔjana) - ଫଳିବା - bearfruit

ଜଆ (jɔa) - ଗ.ଲ - cheek

ଜଆ (jɔa) - ଚିବୁକ - chin

ଜଆର୍ (jɔar) - ଦଣ୍ଡବତ ହେବା - bow

ଜକା (jɔka) - ଯୁଝିବା - fight

ଜକା (jɔka) - ତୁଳନା କରିବା - compare

ଜକା (jɔka) - ନଳିବା (ଜମି ମାପ କରିବା)

ଜଜ (jɔjɔ) - ତେନ୍ତୁଳି - tamarind

ଜଜଦହି (jajadahi)-ଘୋଳଦହି-butter milk

ଜଣ୍ଡର (jɔṇḍɔra) - ମକା - maize

ଜନମ (jɔnɔm) - ବେଇବା - to give birth

ଜନେ (jɔne) - ଗଡୁଡ଼ି - corns

ଜପ (jɔpɔ) - ଧ୍ୟାନ - contemplation

ଜବରାଃ (jɔbɔra?) - ଅଳିଆ - dirty

ଜବେଲଡ଼ୁ (jɔbelaṛu)-ରସଗୋଲା-rassagolla

ଜମ୍ (jɔm) - ଖାଇବା - eat

ଜମ (jɔm) - ଉପଭୋଗ କରିବା - enjoy

ଜମ୍ (jɔm) - ଆହାର କରିବା - eat

ଜମ୍ (jɔm) - ଭୋଗ କରିବା - enjoy

ଜମ୍ଅଳା (jɔmɔḷa) - ଖାଇବା ଘର - dining room

ଜମ୍ଇଚ (jɔmici) - ଖୁଆଇବା - feed

ଜମ୍ଗଏ (jɔmgɔe) - ଆତ୍ମହତ୍ୟା - suicide

ଜମ୍ତଇ (jɔmtii) - ଡାହାଣ ହାତ - right hand

ଜରପ୍ (jɔrɔp) - ଗପ କରିବା - to talk idly

ଜଲମ୍ (jɔlɔm) - ଲିପିବା - smear

ଜାଇ (jai) - ନାତି - grandson

ଜାଇକୁଳି (jaikuḷi) - ନାତୁଣୀ - grand daughter

ଜାଇରେନ୍ଜାଇ (jairenjai) - ଅଣନାତି-great grand son

ଜାକେଟ (jakeṭ) - ଜାକେଟ - jacket

ଜାଗଆଳି (jagɔaḷi) - ପ୍ରହରୀ - sentry

ଜାଂ (jaŋ) - ହାଡ଼ - bone

ଜାଚଆ (jacɔa) - ଯାଚିବା - offer

ଜାଞ୍ଚାଅ (jañcaɔ) - ଯୋଚିବା - yoke

ଜାଟା (jaṭa) - ଜଟା-matted lock of hair

ଜାଟି (jaṭi) - ଚଟେଇ - mat

ଜାଡା (jaḍa) - ଜଡା - castor

ଜାତାରପେଣ୍ଡେଲ (jatara peṇḍelɔ) - ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ - theatre

ଜାନୁମ (janum) - କଣ୍ଟା - fork

ଜାପାଙ୍ଗା (japaŋga) - ଜାଠସିଡ଼ି - ladder

ଜାମାଇଂ (jamaiŋ) - ଜ୍ୱାଇଁ - son-in-law

ଜମାଦାର (jamadarɔ) - ଜମାଦାର - head constable

ଜାମ୍ବୁଳୁ (jambuḷu) - ଢମଣା - rat snake

ଜାମ୍ବେଅଳାଃ (jambeɔḷa?) - କଂସେଇଖାନା - slaughtar hcuse

ଜାରଗିସା (jarɔgisa) - ବର୍ଷାଋତୁ - rainy season

ଜାର୍ପାଟୁ (jarpaṭu) - ଅସରପା-cockroach

ଜାରି (jari) - ଜାରିକରିବା - promulgate

ଜାଲମ୍ (jalɔm) - ଜାଲ - net

ଜାଲିକା (jalika) - ଆଷାଢ଼ - Name of a month (June-July)

ଜି/ଜିଇ (ji/jii) - ଶୁଙ୍ଘିବା - smell

ଜିକି (jiki) - ଘୁଷୁରିବା-to roll on the earth

ଜିତାଅ (jitaɔ) - ଜିତିବା - win

ଜିବନ୍ (jibɔn) - ଆତ୍ମା - soul

ଜିର୍ (jir) - ବିଞ୍ଚିବା - fan/scatter

ଜିରାଅ (jiraɔ) - ଥକା ମାରିବା - relax

ଜିରାଅ (jiraɔ; - ବିଶ୍ରାମ କରିବା - rest

ଜିରାଅ - (jira) - ଅଟିବା - stop

ଜିରାଅଥଲି(jiraɔthoḷi) - ପାକସ୍ଥଳୀ - stomach

ଜିଲାଦ୍ (jilad) - ଖସଡ଼ିବା - slip

ଜିଲିଙ୍ଗ (jiliŋg) - ଲମ୍ବିବା - hanging

ଜିଲିଂମଚ୍ଚ jiliŋmɔca) - ଥଣ୍ଟ - bill

ଜିଲୁ (jilu) - ମାଂସ - flesh

ଜିଲ୍ଲା (jilla) - କିଲ୍ଲା - fort

ଜିୟାହାନାଃରିଂ (jiyahana?riŋ) - ଆଈଶାଶୁ - grandmother-in-law

ଜୁଆ (jua) - ଜୁଆ - gambling

ଜୁଆଡ଼ି (juaḍi) - ଜୁଆଡ଼ି - gambler

ଜୁଆନ / ଧାଙ୍ଗଳା (juan / dhaŋgaḷa) - adolescent

ଜୁଆର୍ (juar) - ଜୁଆର - tide

ଜୁଗ୍ (jug) - ଯୁଗ - age

ଜୁଟିଦ୍ (jutid) - ଛୁଇଁବା - touch

ଜୁତା (juta) - ଜୋତା - shoes

ଜୁଲାଃ (juḷa) - ଲଟକିବା - be suspended

ଜୁଲ୍ (jul) - ଜାଳିବା (ନିଆଁ) - fire

ଜୁଲ (ସାନ) (jul (san) - ପୋଡ଼ିବା (କାଠ) - burn

ଜୁହୁଲା (juhula) - ଚୁଲି - oven

ଜେଗ୍ଗେଦ୍ରାଗ୍ଗା (jeggedragga) - ଗାଢ଼ନାଲି- crimson

ଜେଟେ (jeṭe) - ଜ୍ୟେଷ୍ଠ - May & June

ଜେଟେଛୁଟି (jeṭechuṭi) - ଗ୍ରୀଷ୍ମଛୁଟି - summer vacation

ଜେଟେସା (jeṭesa) - ଗ୍ରୀଷ୍ମ - summer

ଜେମ୍ବେଦ୍ (jembed) - ଶୋଷିବା - suck

ଜେଲଖାନାଃ (jelɔkhana?) - ଜେଲଖାନା - jail

ଜୌବନ୍ (joubɔn) - ଯୌବନ - youth

ଜୋରିବାନା (joribana) - ଜୋରିମାନା - fine

ଝ

ଝକ୍ମକ୍ (jhɔkmɔk) - ଝକମକ - flint

ଝରଝରଚେଣେ (jhɔrɔjhɔrɔceṇe) - ବାୟା ଚଢ଼େଇ - weaver bird

ଝରନ୍ (jhɔrɔn) - ଝରଣା - fountain

ଝଲି (jhɔli) - ଝୁଡ଼ି - basket

ଝାଉ (jhau) - ଝାଉଁ - casuarina tree

ଝାଲା / ଇଃ (jhala / i?)-ଝାଡ଼ା-evacuation on of bowels

ଝାଲାଅ (jhalaɔ) – ଝାଡ଼ିବା – dust

ଝାଲଅ (jhalaɔ) - ଉଝାଳିବା - renovate

ଝିଙ୍ଗା(jhigga) - ଜହ୍ନି - fruit of a creeper

ଝୁରାଅ (jhuraɔ) - ରସିବା - be enamoured of

ଝୁଲ (jhulɔ) - ଝୋଳ - soup

ଝୁଲା (jhula) - ଦୋଳି - swing

ଝୁଲା (jhula) - ଝୁଲାଇବା - hang

ଟ

ଟଣ୍ଡରା (ṭɔṇḍɔra) - ଖଇଁଚ - fishing contrivance

ଟପାଦାର (ṭɔpadarɔ)-ଗୋଏନ୍ଦା-spy

ଟଲାଅ (ṭɔlaɔ) - ଟଳିବା - to fall down

ଟହଲଅ(ṭɔhɔlaɔ)-ଟହଲିବା-to stroll about

ଟାଇଲ୍ (ṭaili) - ଟାଇଲ୍ - tile

ଟାକା (ṭaka) - ଟଙ୍କା - rupee

ଟାକାକିଆ (ṭakakia)- ଟଙ୍କିଆ -one rupee note

ଟାଙ୍କାଅ ṭaŋkaɔ) - ଟାଙ୍କିବା - stitch

ଟାଡା (ṭaḍa) - ଠେସଦେବା - push

ଟିକଟ୍ ଅଲା (ṭikɔṭ ɔḷa) - ଟିକଟ ଘର - booking office

ଟିଣି (ṭiṇi) - ଟିଣ - tin

ଟିପଅମ୍ (ṭipɔɔm) - ଟିପଦେବା - thumb impression

ଟିପାଅ (ଟିପ) ṭipaɔ (ṭipɔ) - ଟିପିବା (ଟିପିରେ) - press

ଟିପାଅ (ଅଲ୍) (ṭipaɔ) (ɔl) - ଟିପିବା (ଲେଖିବା) - note

ଟିପାଅ ଖାତା (ṭipaɔ khata) - ଟିପାଖାତା - note book

ଟୁଆର (ṭuar) - ଅନାଥ - orphan

ଟୁଇଃ (ṭui?) - ଟିଆ - lorikeet

ଟୁଙ୍କି (ṭuŋki) - ଟୋକେଇ - basket

ଟୁପି (ṭupi) - ଟୋପି - cap

ଟୁଆର ଆଶ୍ରମ୍ (ṭuarɔasrɔm) - ଅନାଥଶ୍ରମ - orphanage

ଟୁସୁ (ṭusu) - କଣ୍ଢେଇ - doll

ଟେଣ୍ଡା (ṭeṇḍa) - ଢେଣ୍ଡା - a contrivance to raise water to a higher level

ଟେପେଲ (ṭepel) - ପଣତକାନି - skirt of sari

ଟେବୁଲ୍ (ṭebul) - ଟେବୁଲ - table

ଟେର (ṭera) - ଟେର - squint

ଠ

ଠଅର୍ (ṭhɔɔr) - ବାହୁନିବା - bewall

ଠଅର୍ (ṭhɔɔr)-ବାରବା - to observe taboo

ଠାଉଲାଂ (ṭhauḷaŋ) - ଥଟ୍ଟା କରିବା - jest

ଠାଏରଲା (ṭhaerala) - ଘଡ଼ଘଡ଼ି - thunder

ଠାକୁର (ṭhakur) - ଦେଅଁ - gcd

ଠାକୁରାଣି (ṭhakuraṇi) - ଦେବୀ - goddess

ଠେଅ (ṭheɔ) - ଝରଡ଼ିବା - fry

ଠେଣ୍ଡେର୍ ṭheṇḍer) - ଡେରିବା - set a thing leaning against a wall

ଠେଣ୍ଡେର୍ (ṭheṇḍer) - ଆଉଜିବା - lean

ଠେବ୍ରା (ṭhebra) - ଗେଡ଼ା - short

ଠେବ୍ରି (ṭhebri) - ଗେଡ଼ୀ - duarb women

ଡ଼

ଡ଼ଡ଼ଃ (ḍɔḍɔ?) - ମୂତ୍ର - urine

ଡ଼ଣ୍ଡ (ḍɔṇḍɔ) - ମୂର୍ଖ - dunce

ଡ଼ାଇବର୍ (ḍaibɔr) - ଚାଳକ - driver

ଡ଼ାଉକୁ (ḍauku) - ଡାହୁକ - water hen

ଡ଼ାକ୍ଅଲା (ḍakɔla)-ଡାକଘର - post office

ଡାକବାଙ୍ଗଲ (ḍakɔbaŋgɔla) - ଡାକବଙ୍ଗଳା - dakbungalow

ଡାକାତ (ḍakat) - ଡକାୟତ - robber

ଡାକ୍ତରଖାନା (ḍaktɔrɔkhana) - ଡାକ୍ତରଖାନା - medical

ଡାଂଡାଃ (ḍaŋḍa?) - ଠେଙ୍ଗା - cudgel

ଡ଼ାଟା (ḍaṭa) - ଦାନ୍ତ - tooth

ଡାଟାଗେସା / କାର୍କାଦେନ୍ (ḍaṭagesa / karkaden) - ଦାନ୍ତ ଘଷିବା - cleanse the teeth

ଡାଟାସୁବ (ḍaṭasubɔ) - ଦାନ୍ତମାଢ଼ି-gums

ଡାଡ (ḍaḍɔ) - ଅଙ୍ଗୁଳି (ହାତର) - finger

ଡାଡଗାର (ḍaḍɔgarɔ)-ଅଙ୍ଗୁଳିର ଘର-thimble

ଡାଡରେଆଃ (ଟିପ) (ḍaḍɔre a? (tipɔ) - ଅଙ୍ଗୁଳିର ଅଗ୍ର (ଟିପ) - finger top

ଡାଡ଼ି (ḍadi) - କୂଅ - well

ଡାଡୁଃ (ḍaḍu?) - ଘୁମାଇବା, ଢୁଲାଇବା - doze

ଡାଣ୍ଡାଃ (ḍaṇḍa?) - ବାଡ଼ି - stick

ଡାଣ୍ଡିକିଲାଃ (ḍaṇḍikila?) - ଦଣ୍ଡକଷ୍ଟ - grig

ଡାଣ୍ଡେ (ḍaṇḍe) - ଦଣ୍ଡଦେବା - inflict punishment

ଡାଣ୍ଡେ (ḍaṇḍe) - ଶାସ୍ତି ଦେବା - chəstise

ଡାଲ / ଟାଲି (ḍala / tali) - ଥାଳ, ଥାଳିଆ tray

ଡାଁସ (ḍãsɔ) - ଡାଁଶ - gnat

ଡାସ୍ଟାର (ḍasṭarɔ) - ଝାଡଣ - duster

ଡାହାଣିକାଉ (ḍahaṇikau) - ଡାମରାକାଉ - raven

ଡୁକାଅ / ବଲଅକାନା (ḍukaɔ / bɔlɔakana)- ଢୁକାଇବା

ଡୁଙ୍ଗୁରି (ḍuŋgurl) - ପାହାଡ - hill

ଡୁଡୁଃ (ḍuḍu?) - କୌପିନ - loin cloth

ଡୁମ୍ବୁଃପିଟା (ḍumbu?piṭa) - ମଣ୍ଡାପିଠା - a kind of cake

ଡୁମ୍ବୁରା (ḍumbura) - ତେଉଁରିଆ - amulet

ଡୁବୁୟୁ (ḍubuyu) - ବୁଡ଼ିବା - sink

ଡୁଲି (ḍuli) - ଡୋଲି - closed litter

ଡୁଲ୍ଲୁ (ḍullu) - ଫଙ୍କି - dragon fly

ଡେଡେବ୍ (ḍeḍeb) - ଘରଚଟିଆ - sparrow

ଡେରା (ḍera) - ଚରଖା - spinning wheel

ଡେସ୍କ (ḍesk) - ଡେସ୍କ - desk

ଢ

ଢଲାଅ (ḍhɔlaɔ) - ଢଳିବା - incline

ଢାକୁଣି (ḍhakuṇi) - ଢାଙ୍କୁଣି - lid

ଢାଂଗା (ḍhaŋga) - ଡେଙ୍ଗା - tall

ଢୁଣ୍ଡ (ḍhuṇḍɔ) - ଧଣ୍ଡ - water snake

ଢେଁଗୁଆଦ୍ (ḍhĕguad) - କଜଳପାତି - bləck dı ongo

ତ

ତଆ (tɔa) - ଦୁଧ - milk

ତଆଛେନା (tɔachena) - ଦୁଧଛେନା-posset

ତଉଲିଆ (ɔulia) - ତଉଲିଆ - towel

ତକିଆ (tokia) - ତକିଆ - pillow

ତଣ୍ଡାଅ (tɔṇḍaɔ) - ଚଣ୍ଡିବା (ଧନ) - extort (money)

ତଣ୍ଡାଅ (tɔṇḍaɔ) - କଣ୍ଡିବା - measure

ତଡ୍ (tɔd) - ଝୁଣ୍ଟିବା - stumble

ତପା (tɔpa) - ପୋତିବା - bury

ତମ୍ପ (tɔmpɔ) - ତମ୍ପ - cobra-decapello

ତମ୍ବୁ (tɔmbu) - ତମ୍ବୁ - tent

ତରଡ୍ (tɔrɔd) - ଗୋଧି - (iguana)

ତରଲାଅ (tɔrɔlaɔ) - ମିଳାଇବା (ତରଳାଇବା) - melt

ତହସିଲଦାର (tɔhɔsilɔdarɔ) - ତହସିଲଦାର - tahsildar

ତାଅଅ (taɔa) - ତାଉଆ - frying pan

ତାଇ (tai) - ଦୁହିଁବା - to milk

ତାଇଧାଳିଆ (taidhaḷia) - ଥିବା - exist

ତାଇନଃ (tainɔ?) - ରହିବା - exist

ତାଫିକିଆ (taphikia) - ଥୋପେଇବା - to look like a cluster of flowers

ତାବେନ୍ (taben) - ଚୁଡ଼ା - flattened, parched rice

ତାମ୍‌କୁ (tamku) - ଧୂଆଁପତ୍ର - tobacco

ତାମକୁ (tamku) - ତମାଖୁ - tobacco

ତାମ୍ବା (tamba) - ତମ୍ବା - copper

ତାର୍‌ତେ ଜାପାଗାର୍ (tarte japagar) - ତାରକଥାବାର୍ତ୍ତା (ଟେଲିଫୋନ୍) - telephone

ତାରଂ (taraŋ) - କାନ୍ଧ - shoulder

ତାଳାଏ (taḷae) - ପଦ୍ମ - lotus

ତାଳୁ (taḷu) - ତାଳୁ - pala'e

ତାଲ (talɔ) - ତାଳ - palmfruit

ତାଲକା (talɔka) - ତଳିପା - sole of the foot

ତାଲଗୁଳ (talɔguḷɔ) - ତାଲଗୁଡ - jaggery

ତାଲଡାଡ଼ (taladaḍɔ) - ମଧ୍ୟମା ଅଙ୍ଗୁଳି - middle finger

ତାସ୍ (tas) - ତାସ୍ - playing cards

ତାସାଦ୍ (tasad) - ଘାସ - grass

ତାସାଦ୍‌ଇର୍ (tasadir) - ଘାସ କାଟିବା - mow

ତାସାଦ୍ ହେଲେଦ୍ (tasad heḷed) - ଘାସ ବାଛିବା - weed

ତାସେଃ (tase?) - ଶୁଖାଇବା - bask

ତାୟାନ୍ (tayan) - କୁମ୍ଭୀର - crocodile

ତିଇ (til) - ହାତ - hand

ତିକି (tiki) - ଟିଙ୍କ - epizoon

ତିକି ଚାଉଲି (tikicauli) - ଉଷୁନା ଚାଉଳ - par-boiled rice

ତିକି ପିଟା (tiki p'ṭa) - ପୁର - stuffing

ତିଙ୍ଗୁ (tiŋgu) - ଛିଡ଼ା ହେବା - stand

ତିଙ୍ଗୁଦାରମ୍ (tiŋgudarɔm) - ଓଗାଳିବା - stop

ତି-ଚାଲିଆ (ti-calia) - ବାହୁର ଉପର ଅଂଶ (ଖୁଆ) - upper part of the arm

ତିତାଫି (titaphi) - ତାଳିମାରିବା - clap

ତିଃତାଲ୍‌କା (ti?talka) - ପାପୁଲି - palm

ତିମି (timi) - ତିମି - whale

ତିର୍‌ମିଃ (tirmi?) - ଦଳି ଦେବା - repeated pressing

ତିର୍‌ମିଃ (tirmi?) - ମନ୍ଥିବା - churn

ତିରାଙ୍ଗା (tiraŋga) - ହରଗୌରି - balsam

ତିଲ୍‌ମିଂ (tilmiŋ) - ଶସା - linseed

ତିଲ୍‌ମିଙ୍ଗ୍ (tilmiŋg) - ରାଶି - til

ତିୟୁ (tiyu) - ପାରିବା - can

ତୁଉଲ (tuulɔ) - ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମୂଷା - squirrel

ତୁକୁଇ (tukui) - ସିଇଁବା - sew

ତୁଦ୍ (tud) - ଉପାଡ଼ିବା - to root out

ତୁନୁମ୍ (tunum) - ଅଣ୍ଡାଳିବା - grope

ତୁବାଲଟା (tubalɔṭa) - ବାସନ - utensil

ତୁମ୍ବୁଲି (tumbuli) - ବରୁଡ଼ - hornet

ତୁଲ୍ (tuḷ) - ବିନ୍ଧିବା - pierce

ତୁଲ୍ସି (tuḷsi) - ତୁଳସୀ - holy basil plant

ତୁଲା (tula) - ଓଜନ - weight

ତୁଲାମ୍ (tulam) - କପା - cotten plant

ତୁସୁକୁଇ (tusukui) - ଖୋସିବା - tuck

ତୁୟୁ (tuyu) - ବିଲୁଆ - jackal

ତେଂଜି (କଚିରି) - teŋi (kiciri) - ବୁଣିବା (ଲୁଗା) - weave

ତେଣ୍ଟା (tenṭa) - ତେଣ୍ଟା - harpoon

ତେତେଃ (teteʔ) - ଚନ୍ଦ୍ର କିରଣ - moon light

ତେତେଃସାଇ (teteʔsai) - ଶୁକ୍ଲପକ୍ଷ - bright fortnight

ତେବାଃ (tebaʔ) - ପହଞ୍ଚିବା - reach

ତେଲି (teli) - ତେଲି - oilman

ତୋପ୍ (top) - ତୋପ - cannon

ତୋଳାରଅ (toḷarɔa) - ଉଳି ରୋଇବା - transplant

ଥ

ଥଳି (thɔḷi) - ଥଳି - bag

ଥଲ୍ (thɔl) - ବାନ୍ଧିବା - bind

ଥାକାଅ (thakaɔ) - ଥାପିବା - establish

ଥାଗଏ (thagɔe) - ଚୋବେଇବା - chew

ଥାଗଏ (thagɔe) - ପାକୁଳାଇବା - opening and shutting the mouth

ଥାନା (thana) - ଥାନା - police station

ଥାବାଃ (thabaʔ) - କଚାଡ଼ିବା - throwing

ଥାଳି (thaḷi) - ଥାଳି - plate

ଥାଳି (thaḷi) - ଥାଳିଆ - dish

ଥିଙ୍ଗୁତୁକାନିଃ (thiŋgutukani) - ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା - founder

ଥୁଣ୍ଟା ଦାରୁ (thunṭa daru) - ଥୁଣ୍ଟା ଗଛ - pollard

ଦ

ଦଃ (dɔʔ) - ରଖିବା - keep

ଦଅବାଇ (dɔɔbai) - ସାଇତିବା - preserve

ଦଅଃ (dɔɔʔ) - ଥୋଇବା - keep

ଦଘା (dɔgha) - ପଘା - tether

ଦଣ୍ଡ୍ (dɔṇḍ) - ଦଣ୍ଡିବା - punish

ଦରକାର (dɔrkar) - ଲୋଡ଼ିବା - want

ଦରଜି (darɔji) - ଦରଜି - tailor

ଦରମା (dɔrɔma) - ଦରମା - salary

ଦରସିଝା (dɔrɔsijha) - under done

ଦରଃ/ଦହ (dɔrɔʔ/dɔhɔ) - ହ୍ରଦ - lake

ଦରେଆ (dɔrea) - ସମୁଦ୍ର - sea

ଦଲ୍ (dɔḷ) - ଦଳ - party

ଦସ୍ତା (dɔsta) - ଦସ୍ତା - zinc

ଦହି (dɔhi) - ଦହି - curd

ଦଂସ (dɔŋsɔ) - ଦଂଶିବା - bite

ଦାଃ (daʔ) - ପାଣି - water

ଦାଆଃ (daaʔ) - ଜଳ - water

ଦାଆକେଦା (daakeda) - ବର୍ଷିବା - rain

ଦାଆହରା (daahɔra) - ମୂତ୍ରଦ୍ୱାର - urethra

ଦାଇ (dai) - ଘଣଆଇ - great grand mother

ଦାଗାଅ (dagaɔ) - ଦାଗିବା - brand

ଦାଣା (daṇa) - ଖୋଜିବା, ଦଉଡ଼ିବା-search

ଦାତରମ୍ (datɔrɔm) - ଦାଆ - sickle

ଦାଦା (dada) - ପଣଅଜା - great grand father

ଦାଦା / ହାଗା (dada / haga) - ଭାଇ - brother

ଦାଃଦାରମଚେଣେ /କାପିଚେଣେ(da?darmɔceṇe/ kapiceṇe) - ଖୁଲକ - swallow

ଦାବ୍ (dab) - ଛୁଆଣି - roffing

ଦାବ୍ (dab) - ଘର ଛପର କରିବା - thatch

ଦାଃବଙ୍ଗା (da?bagga) - ଜଳଦେବତା - water god

ଦାମ୍କମ୍ (damkɔm) - ଦାମୁଡ଼ି - steer

ଦାଃମାଡ଼ି (da?məṛi) - ପଖାଳ - watered rice

ଦାରଗା(darga) - କନେଷ୍ଟବଲ - constable

ଦାରିଅଲାଃ / ଲାମ୍ବିଅଲାଃ(dariɔḷa?/lambiɔḷa)- ବେଶ୍ୟାଳୟ - whore house

ଦାରୁଅଲାଃ (daruɔḷɛ?) - କାଠଘର-wɔoden house

ଦାରୁବାକାଲା (darubakala?) - ଗଛର ଛେଲି - bark of a tree

ଦାରୁରେଦ୍ (darured) - ଗଛର ଚେର - root

ଦାଲାଃ (daḷa?) - ଗଛର ଶାଖା - branch

ଦାଲିଆ (daḷia) - ଦାଢି - beard

ଦାଲ୍ (dal) - ଠୁକିବା - to knock

ଦାଲ୍ (dal) - ପ୍ରହାର କରିବା, ବାଡେଇବା - beat

ଦାହାଲି (dahali) - ଡାଲି - dal

ଦିଆଃ (dia?) - ଦୀପ - lamp

ଦିଆସିଲି (diasili) - ଦିଆସିଲି - match box

ଦିଦି (didi) - ଶାଗୁଣା - vulture

ଦିପିଲ୍ (dipil) - ବୋହିବା - carry

ଦିପିଲ୍ (dipil) - ମୁଣ୍ଡାଇବା - to head

ଦିରି (diri) - ପଥର - stone

ଦିରିଂ (diriŋ) - ଶିଙ୍ଗ - horn

ଦିରିହାଡ଼ାହୁଡ଼ (dirihaḍahuḍɔ) - ପଥ୍ରୁଆ - stonemason

ଦିଲୁ (dilu) - ମାଂସ - meat

ଦିସୁମ୍ / ପନତ (disum/pɔnɔtɔ) - ଦେଶ - country

ଦିସୁମ୍ (disum) - ଜଗତ - universe

ଦିସୁମ୍ ଗମ୍କେ (disum gɔmke) - ସରକାର- government

ଦିସୁମ୍ ମାଲିକ (disum malik) - ରାଷ୍ଟ୍ରପତି - president

ଦିସ୍ତା (dista) - ଦିସ୍ତା - quire

ଦୁଆତ (duatɔ) - ଦୁଆତ - inkpot

ଦୁଆର (duar) - ଦୁଆର - entrance

ଦୁଆରବନ୍ଧ (duarɔbɔndh) - ଚଉକାଠ - door frame

ଦୁକୁ (duku) - ଦୁଃଖ କରିବା - regret

ଦୁନୁବଗମ୍କେ (dunubɔgɔmke) - ସଭାପତି - president

ଦୁବ୍ (dub) - ବସିବା - sit down

ଦୁବ୍ (dub) - ବସାଇବା - to cause to sit

ଦୁବିତାସାଦ୍ (dubitasad) - ଦୁବଘାସ - doob grass

ଦୁରାଂ / ଥେର୍ (duraŋ / ther) - ଫୋପାଡ଼ିବା - throw

ଦୁରାଂ (duraŋ) - ଫିଙ୍ଗିବା - throw

ଦୁରାଂ (duraŋ) - ଗାଇବା - sing

ଦୁରାଂ (duraŋ) - ବୋଲିବା - recite

ଦୁରାଂନିଃ (duraŋni?) - ଗାୟକ - singer

ଦୁରୁମ୍‌ସୁକୁ (durumsuku) - ମହୁମାଛି - bee

ଦୁଲ୍ (dul) - ଢାଳିବା - pour

ଦୁଲକାଅ (dulkaɔ) - ଦୁଲୁକିବା - to shake

ଦୁଲ୍‌କେଡା (dulkeda) - ଉଜାଡ଼ିବା - spoil

ଦୁଲ୍‌ଦା / ଘାଗ୍ / ଘାଗ୍‌ର (dulda / ghag / ghaghra) - ଜଳପ୍ରପାତ - water fall

ଦୁଲାଂ (dulaŋ) - ଗେଲ କରିବା - caress

ଦେଅଣା (deɔṇa) - ତାନ୍ତ୍ରିକ - sorcerer

ଦେଗାଃ (dega?) - ଚଢ଼ିବା - climb

ଦେଙ୍ଗାଦୁନୁବ୍‌ଗମ୍‌କେ (deŋgadunubgɔmke) - ଉପସଭାପତି - vice-president

ଦେବଦାରୁ (debɔdaru) - ଦେବଦାରୁ - yew tree

ଦେୟା (deya) - ପିଠି - back

ଧ

ଧଣିଆ (dhɔṇia) - ଧନିଆଁ - coriander

ଧଣିଆସାକାମ୍ (dhɔṇiasakam) - ଧନିଆଁ ପତ୍ର - coriander leaf

ଧତି (dhɔti) - ଧୋତି - dhoti

ଧବା (dhɔba) - ଧୋବା - washerman

ଧରମ୍ (dhɔrɔm) - ଧର୍ମ - religion

ଧରମ (dhɔrɔmɔ) - ପୁଣ୍ୟ - virtue

ଧରମ୍‌ଆବା (dhɔrɔmaba) - ଧର୍ମବାପା - god father

ଧରମ୍‌ଘଟ୍ (dhɔrɔmghɔṭ) - ଧର୍ମଘଟ - strike

ଧରମ୍‌ମା (dhɔrɔmma) - ଧର୍ମମାତା - god mother

ଧରମ୍ ସାଲା (dhɔrɔm saḷa) - ଧର୍ମଶାଳା - house to stay in free of cost

ଧର୍ମ ହନ୍ କଲା (dhɔrmɔ hɔn kɔḷa) - ପୋଷ୍ୟପୁତ୍ର - adopted son

ଧାଉଲୁ (dhauḷu) - ଦୌଡ଼ - race

ଧାଉଲୁ (dhauḷu) - ଦଉଡ଼ିବା, ଧାଇଁବା - run

ଧାକାଅ (dhakaɔ) - ଧକା ମାରିବା - push

ଧାଙ୍ଗଲ୍ (dhaŋgɔḷ) - ଚାକର - servant

ଧାଙ୍ଗାଲା (dhaŋgaḷa) - କୁମାର - bachelor

ଧାଙ୍ଗିଲି / ହାପାନୁମ୍ (dhaŋgiḷi / hapanum) କିଶୋରୀ - maiden

ଧାଙ୍ଗିଲି (dhaŋgiḷi) - କୁମାରୀ - virgin

ଧାନ୍‌ଦାରି (dhandari) - ଗୁମ୍ଫା - cave

ଧ୍ୟାନ୍ (dhyan) - ମନାସିବା - desire

ଧ୍ୟାନ୍ (dhyan) - ଉପାସନା - homage

ଧାୟାନ୍ (dhayan) - ଭକ୍ତି - devotion

ଧାରାଅ (dharaɔ) - ଧାରିବା - to hold

ଧୁପ (dhupɔ) - ଧୂପ - incense

ଧୁପକାଠି (dhupɔkaṭhi) - ଧୂପକାଠି - incense stick

ଧୂପଦାନି (dhupɔdani) - ଧୂପଦାନି - incense burner

ଧ୍ରୁବ ଇପିଲି (dhubɔ ipili) - ଧ୍ରୁବତାରା - pole star

ଧୂରମୁସ୍ (dhurɔmus) - ଧୁରମୁଁସ - rammer

ଧୂଳା (dhuḷa) - ଧୂଳି - dust

ଧୂଳିଆନାଗ୍ (dhuḷianag) - ଧୂଳିଆ ନାଗ - sand viper

ନ

ନଅର (nɔɔrɔ) - ନଗର - city

ନଡ଼ିଆ (nɔṛia) - ନଡ଼ିଆ - cocoanut

ନଡ଼ିଆକୁରୁଣି (nɔṛiakuruṇi) - ନଡ଼ିଆ କୋରଣା- cocoanut scrapper

ନନଃଅଳାଃ (nɔnɔʔɔḷa) - ପରିସ୍ରାଗାର - urinal

ନପଲ୍ (nɔpɔla) - ଅଳନ୍ଧୁ - soots

ନାଇଲ୍ (nail) - ଲଙ୍ଗଳ - plough

ନାଉଆ (naua) - ଭଣ୍ଡାରି - barber

ନାକିଃ (naki?) - ପାନିଆ - comb

ନାଚିନି (nachini) - ନର୍ତ୍ତକ / ନର୍ତ୍ତକୀ - male dancer / dancing girl

ନାଟିକା (naṭika) - ନାଡ଼ି - pulse, vein

ନାଣି (naṇi) - ଲତା - creeper

ନାନା (nana) - ପତଳା - thin

ନାପାମ୍ (napam) - ଭେଟିବା - meet

ନାବାଲକ (nabalɔkɔ) - ନାବାଳକ - minor

ନାମ୍ (nam) - ପାଇବା - get

ନାମ୍ (nam) - ଲାଭ କରିବା - gain

ନାମ୍ (nam) - ମିଳିବା (ପାଇବା) - be found

ନାମେ (name) - ଅଣ୍ଟାସୂତା - waist chain

ନାଳୁଆ (naḷua) - ନାଳ - canal

ନାଳୁକା (naḷuka) - ଝୁଡ଼ୁଙ୍ଗ - vigna typisa

ନାସାଅ (nasaɔ) - ନଷ୍ଟ କରିବା - spoil

ନିଃ (ni?) - ଖୋଲିବା - open

ନିଜରହଲ(nijɔrɔhɔḷ) - ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନ-relative

ନିଦିର (nidir) - ଉଇ - whiteant

ନିବ୍ (nib) - ନିବ୍ - nib

ନିମ୍ (nim) - ନିମ - neem

ନିର୍ (nir) - ହଟିଯିବା - recede

ନିର୍ (nir) - ପଳେଇବା - flee

ନିରାମିଷ (niramisɔ) - ନିରାମିଷ - vegeterian diet

ନିଲ୍ (nil) - ନୀଳ - blue

ନିସତ୍ (nisɔt) - ଅଳସୁଆ - lazy

ନୁ (nu) - ପିଇବା - drink

ନୁନୁ (nunu) - ସ୍ତନ - breast

ନୁନୁଇଚ (nunuici) - ଥନଦେବା - suckle the baby

ନୁନୁଡାଣ୍ଟିଃ (nunuḍanṭi?) - ସ୍ତନାଗ୍ର - nipple

ନୁବାଃ (nuba) - ଅନ୍ଧାର - darkness

ନୁବାଃସାଇ (nuba?sai) - କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ - dark fortnight

ନେଅରା (neɔra) - ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା - invite

ନେଉଳ (neula) - ନେଉଳ - mongoose

ନେମ୍ରତ୍ (nemrɔt) - ଶମିବା (ଶାନ୍ତ, ଆରୋଗ୍ୟ) - alleviatpe

ପ

ପଏସା (pɔesa) - ପଇସା - paise

ପକା (pɔka) - କୀଟ - worm

ପଚନ୍ (pɔcɔn) - ଖସିବା - slip

ପଚ୍ଚ (pɔca) - ପଚିବା - rot

ପଚ୍ଚଅ(pɔcaɔ) - ପଚାଇବା - to cause to rot

ପଞ୍ଜା (pɔñja) - ପଞ୍ଝା - claws

ପଟଂ (pɔṭɔŋ) - ଗଣ୍ଠାଇବା - to put knot

ପଟଂକବି (pɔṭɔŋkəbi) - ବନ୍ଧାକୋବି - cabbage

ପଟା (pɔṭa) - ଅନ୍ତ - intestine

ପଣ୍ଡିତ (pɔṇḍitɔ) - ପଣ୍ଡିତ - learned

ପଦକ (pɔdɔkɔ) - ପଦକ – medal

ପଧାନ (pɔdhanɔ) - ପ୍ରଧାନ - village headman

ପପୟା (pɔpɔya) - ଅମୃତଭଣ୍ଡା – papaya

ପରଖାଓ (pɔrɔkhao) - ପରୀକ୍ଷା କରିବା - examine

ପର୍ଦା (pɔrda) - ପରଦା - screen

ପରାଚିତ (pɔracitɔ) - ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ-atonement

ପରିଖା (pɔrikha) - ପରୀକ୍ଷା - examination

ପରିଖାଆନି (pɔrikhaani)-ପରୀକ୍ଷକ-examiner

ପଲ୍ହାଅ (pɔḷhaɔ) - ପଢ଼ିବା - read

ପଲିଆ (pɔḷia) - ପଡ଼ିଆ - field

ପହଣା (pɔhɔṇa) - ଭକୁର - a kind of fish

ପାଉଁରୁଟି (paũruṭi) - ପାଉଁରୁଟି - loaf

ପାକାଅଳାଃ (pakaɔḷa) - କୋଠାଘର - building

ପାଂଖା (paŋkha) - ପଙ୍ଖା - fan

ପାଂଖୁଳା (paŋkhuḷa) – ପାଖୁଡ଼ା - petal

ପାଗ୍ଲ (pagla) - ପାଗଳ - mad

ପାଜାଅ (pajaɔ) - ପଜାଅ - sharpen

ପାଂଜଅ (paŋjɔɔ) - ଫାନ୍ଦିବା - invent a false story

ପାଟୁଳି (paṭuḷi) - ଗୁଡ଼େଇବା (ସୂତା)-wind up

ପାଣ୍ଡି (paṇḍi) - ଫାଣ୍ଡି - out post

ପାଣ୍ଡୁ (paṇḍu) - ଗୋଖର - cobra

ପାଣ୍ଡୁଉବ୍ (paṇḍuub) - ପାଚଲା ବାଳ - grey hair

ପାତାଇ (patai) - ଛଞ୍ଚାଣ - hawk

ପାଦୁକା (paduka) - ପାଦୁକ - God's bathing water

ପାପି (papi) - ଅଧର୍ମ - sin

ପାରଂ (parɔŋ) - ଟପିବା - surpass

ପାର୍କମ୍ (parkɔm) - ଖଟ - cot

ପ ର୍କମ୍ ଖୁରା (parkɔmkhura) - leg of cot

ପାରାଏ (parae) – ପାରା - pigeon

ପାଳାଃ (paḷaʔ) - ପାଞ୍ଚିବା – think

ପାଳା (paḷa) - ଫଟାଇବା - split

ପାଳାହାଟିଂ (paḷahatiŋ) - ଫାଡ଼ିବା - rend (ବିଦୀର୍ଣ୍ଣ କରିବା)

ପାଳିଆ (paḷia) - ଧଡ଼ି - border

ପାଲଟି (palɔṭi) - ଅରଖ - essence

ପାସା (pasa) - ପଶା - dice

ପାସିପାଲଦ୍ (pasipalad) - ପ୍ରଜାପତି - butterfly

ପିଅନ୍ (piɔn) - ପିଅନ - peon

ପିଇତ୍ନଳି (piitnɔḷi) - ଅନ୍ତନାଳୀ - entrails

ପିଚ୍ଚାଇ (picai) - ଅନୁସରଣ କରିବା - follow

ପିଟା (piṭa) - ପିଠା - cake

ପିଟିକିରି (piṭikiri) - ଫିଟିକିରି - alum

ପିଣ୍ଡି (pinḍi) - ଭଲ - good

ପିଣ୍ଡିଗି (pinḍigi) - ବାରଣ୍ଡା - varandah

ପିତାଲ୍ (pital) - ପିତଳ - brass

ପିତୁଳା (pituḷa) - ପ୍ରତିମା - image

ପିତୁଳା (pituḷa) - ମୂର୍ତ୍ତି - shape

ପିତ୍ତ (pittɔ) - ପିତ୍ତ - bile

ପିଦ୍‌ଚେଣେ (pidceṇe) - ଚଖୁବାକ - rubby goose

ପିରଅଳାଃ (pirɔɔḷa?) - ମସଜିଦ୍ mosque

ପିର୍ଥିମ୍ (pirthim) - ପୃଥିବୀ - world

ପିରାଇଲି (piraili) - ବୈଶାଖ - April-May

ପିସ୍‌କିଃ (piski?) - ଖୁଞ୍ଚାଇବା - poke (ଉଦ୍ଦୀପିତ କରିବା)

ପୁକୁରୁଣିଃ (pukuruṇi?) - ଚୁଲିଝିଙ୍କା - oven prop

ପୁଚୁଃ (pucu?) - ଗଳିବା - enter through a narrow lane

ପୁଟଲ (puṭɔḷɔ) - ପୋଟଳ - parbal

ପୁଟୁଳା / ପଟଂ (puṭuḷa/pɔṭɔŋ) - ପୁଟୁଳା - bundle

ପୁଡୁଣି (puḍuṇi) - ଜୋଡଣି - bodkin

ପୁଣ୍ଡି (punḍi) - ଧଳା - white

ପୁତାମ୍ (putam) - କପୋତ - dove

ପୁଃଟ୍ଟା (pu?ṭta) - ସମ୍ବର - antelope

ପୁନାଇଁ (punaĩ) - ପୂର୍ଣ୍ଣିମା - full moon

ପୁରସ୍କାର (purɔskarɔ) - ପୁରସ୍କାର-prize

ପୁରି (puri) - ଓହ୍ଲାଇବା - alight

ପୁରି (puri) - ପୁରି (a roll of flour fried in ghee

ପୁରୁସ୍ଥା (purusṭha) - ପୃଷ୍ଠା - page

ପୁସ (pus) - ପୌଷ - the lunar month of pausha (December-January)

ପୁସି (pusi) - ବିଲେଇ - cat

ପେଆଜି (peaji) - ପିଆଜ - onion

ପେଟ୍ରା (peṭra) - ପେଟରା - trunk

ପେଡ଼ଃ (peṛɔ?) - ଅଣ୍ଡକୋଷ - testicle

ପେଡ଼ା (peṛa) - ପେଡ଼ା - junket

ପେଣାଏଁ (peṇaẽ) - ତନ୍ତୀ - weaver

ପେନ୍‌ସିଲ୍ (penɔsil) - ପେନ୍‌ସିଲ୍ - pencil

ପେରେଃ (pere?) - ବୋଝେଇବା - to load

ପେରେଃ (pere?) - ପୂରଣ କରିବା - recoup

ପେରେଃ (pere?) - ପୂରିବା - to fill

ପେଳା (peḷa) - ପିଜୁଳି - guava

ପେଳାହଳ (peḷahɔḷɔ) - ଅତିଥି - guest

ପେଲେଃଦାଲି (peḷe?dali) - ସବଳ - powerful

ପେଲେଧାଲିହଳ (peledhalihɔlɔ) - ବୀର - hero

ଫ

ଫରଦ୍ (phorod) - ଖଣ୍ଡ/ଫର୍ଦ୍ଦ - sheet

ଫସାଅ (phosao) - ଫସାଇବା - endanger

ଫଲି (pholi) - ଫଲୀ - flounder

ଫଲ (phola) - ମୁଦ - ring

ଫାକାଅ (phakao) - ଫାଙ୍କିବା - evade

ଫାଗୁନ୍ (phagun) - ଫାଲଗୁନ - the month of falguna) (Feb.-Mar.)

ଫାଂମ୍ପାଅ (phəmpao) - ଫାମ୍ପିବା-to swell

ଫାଁସେ (phãse) - ଫାଶ - snare

ଫୁଟାଅ (phuṭao) - ଫୁଟେଇବା - boil

ଫୁଲଅ (phulao) - ଫୁଲିବା - swell

ଫୁଲଇ (phulai) - ଗର୍ବ କରିବା - boast

ଫୁସଫୁସ୍ (phusophus) - ଫୁସଫୁସ୍ - lungs

ଫେଣା (pheṇa) - ଫେଣା - bee-hive

ଫେଣାଅ (pheṇao) - ଫେଣିବା - stir

ଫେଣ୍ଟର (pheṇṭor) - ମୋଡ଼ିବା - twist

ଫେଣ୍ଟାଅ (pheṇṭao) - ମିଳାଇବା (ଗୋଳାଇବା) - mix

ଫେରଫେରି (pheropheri) - କାନଫୁଲ - earring

ଫେରିବାଲ (pheribala)-ଫେରିବାଲ-h wker

ବ

ବଅଃ (ଡାଡୁଃ) (boo? ḍaḍu?)-ଢୁଙ୍ଗାରିବା (ମୁଣ୍ଡ) - nod

ବଆଲା (boaḷa) - ବାଲଅ - trout

ବଇରି (boiri) - ଶତ୍ରୁ - enemy

ବକଃ (ମିସି) (boko?) (misi) - ଭଉଣୀ-sister

ବକା/ଡଣ୍ଡ (boka/ḍonḍo) - ନିର୍ବୋଧ-foolish

ବକାଅ (bokao) - ବକିବା - prattle

ବଃକାଣ୍ଟା (bo?kanṭa) - ମୁଣ୍ଡକଣ୍ଟା-hair pin

ବଖରା (bokhora) - କୋଠରି - room

ବଗଜାଡ଼ା (bogojaṛa) - ଗବ - castor plant

ବଙ୍ଗା (boŋga) - ପୂଜା - worship

ବଙ୍ଗା (boŋga) - ପୂଜିବା - worship

ବଚଃ (boco?) - ହଳଦୀ ବସନ୍ତ - golden oriole

ବଡାବି (boḍabi) - ବୋଡାସାପ - russells' viper

ବଡ଼ିସ୍ (boḍis) - କଞ୍ଚୁଳିକା - bodice

ବତ୍ରଅ (botrao) - ବତୁରିବା - wet

ବଦଲ୍ (bodol) - ବଦଳିବା - be changed

ବନ୍ଧୁକ୍ (bondhuk) - ବନ୍ଧୁକ - gun

ବର୍ (bor) - ଡରିବା - fear

ବର (boro) - ବର - bride-groom

ବରା (bora) - ବରା - tried batter

ବରଫ୍ (boroph) - ତୁଷାର - snow

ବରେହାତି (borehati) - ବରଯାତ୍ରୀ - marriage party

ବଲ୍ (bolo) - ପଶିବା - to entry

ବଲ୍ (bolo) - ଫେଣ୍ଡୁ - football

ବଲଃ (bolo?) - ଢୁକିବା - enter

ବଲ୍ଇନୁଂ (bolinuŋ) - ଫେଣ୍ଡୁଖେଳ - foot ball play

ବଲମ୍ (bolam) - ବର୍ଚ୍ଛା - spear

ବସ୍ (bɔs) - ମାଖିବା - anoint

ବହନାଇ (bɔhɔnai) - ଭଣୋଇ - brother-in-law

ବହି (bɔhi) - ବହି - book

ବହିଚଠା (bɔhiciṭha) - ବହି ତାଲିକା - book list

ବାଆ (baa) - ଫୁଲ - flower

ବାଆମାଲ (baamala) – ଫୁଲମାଳ-garland

ବାଇ (bai) - ଗଢ଼ିବା - build

ବାଇ (bai) - ଖୋଦିତ କରିବା -- engrave

ବାଇ (bai) - ମରାମତି କରିବା - repair

ବାଇ (bai) - ବନିବା - to be built

ବାକାର୍ (bakar) - ବରକୋଳି - jujube berry

ବାକାର (bakar) - କୋଳି - plum

ବାଃକୋବି (ba?kobi) - ଫୁଲକୋବି - cauliflower

ବାଖାଣା (bakhaṇa) - ବଖାଣିବା - speak

ବାଗାନ୍ (bagan) - ବଗିଚା - garden

ବାଗାଳା ଚାଉଳି (bagaḷa cauli) - ଅକାଣ୍ଡିଆ ଚାଉଳ - uncleaned rice

ବାଗେ (bage) - ତ୍ୟାଗ କରିବା - leave

ବାଙ୍କା (baŋka) - ବଙ୍କେଇବା - bend

ବାଂଗାରା (bɔŋgara) - ବାମନ - dwarf

ବାଚାଣ୍ଡୁ (bacaṇḍu) - ବୈଶାଖ - one of the month's of Hindu calender (April-May)

ବାଜାଣାବାଜ୍ (bajaṇabaj) - ବାଦ୍ୟକାର - drummer

ବାଜାର୍ (bajar) - ବଜାର - market

ବାଜୁ (baju) - ବାଜୁ - armlet

ବାଂଝ (bañjhɔ) - ବନ୍ଧ୍ୟା - barren

ବାଣସିଡାଂ (banṣidaŋ) - ବନ୍ସୀଛଡ଼ - fishing rod

ବାଣିସି ଜାନୁମ୍ (baṇisi janum) - ବନସୀକଣ୍ଟା - fishing hook

ବାଦାମ୍ (badam) - ବାଦାମ - groundnut

ବାଧାଅ (badhaɔ) – ବାଧିବା - cause pain

ବାନ୍ (ban) - ବନ୍ୟା - flood

ବାନା (bana) - ଭାଲୁ – bear

ବାନ୍ଦାଅ (bandaɔ) - ବନ୍ଦିବା - worship

ବାନ୍ଦାର୍ (bandar) - ବନ୍ଧା ପକାଇବା - mortgage

ବାବା (baba) - ଧାନ - paddy

ବାବାଜି (babaji) - ସନ୍ୟାସୀ - saint

ବାବାହାମାର (babahamarɔ) - ଧାନାଗାର - granary

ବାମଣେ (bamɔṇe) - ପୁରୋହିତ - priest

ବାଃମାଲ (ba?mala) - ଫୁଲହାର - garland

ବାର୍ (bar) - ବାର - dry

ବାରଅଣା (barɔaṇa) - ଦୋଣି - a two anna piece

ବାର୍ଟାକିଆ (barṭakia) – ଦୁଇଟଙ୍କିଆ - a two rupee note

ବାରଦୁଃ (barɔdu?) - ବାରୁଦ - gunpowder

ବାର୍ଦୁଲିଆଦ (bar duliad) - ବାଦୁଡ଼ି - bat

ବାରବେଧୁଆହନ୍ (barɔbedhuahɔn) - ଜାରଜ ସନ୍ତାନ - bastard

ବାର୍ଭାତାରି (barbhatari) - ବେଶ୍ୟା - prostitute

ବାଳେ (baḷe) - ବରଗଛ - banyan tree

ବାଲ୍ଟି (balṭi) - ବାଲ୍ଟି - bucket

ବାଲ୍ବାଲ୍ (balbal) - ଝାଳ - sweat

ବାଲଏ (balae) - କଷ୍ଟ ପାଇବା - suffer

ବାଲେ/ପୁଞ୍ଜିକିଆଃ/ହନ୍କିଆ (bale / puñjikia?/ honkia) - ଜନ୍ମଦେବା - procreate

ବାଲେହନ୍ (balehon) - ଶିଶୁ - infant

ବାସା/ତୁକା (basa/tuka) - ବସା - nest

ବାସା ଅଲାଃ (basa oḷa?) - ବସାଘର-lodging

ବାସି (basi) - ବାସି - stale

ବାସିଲ (basila) - ବାଉସି - adze

ବାୟାର୍ (bayar) - ଦଉଡ଼ି - string

ବିଉର୍ (biur) - ଘୁରାଇବା - roll

ବିଂଇଚକା (biŋicɔka) - ସାପକାତ - slough

ବିଚାର୍ (bicar) - ବରଚବା - build

ବିଛନା (bichina) - ବିଛଣା - bedding

ବିଡ଼ି (biṛi) - ଚୁରୁଟ - cigar

ବିଣ୍ଡି (binḍi) - ପିକା - tobacco leaves used as cigarette

ବିଣ୍ଡି (binḍi) - ବିଡ଼ି - cigar

ବିନ୍ଦିରି (bindiri) - ବୁଢ଼ିଆଣି - spider

ବିଂବୁଃ (biŋbu?) - ସାପଢୁଙ୍କ - snake-hill

ବିର୍ହୋଲ୍ (birhoḷ) - ବଣ ମଣିଷ - ape

ବିଷି (bisi) - ବିଷ - poison

ବିସିଡାଟା (bisiḍaṭa) - ବିଷଦାନ୍ତ - fong

ବିସିଲ୍ (bisil) - ବିଗିଡ଼ିବା - be spoiled

ବିସ୍କୁଟ୍ (biskuṭo) - ବିସ୍କୁଟ୍ - biscuit

ବିୟୁର୍ (biyur) - ବୁଲାଇବା - cause to walk

ବୁଗିନ୍ହରା (buginhora) - ସୁଧାରିବା-correct

ବୁଗିନ୍ହୋଲ (buginhoḷo) - ଭଦ୍ରଲୋକ-gentleman

ବୁଝାଅ (bujhao) - ବୁଝାଇବା - explain a matter

ବୁଟୁଲା (buṭuḷa) - ବଟୁଆ - pouch

ବୁଡ଼ା ଡାଡ (buṛa ḍaḍo) - ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି - thumb

ବୁଣି (buṇi) - ଆରୋଗ୍ୟ କରିବା - to cure

ବୁଢି (buti) - ବୁଢ଼ୀ - old woman

ବୁଧୁବାର୍ (budhubar)-ବୁଧବାର - wednesday

ବୁମା (buma) - ବୋମା - bomb

ବୁର୍ଦୁଲୁଃ (burdulu?) - ଝଡ଼ପୋକ-winged ant

ବୁରା (bura) - ଅଖା - sack

ବୁରୁ (buru) - ପର୍ବତ - mountain

ବୁରୁକେଡ଼ା (burukeṛa) - ଗୟଳ - wild-buffalo

ବୁରୁଲୁଙ୍ଗା (buruluŋga) - ଟେଣ୍ଟେଇ-tattler bird

ବୁରୁସୁକୁରି (burusukuri) - ବରାହ - boar

ବୁଲ୍ (bul) - ମାତିବା - to be

ବୁଲ୍/ରପାଃ (bul/rapa?) - ଦାହିବା - fire

ବୁଲ୍ନିଃ (bulni?) - ମାତାଲ - drunkard

ବୁଲୁ (bulu) - ଜଙ୍ଘ - thigh

ବୁଲୁଂ (bulug) - ଲୁଣ - salt

ବେଏଃ (bee?) - ଛେପ - spit

ବେଃଏ (be?e) - ଛେପ ପକାଇବା - spit

ବେଏଥ୍ (beeth) - ବେଞ୍ଚ - bench

ବେଙ୍ଗାଲ (beggalo) - ବାଇଗଣ - brinjal

ବେଃଡ଼ଗ୍ଲ (be?ḍogla) - ପିକଦାନି-spittoon

ବେଡ଼େଗା (beḍega) - ଚପୁଡ଼ିବା - squeeze

ବେଁଚ (bêto) - ବେତା - scuttle

ବେଭାର୍ (bebhar) - ବ୍ୟବହାର କରିବା - use

ବେଲ (belo) - ବେଲଗଛ - bael tree

ବେଲତି ବେଙ୍ଗାଲ୍ (belati beggal) - ବିଲାତି ବାଇଗଣ — tomato

ବେଲତି ସାଙ୍ଗା (belati sagga) - ବିଲାତିଆଳୁ - potato

ବୋକା (boka) - ବୋକା - foolish

ବୋତଲ (botolo) - ବୋତଲ - bottle

ଭ

ଭଅଁର୍ (bhoor) - ଭଅଁର - drill

ଭଟା (bhoṭa) - ଭଟା - ebb

ଭଟୁଆଲାଃ (bhoṭuaḷa?) - ପୋଇ - spinach

ଭବ୍ (bhob) - ଲୋମ - fur (animals)

ଭବ୍ (bhob) - ବାଳ - hair

ଭଜା (bhaja) - ଭଜା - fry

ଭାପ୍ (bhap) - ବାମ୍ପ - steam

ଭାରଗଅନିଃ (bharogooni?) - ଭରୁଆ - porter/portage

ଭାଲାଅମ୍ (bhaḷaom) - ଭଡ଼ା ଦେବା -let out

ଭାଲାଅଲାଃ (bhaḷaoḷ ,?) - ଭଡ଼ାଘର - rented house

ଭାଲି (bhaḷi) - ମଞ୍ଚା - espalier

ଭୁଗାଅ (bhugao) - ଭୋଗିବା - experience

ଭୁଗୁଲା (bhuguḷa) - ଝାଟିମାଟି - wattled wall

ଭୁଲ (bhul) - ଭୁଲିବା (ଭ୍ରମ) - be mistaken

ଭୁଲି (bhuli) - କୁକୁରୀ - bitch

ମ

ମଇଦା (moida) - ମଇଦା - flour

ମଇଁଷି (moĩsi) - ମଇଁଷି - buffalo

ମଙ୍ଗଲ୍‌ବାର୍ (moggolbar) - ମଙ୍ଗଳବାର - tuesday

ମଙ୍ଗୁଲାଅ (mogguḷao) - ମଙ୍ଗଳିବା - the ceremonies performed on the eve of the marriage

ମଚକାଅ (mocokao - ମଚକିବା - sprain

ମଚୁ (moca) - ପାଟି - mouth

ମଟର (moṭoro) - ମଟର - pea

ମଠ (moṭho) - ମଠ - monastery

ମଣି (maṇi) - ମଣି - jewel

ମଣେଟାକିଆ (moṇeṭakia) - ପାଞ୍ଚଟଙ୍କିଆ - a five rupee note

ମତଅମ୍ (motoom) - ସମର୍ଥନ କରିବା - justify

ମଦ୍‌ମାହାଲ (modmahala) - ଏକ ମହଲା - one storey

ମଦିଲ (modilo) - ମନ୍ଦିର - temple

ମନଆଚ୍ଛଲା (mɔnɔachala) - ଅସରା - shower

ମଲଙ୍ଗ (mɔlɔŋgɔ) - କପାଳ - forehead

ମସିଣା mɔsiṇa) - ମସିଣା - rushmat

ମସାରି (mɔsari) - ମଶାରି - mosquito curtain

ମସାଲ (mɔsalɔ) - ମଶାଲ - torch

ମହକାଅ (mɔhɔkaɔ) - ବିକଶିବା - to bloom

ମହମ୍ (mɔhɔm) - ବତୀ (ମହମ) - candlestick

ମହୁ (mɔhu) - ମହୁ - honey

ମାଃ (ma?) - ଛେଦବା, ହାଣିବା - cut

ମାଆ / ଏଙ୍ଗା (maa/eŋga) - ମାତା-mother

ମାଇଁ / ଚୁଡ଼୍କି / ରୁଜି (maĩ/cudki/ruji) - ଯୋନି - vagina

ମାଇଚ୍ଚ (maica) - ନପୁଂସକ - impotent

ମାଏନଃ (maenɔ?) - ବଣି – myna

ମାକାଲା (makala) - ମାଙ୍କଡା - laterite

ମାଗ / ମୁନୁ (magɔ / munu) - ମାଘ - name of a month

ମାଃଗାଏ (ma?gae) - ବଳି - offering

ମାଗୁରା (magura) - ମାଗୁର - sheat fish

ମାଜା (maja) - ମାଞ୍ଜା - pith

ମାଠ (maṭhɔ) - ମଠ - monastery

ମାଠାଅ (maṭhaɔ) - ମାଠିବା - polish

ମାଠିଦାଃ(maṭhida?) - ପେଜ - rice gruel

ମାଡ଼ି (maṛi) - ଭତ - boiled rice

ମାଡ଼ିଦାଆ (maṛidaa) - ତୋରାଣି - rice water

ମାଡ଼୍ରଅଳାଃ (maḍrɔɔḷa) - ରୋଷେଇ ଘର - kitchen room

ମାଣାଂ (maṇaŋ) - ଆଗେଇବା - advance

ମାତାଅ (mataɔ) - ମତେଇବା - instigate

ମାଦ୍ଟାଣ୍ଟ (madṭaṇṭɔ) - କୋଚିଲାଖାଇ - horn bill

ମାଦାଲ୍ (madal) - ଆଭ - apple

ମାନାଅ (manaɔ) - ଭୁତେଇବା - cheat

ମାନାଢିଂ (manatiŋ) - ମଙ୍ଗାଇବା - induce one to agree to something

ମାନାଢିଂ (manatiŋ) - ମାନିବା - obey

ମାନାଢିଂ (mar atiŋ) - ପାଳିବା (ବିଧି ବିଧାନ) - observe

ମାନି (mani) - ସୋରିଷ - mustard

ମାମୁଁ (mamũ) - ମାମୁଁ - uncle

ମାରାଏ / ମାରାଃ (marae / mara?) - ମୟୂର - peacock

ମାରାଏ ଏଙ୍ଗା / ମାରାଃ ଏଙ୍ଗା (marae eŋga / mara? eŋga) - ମୟୂରୀ - peahen

ମାରାଏ ପିଁଚ୍ଚଲ (marae pĩcal) - ମୟୂରପୁଚ୍ଛ - peacocks train

ମାରାଂ (maraŋ) - ବଢ଼ିବା - grow

ମାରାଂ (maraŋ) - ବଢାଇବା – extend

ମାରାଂଆବା (maraŋaba) - ଦଦେଇ - uncle

ମାରାଂକଅଃ (maraŋkɔɔ?) - କଣ୍ଠିବଗ - pond heren

ମାରାଂଦାଦା (maraŋdada) - ବଡଭାଇ - elder brother

ମାରାଂମା (maraŋma) - ଦେଠେଇ - aunt

ମାରାଂ ମାଷ୍ଟର (maraŋ masṭɔr) - ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ - headmaster

ମାରାଂ ରଜା (maragraja) - ଦଳପତି - leader

ମାରାଂ ସ୍କୁଲ୍ (maragskul) - ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ - high school

ମାରାଂ ସ୍କୁଲ (maragskulɔ) - କଲେଜ - college

ମାଲ (mala) - ମାଳ - garland

ମାଲଃ (mala?) - ଚେନ୍ - chain

ମାଲାଲ୍ (malal) - ଶିମ୍ବ - bean

ମାଲିନ୍ (malin) - ମାଳୀ - gardener

ମାସ୍କାଲି (maskali) - ଆଲୋକ - light

ମାସୁରି (masuri) - ମସୁର - lentil

ମାୟମ୍ (mayɔm) - ରକ୍ତ - blood

ମାୟାଂ (mayag) - ଅଣ୍ଟା - waist

ମିଠାଇ (miṭhai) - ମିଠାଇ - sweets

ମିରୁ (miru) - କାକତୁଆ - cɔckatoo

ମିସ୍ତ୍ରି (mistri) - କାରିଗର - mechanic

ମିସ୍ତ୍ରି (mistri) - ବଢେଇ - carpenter

ମିସ୍ରି (misri) – ମିଶ୍ରି - sugarcandy

ମୁ (mu) - ନାକ - nose

ମୁଇଁ (muĩ) - ପିମ୍ପୁଡ଼ି - ant

ମୁକଲାଅ(mukɔḷaɔ) - ମୁକୁଳିବା - be freed

ମୁକୁଲି (mukuḷi) - ଆଣ୍ଠୁ - knee

ମୁକୁଲିଚକି (mukuḷi cɔki) - ଆଣ୍ଠୁଚକି - cross leged

ମୁଗି (mugi) - ମୁଗ - green gram

ମୁଗୁନି (muguni) - ମୁଗୁନି - granite

ମୁଠା (muṭha) - ମୁଠାଇବା - clutch

ମୁଦାଣ୍ଟିଦ୍ (mudaṇṭid) - ନାକଦଣ୍ଡା - bridge of the nose

ମୁଦିଲ (mudilɔ) - ମନ୍ଦିର - temple

ମୁନ୍‌ଗା (munga) - ସଜନା - the drum-stick plant

ମୁନ୍‌ଗାଖାଡା (mungakhaḍa) - ସଜନା ଛୁଇଁ - long slender fruits of some plants

ମୁଁବୁଃ (mũbu?) - ନାକପୁଡ଼ା - nostrils

ମୁରିଚି (murici) - ଲଙ୍କାମରିଚ - chilly

ମୁଲ୍‌କାମ୍ (muḷkam) - ଅଭିଭାବକ - guardian

ମୁଳଗଡା (muḷɔgɔḍa) - ମୂଳଦୁଆ - foundation

ମୁଲା (mula) - ମୂଳା - radish

ମୁଲଅ (mulaɔ) - ମୂଲଇବା - bargain

ମୁହାଣ୍ (muhaṇ) - ମୁହାଣ - shore

ମେଣେନ୍ (meṇen) - ଲୁହା - iron

ମେଣେଦ୍ (meṇed) - ଲୁହା - iron

ମେଣେଦ୍ ବାକସ୍ (meṇed bakɔs) – ଲୁହା ସିନ୍ଦୁକ - iron chest

ମେଣେଦ୍ ଜାନୁମ୍ (meṇed janum) - ଲୁହାକଣ୍ଟା - nail

ମେଦ୍ (med) - ଆଖି - eye

ମେଦ୍‌କାଜଲ୍ (medkajɔl) - ଆଖିର କଜଳ - collyrium

ମେଦ୍‌କୁଣ୍ (medkuṇ) - ଆଖି କୋରଡ଼ - socket of the eye

ମେଦ୍‌ଟିପିନି (medṭipini) – ଅଖିପତା - eye lid

ମେଦ୍‌ମୁଆଁତା (medmuãta) - ମୁହଁ - face

ମେଦ୍‌ରାଜା (medraja) - ଆଖିଡୋଳା - eye ball

ମେଽନ୍‌ଦା (me?nda) - ଅଶ୍ରୁ - tear

ମେରମ୍ (merɔm) - ଛେଳି - goat

ମେରୁଦଣ୍ଡ (merudɔṇḍ) - ମେରୁଦଣ୍ଡ - back bone

ମେରେଲ୍ (merel) - ଅଁଳା - emblic myrobalan

ମେଽରେୟାହେଦେ ଅଂସଟା (me?reyahede ɔŋsɔṭa) - ଆଖିପିତୁଳା - pupil of an eye

ମେଲଅ (melɔa) - ମେଲିବା - open

ମେଲା (mela) - ଅଗଣା - courtyard

ମେଲାଅ (melaɔ) - ବିସ୍ତାରିବା - extend

ମେଲାଅ (melaɔ) - ବ୍ୟାପିବା - spread

ମେସା (mesa) - ମିଳାଇବା (ଯୋଗ) - add

ର

ର (rɔ) - ମାଛି - fly

ରଇବାର୍ (rɔibar) - ରବିବାର - sunday

ରଙ୍ଗ୍ (rɔŋg) - ରଙ୍ଗାଇବା - dye

ରଙ୍ଗ (rɔŋgɔ) - ରଙ୍ଗ - colour

ରଡା (rɔda) - ଚଉଲ - flat fish

ରଣା (rɔṇa) - ରଣା - printed snake

ରପଦ୍ (rɔpɔd) - ଖୋସା - knot of hair tied on the head

ରପଦ୍‌ବାଃ (rɔpɔdba?) - ମଥାମଣି - ornament for forehead

ରଲ୍ (rɔl) - ଶୁଖିବା - become dry

ରଲହାଇ/ସୁକା (rɔlɔhai/suka) - ଶୁଖୁଆ - dried fish

ରଲା (rɔla) - ବାହାଡା - beleric myrobalan

ରାଃ (ra?) - ରାବିବା - make sound

ରାଃ (ra?) - ଭୁକିବା - bark

ରାଆଃ (raa?) - ବୋବେଇବା - lament loudly

ରାଃଆଉ (ra?au) - ଡକାଇବା - send for

ରାଇଜ / ଦିସୁମ୍ (raijɔ/disum) - ରାଜ୍ୟ - state

ରାକସ୍ (rakɔs) - ରାକ୍ଷସ - demon

ରାକବ୍ (rakab) - ଉଠିବା - wake

ରାକାବ୍ (rakab) - ଉନ୍ନତି - promotion

ରାକାବିଚି / ବିରିଦିଚି (rakabici/biridici)- ଉଠାଇବା - awake

ରାଗାଦ୍ (ragad) - ରାଗିବା - be angry

ରାଗାଦିରି (ragadiri) - ବିରକ୍ତ କରିବା - pester

ରାଗାଳାଅ (ragaḷaɔ) - ରଗଡ଼ିବା - grind

ରାଃଗିମ୍ (ra?gim) - ଡାକିବା - call

ରାଚାଃ (raca?) - ଭିଡ଼ିବା - pull

ରାଜଗାଲ୍/ସିଂଗାଲ (rajɔgaḷ siŋgaḷɔ) - ରାଜଧାନୀ - capital

ରାଜା (raja) - ସମ୍ରାଟ - emperor

ରାଜା (raja) - ରାଜା - king

ରାଜା (raja) - କେଶର - filaments of a flower

ରାଜାବେଟା (rajabeṭa) - ରାଜପୁତ୍ର - prince

ରାଜାବେଟି (rajabeṭi) - ରାଜକନ୍ୟା - princess

ରାଜି (raji) - ମଙ୍ଗିବା - consent

ରଞ୍ଜାଅ (rañjaɔ) - ରଞ୍ଜାଇବା - please

ରାଣ୍ଡା (raṇḍa) - ମୃତଦାର - widower

ରାଣ୍ଡି (raṇḍi) - ବିଧବା - widow

ରାପାଃ (ଜଣ୍ଡରା) (rapaʔ (jaṇḍɔra) - ସେଙ୍କିବା (ମକା) - heat in fire

ରାପୁଦ୍ (rapud) – ଭାଙ୍ଗିବା - break

ରାବାଂସା (rabaŋsa) - ଶୀତଋତୁ - winter season

ରାବୁଲ / ଗଡାଃ (rabuḷ/gɔtaʔ) - ରାମ୍ପୁଡ଼ିବା - scratch

ରାମ୍ଖାଣ୍ଡି (ramkhaṇḍi) - ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ - rainbow

ରାମ୍ଜା (rəmja) - ଚିମୁଟା - tongs

ରାମ୍ବାଲା (rambaḷa) - ବିରି - blackgram

ରାଲା (raḷa) - ଫିଟାଇବା – open

ରାଲାଜାନା (raḷajana) - ମୁକ୍ତି - deliverance

ରାଲେ (raḷe) - ଥଣ୍ଡା କରିବା - make cool

ରାଲେଦ୍ (raled) - ଶୀତଳାଇବା - cool

ରାସିବା (rasiba) - ଉଲସିବା - joy

ରାସୁଣି (rasuṇi) - ରସୁଣ - garlic

ରାହାଲି (rahali) - ହରଡ - red gram

ରିକା (rika) - ଚେଷ୍ଟା କରିବା - try

ରିଠା (ritha) - ରିଠା - soap-nut

ରିଣିଅମ୍ହଲ (riṇiɔmhɔḷɔ) - ଋଣଦାତା - creditor

ରିଦ୍ (rid) - ବାଟିବା - grind

ରିଦ୍ / ବେଲଅ (rid / belaɔ) - ବେଲିବା - roll dough into bread

ରିଦ୍ଗାଣ୍ଡୁ (ridgaṇḍu) - ବେଲଣା ପିଢ଼ା - board

ରିଦ୍ଡାଂଡା (riddaŋḍa) - ବେଲଣା କାଠି - rolling pin

ରିଦାକାନମାନି (ridakanɔmani) - ବେସର - mustard paste

ରଳିଂ (rɔḷiŋ) – ଭୁଲିବା, ପାସୋରିବା – forget

ରୁ / ସାଡ଼ି (ru / saṛi) - ବାଜିବା - strike

ରୁଆଲ୍ (rual) - ଲେଉଟିବା - return

ରୁଉ (ruu) - ବଜାଇବା - ring

ରୁକା (ruka) - ବଟାଳି - chisel

ରୁକା (ruka) - ନିହାଣ - chisel

ରୁକୁ (ruku) - ଦୋହଲିବା - oscillation

ରୁକୁନ୍ (rukun) - ହଲିବା - oscillate

ରୁଟି (ruṭi) - ରୁଟି - bread

ରୁଣ୍ଡା (ruṇḍa) - କଟାସ - wild cat

ରୁପା (rupa) - ରୁପା - silver

ରୁଲୁଂ (ruluŋ) - କୁଞ୍ଚିବା - frill

ରେଆଲେନ୍ (realen) - ଗାଧୋଇବା - bathe

ରେକା (reka) - କରିବା – do

ରେଙ୍ଗ (reŋgɔ) - ଝିଙ୍କାରି - cricket

ରେଜେଇ (rejei) - ରେଜେଇ - quilt

ରେଡ଼ିଓ (reṛio) - ରେଡ଼ିଓ - radio

ରେଣ୍ଡେଦ୍ (reṇḍed) - ଚିପିବା - press

ରେପେଣେ (reṛeṇe) - ତର୍କ କରିବା - argue

ରେଫେର (repheri) - ରେଫେରି - referee

ରେବେଦ୍ (rebed) - ଖଞ୍ଜିବା - joint

ରୋଇ (roi) - ରୋହୂ - breeding fish

ଲ

ଲଆଦ୍ (lɔad) - ଭିଜିବା - wet

ଲଆଦ୍ (lɔad) - ଓଦା କରିବା - wet

ଲଆଦ୍ (lɔad) - ଓଦ୍ରିବା - drench

ଲଟା (lɔṭa) - ଗଡୁ - ewer

ଲଟା (lɔṭa) - ଢ଼ାଳ - water pot

ଲଫାପା (lɔphapa) - ଲଫାପା - envelope

ଲଳ୍ବଳ୍ (lɔḷbɔḷ) - ଲେଳେଇବା - emit slime

ଲଳଲଳ (lɔḷlɔḷi) - ଘଣ୍ଟିକା - uvula

ଲଲ (lɔlɔ) - ତତାଇବା - heat

ଲସଦ୍ (lɔsɔd) - କାଦୁଅ - mud

ଲହୁଣି (lohuṇi) - ଲହୁଣୀ - butter

ଲଇ (lai) - ପେଟ - belly

ଲଉଆ (laua) - ଲାଉ - gourd

ଲଉଆତୁମ୍ବା (laua tumba) - ନାଉତୁମ୍ବା - calabash

ଲଗା (laga) - ଥକିବା - get tired

ଲଗାଅ / ଜଦ୍ (lagaɔ/jɔd) - ବଳିବା - to twist fibres

ଲଗାଅ (lagaɔ) - ବୋଳିବା - besmear

ଲଗାତିଂ (lagatiŋ) - ଲଢିବା - fight

ଲଙ୍ଗସ୍ (laŋgɔs) - ଛଳନା କରିବା-pretend

ଲଙ୍ଗାଲା (laŋgaḷa) - ଛୋଟା - lame

ଲଚ (lacɔ) - ଓଷ୍ଠ - lip

ଲଟାପ୍ (laṭap) - କଇଁଚି - scissors

ଲଟାବ୍ (laṭab) - କଇଁଚି - scissors

ଲଟୁମ୍ (laṭum) - ଚଉଠବା - folded into four folds

ଲଡୁ (laṛu) - ଖଜା - lolley toffee

ଲଡୁ (laṛu) - ଲଡୁ - ball-shaped sweets

ଲଣ୍ଡି (laṇḍi) - ପିଚ୍ଛ - buttocks

ଲତାର୍ (latar) - ତଳ - down

ଲତାର୍ ମାହାଲ (latar mahala) - ତଳମହଲ- down stairs

ଲତାର୍ ଲଇ (latar lai) - ତଳ ପେଟ - abotmen

ଲତାର୍ ଲଚ (latar lac) - ଓଷ୍ଠ (ତଳ) - the lower lip

ଲଦାଅ (ladaɔ) - ନଦବା - load

ଲଦି (ladi) - ଲଦିବା - load

ଲନ୍ଦା (landa) - ହସିବା - laugh

ଲନ୍ଦୁବ୍ (landub) - ଭୁଷୁଡ଼ିବା - collapse

ଲପେଦ୍ (laped - ହାପୁରିବା - to eat liquid with noise

ଲହା (laha) - ଜଉ - lac

ଲିଙ୍ଗି (liŋgi) - ଜଳସ୍ରୋତ - water current

ଲିମ୍ବିଲ୍ / ସିମ୍ମା (limbil / sirmma) - ଆକାଶ sky

ଲିମ୍ବୁଦ୍ (limbud) - ଚିପିବା - squeeze

ଲୁ (lu) - ବାଢ଼ିବା - deal out

ଲୁଙ୍ଗାମ୍ (luŋgam) - ଏଣ୍ଡିପୋକ - eri-silkworm

ଲୁଟ୍ (luṭ) - ନୋଟ - corrency note

ଲୁଣ୍ଡିଃ (luṇḍi) - ଚଟୁ - skimmer

ଲୁତୁର୍ (lutur) - କାନ - ear

ଲୁତୁର୍ ବୁଃ (lutur bu?) - କାନଗିର - ear drum

ଲୁତୁର୍ ସୁବା (lutur suba) - କାନମୂଳ - root of the ear

ଲୁତୁର୍ ହାପା (lutur hapa) - କପାଳର ଦୁଇପାଖ- both-sides of the fore head

ଲୁପୁଃ (lupu?) - କୁଣ୍ଡା - rice dust

ଲୁପୁଂ (lupuŋ) - ହରଡା - emblic myrobalan

ଲୁଲୁକ୍ / ନୁଲୁକ୍ (luluk / nuḷuk) - ନୋଥ - nose ring

ଲେକା (leka) - ଗଣିବା - count

ଲେଙ୍ଗାତଇ (leŋgatii) - ବାମହାତ - left hand

ଲେଣ୍ଡାଜ୍ (leṇḍaj) - ଜିଆ - earth worm

ଲେଣ୍ଡେପେଣ୍ଡେ (leṇḍepɛṇḍe) - ତରଟିବା – stare

ଲେପେର୍ଆଲାଃ (leperaḷa?a) - ଲେଉଟିଆ - a kind of pot-herb

ଲେମୁ (lemu) - ଲେମ୍ବୁ - lemon

ଲେଲ୍ (lel) - ତଦନ୍ତ କରିବା - investigate

ଲେଲ୍ (lel) - ଟାହୁବା - fun

ଲେଲ୍ତାନ୍ (leltan) - ଦିଶିବା - be seen

ଲେଲ୍ଦାରମ୍ (leldarɔm) - ସଙ୍କୁଳିବା - invite

ଲେଲ୍ଇରନ୍ (lelirin) - ଦେଖାକରିବା - meet

ଲେଃଲେଲ୍ନି (le?lelni) - ପରିଦର୍ଶକ - inspector

ଲେଲେୟାବୁ (leleyabu) - ଦେଖିବା - see

ସ

ସଅର (sɔɔrɔ) - ସହର - town

ସଆନ୍ (sɔan) - ଗନ୍ଧେଇବା - smell

ସଆନ୍ (sɔan) - ମହକିବା - smell

ସଆନ୍ (sɔan) - ଅତର - scent

ସଆରି (sɔari) - ପାଲିଙ୍କି - palanguin

ସଆରି (sɔari) - ସବାରି - palki

ସକନଳି (sɔkɔnɔḷi) - କଣ୍ଠ - throat

ସଙ୍ଖ୍ (sɔŋkh) - ଶଙ୍ଖ - conch

ସଜେନ୍ (sɔjen) - ମୁଁହାଁଇବା -

ସଟ୍ଟା (sɔṭṭa) - ଖୁମ୍ପିବା - nibble

ସନଃ (sɔnɔ?) - କମିଜ - shirt

ସନଃ (sɔnɔ?) - ଭୁଷିବା - gore

ସନିବାର୍ (sɔnibar) - ଶନିବାର - saturday

ସନ୍ତୁଲା (sɔutuḷa) - ସନ୍ତୁଳା - waterless curry

ସନ୍ଦର (sɔndɔrɔ) - ପୂଜ - pus

ସବଃ (sɔbɔ?) - ଛୁରି ମାରିବା - stab

ସବଃ / ଗୁତୁ (sɔbɔ? / gutu) - ପୋଡ଼ିବା - to burn

ସମବାର୍ (sɔmɔbar) - ସୋମବାର-monday

ସମାଇତି (sɔmaiti) - ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ - university

ସର (sɔrɔ) - ସର - cream

ସର୍କାଣ୍ଡ୍ (sɔrkaṇḍ) - କାଣ୍ଡନଳ ସାପ - grass snake

ସରଦ୍ (sɔrɔd) - ଝିଣ୍ଟିକା - grass hopper

ସର୍ବତ (sɔrbɔtɔ) - ସର୍ବତ - sorbet

ସଲପହର (sɔḷɔpɔhɔra) - ସଡକରାସ୍ତା-road

ସଲ (sɔla) - ବୁଟ - gram

ସହଗିବାଃ (sɔhɔgiba?) - ଗେଣ୍ଡୁ - marigold

ସହେଟାକିଆ (sɔheṭakia) - ଶହେଟଙ୍କିଆ - a hundred rupee note

ସା (sa) - ଋତୁ - season

ସାଇ (sai) - ପକ୍ଷ - fortnight

ସାଇପ୍ (saip) - ଶପିବା - curse

ସାଏସାଏ (saesae) - ନିରେଖିବା - stare

ସାକିଂଆବା (sakiŋaba) - ଅଜା - grand-mother

ସାକିଂମାଆ (sakiŋmaa) - ଧାଇ - nurse

ସାଗିତା (sagita) - ଶ୍ରାବଣ - the month of the sravana

ସାଗୁଆ (sagua) - ସବୁଜ - green

ସାଙ୍ଗା (saŋga) - କନ୍ଦ - lump sugar

ସାଙ୍ଗା (saŋga) - ଆଳୁ - potato

ସାଜାଅ (sajaɔ) - ସଜାଇବା - decorate

ସାଦମ୍ (sadɔm) - ଘୋଡା - horse

ସାଦମ୍ଏଙ୍ଗା (sadɔmeŋga) - ଘୋଡୀ-more

ସାଦମ୍ସାଲା (sadɔmsaḷa) - ଅଶ୍ୱଶାଳା - stable

ସାଧାଅ (sadhaɔ) - ସାଧିବା - perform

ସାଧିନିନିଃ (sadhinini?) - ସାଧକ - devotee

ସାନ୍ (san) - କାଠ - wood

ସାନ୍ତାଅ (santaɔ) - ସନ୍ତାଇବା - to be wet

ସାନ୍ମାଃନିଃ (sanma?ni?) - କାଠୁରିଆ - wood cutter

ସାନା / ହାୟା (sana/haya) - ଇଚ୍ଛା କରିବା - wish

ସାବ୍ (sab) - ଧରିବା - catch

ସାବନ୍ (sabɔn) - ସାବୁନ୍ - soap

ସାବଲ୍ (sabɔḷ) - ଶାବଳ - crowbar

ସାବ୍ସୁତାମ୍ (sabsutam) - ଚନ୍ଦ୍ରହାର - girdle

ସାମ୍ପଲ୍ (sampɔḷ) - ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା - prepare

ସାମ୍ପଲ୍ (sampɔḷ) - ଯୋଗାଡ଼ିବା - make-arrangements

ସାମା (sama) - ଅନାହାରରେ ରହିବା - starve

ସାମା (sama) - ଉପବାସ - fasting

ସାମାଧି (samadhi) - ସମାଧି - unification of human mind with the divinity

ସାମାଧି ଜାଏଗା (samadhi jaega) - ସମାଧିସ୍ଥଳ grave

ସାମ୍ଭାଲାଅ (sambhalaɔ) - ସମ୍ଭାଳିବା - to prevent

ସାର୍ (sar) - ତୀର - arrow

ସାରଜମ୍ (sarjɔm) - ଶାଳ - sal tree

ସାରଡସା (sarɔdisa) - ହେମନ୍ତ ଋତୁ - dewy season

ସାର୍ପା (sarpa) - ଅଭିଶାପ ଦେବା - curse

ସାରସଚେଣେ (sarɔsɔceṇe) - ସାରସ - crane

ସାର୍ସାର୍ (sarsar) - ନଖ - nail

ସାରବାଏନଃ (sarabaenɔ?) - ଶାରୀ - myna

ସାରମ୍ (saram) - ମିରଗ, ହରିଣ - deer

ସାରହାସା (sarahəsa) - ପଟୁ - sediment

ସାରୁ (saru) - ସାରୁ - arum

ସାରୁନାଡା (sarunaḍa) - ଲଉଡଙ୍କିଆ - arboreal adder

ସାରେସା (saresa) - ବସନ୍ତଋତୁ - spring season

ସାଲ୍କିଦ୍ (salkid) - କଇଁ - lily

ସାଲା (sala) - ଶଳା - brother-in-law

ସାଲିତା (salita) - ସଳିତା - wick

ସାସାଂ (sasaŋ) - ହଳଦୀ - turmeric

ସାସାଂ (sasaŋ) - ହଳଦିଆ - yellow

ସାହାଅ (sahəɔ) - ସହିବା - tolerate

ସାହାଜ୍ (sɜhɜj) - ଅଳଙ୍କାର - ornament

ସାୟାଦ୍ (sayad) - ନିଶ୍ୱାସ - respiration

ସି (si) - ଉକୁଣୀ - lcuse

ସି / ସିଉ (si / siu) – ଚଷିବା – plough

ସିଉଃ (siu?) – ଚଷିବା - plough

ସିକା / ସିକୁଆର (sika / sikuar) - ସିକା - rope shelf

ସିକିଣି (sikiṇi) - ମଶା - mosquito

ସିଙ୍ଗି (siŋgi) - ସୂର୍ଯ୍ୟ - sun

ସିଙ୍ଗିଘାର୍ନି (siŋgigharni) - ସୂର୍ଯ୍ୟପରାଗ - solar eclipse

ସିଦ୍ (sid) - ଛିଣ୍ଡିବା - break

ସିନ୍ଦୁରି (sinduri) - ସିନ୍ଦୁର - vermilion

ସିପାଇ (sipai) - ସିପାହି - sepoy

ସିପୁଦ୍ (sipud) - ଚକଟିବା - mix with the hands

ସିପେଟାଳି (sipeṭaḷi) - ଲିଖ - nit

ସିବିଲ୍ (sibil) - ମିଠା - sweet

ସିଂବଙ୍ଗା (siŋbɔŋga) - ଈଶ୍ୱର - god

ସିମ୍ (sim) - କୁକୁଡା - cock

ସିମ୍ହନ୍ (simhɔn) - କୁକୁଡାଛୁଆ - chicken

ସିର୍ପା (sirpa) - ପୁରସ୍କାର ଦେବା - rèward

ସିର୍ମା (sirma) - ସ୍ୱର୍ଗ - heaven

ସିର୍ମ୍ମା / ବଛର (sirmma / bɔchɔrɔ) - ବର୍ଷ - year

ସିଲଟ (silɔṭ) - ସ୍ଲେଟ - slate

ସିଲପିଁ (silɔpiĩ) - କବାଟ - door

ସିଲ୍ଭର୍ (silbhɔr) - ସିଲ୍ଭର୍ - aluminium

ସିଲାଇ (silai) - ରଫୁ କରିବା - darn

ସିସା (sisa) - ସୀସା - lead

ସିସିର୍ (sisir) - କାକର - dew

ସିସିରସା (sisirɔsa) - ଶରତଋତୁ - autumn

ସିଂସାୟାଦ୍ (siŋsayad) - ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବା - bless

ସିଂହ (siŋhɔ) - ସିଂହ - lion

ସୁଆନ୍ (suan) - ବାସିବା - smell

ସୁଇ (sui) - ଛୁଞ୍ଚି - needle

ସୁକୁରି (sukuri) - ଘୁଷୁରି - pig
ସୁକ୍ରୁବାର୍ (sukrubar) - ଶୁକ୍ରବାର - friday
ସୁଗାଲ୍ (sugal) - ସୁନ୍ଦର - beautiful
ସୁଗାଲ୍‌ହଲମ୍ଃ (sugalhɔlɔm?) - ସୁସ୍ଥ - healthy
ସୁଙ୍ଗାଚିଜୁ (suŋgaciju) - ସାଁବାଳୁଆ - caterpillar
ସୁଂଗୁଠି (suŋguti) - ସାଙ୍ଗ - friend
ସୁଜି (suji) - ସୁଜି - sujee
ସୁଠିଆମ୍ (sutiam) - ଭାଦ୍ରବ - the month of bhadrab
ସୁଠୁରି (suturi) - ଛଣପଟ - flax plant
ସୁନା / ସାମ୍‌ଟାମ୍ (suna/sumtam) - ସୁନା - gold
ସୁନାରି (sunari) - ବଣିଆ - goldsmith
ସୁନୁମ୍ (sunum) - ତେଲ - oil
ସୁପୁ (supu) - ବାହୁ - arm
ସୁରୁଗୁଞ୍ଜା (suruguñja) - ରାଶି - sesame seed
ସୁଲା (sula) - କଅଁଳିବା - put forth new leaves
ସୁଲିଃ (suli?) - ସିଂଘାଣି - rheum
ସୁସୁନ୍ (susun) - ନାଚିବା - dance
ସେଙ୍ଗେଲ (seŋgel) - ନିଆଁ - fire
ସେତା (seta) - କୁକୁର - dog
ସେନ୍ (sen) - ଚାଲିବା - walk
ସେନ୍ (sen) - ଚଳାଇବା - set in motion
ସେନ୍‌ରୁଆଲ୍ (senrual) - ବାହୁଡ଼ିବା - returning
ଶ୍ରେଣି (sreni) - ଶ୍ରେଣୀ - class
ସେନ୍ଦେରାନିଃ (senderani?)-ଶିକାରି-hunter
ସେପେଗେଦ୍ (sepeged) - ଗୋଲମାଲ କରିବା - disturb
ସେବାତାନିଃ (sebatani?)-ସେବକ- attender

ହ

ହଃକାନ୍ (hɔ?kan) - ଅଟକିବା - stop
ହଁକାନ୍ (hɔ̃kan) - ରୋକିବା - check
ହଞ୍ଜାର୍ (hɔñjar) - ଶ୍ୱଶୁର - father-in-law
ହଟ (hɔṭɔ) - ଗଳା - throat
ହଟଃ (hɔṭɔ?) - ବେକ - neck
ହଟଲକଦ୍ (hɔṭɔlɔkɔd) - ଗଳଗଣ୍ଡିଆ - a person who suffers from throat disease
ହଣ୍ଡାଏ (hɔṇḍae) - ଉଘାରିବା - remind past favours
ହଠିଆର୍ (hɔtiar) - ହତିଆର - tools
ହନ୍ (hɔn) - ସନ୍ତାନ - child
ହନଅଲା (hɔnɔla) - ଗର୍ଭାଶୟ - womb
ହନ୍‌କଲା (hɔnkɔla) - ପୁଅ - son
ହନ୍‌କୁଲି (hɔnkuli) - କନ୍ୟା - daughter
ହନ୍‌ଗାଣା (hɔngaṇa) - ପରିବାର - family
ହନର୍ (hɔnɔr) - ଭ୍ରମିବା - travel
ହନର୍ (hɔnɔr) - ବୁଲିବା - to move to and from
ହର୍ (hɔr) - ଯୋଖିବା - to joint
ହର (hɔrɔ) - କଇଁଛ - tortoise

ହରଃ (hɔrɔʔ) - ଜଗିବା - watch

ହରିଇରି (hɔriri) - ଯୋଗାଇବା - supply

ହରଚଚଏ (bɔrɔcɔcɔe) - ଝିଟିପିଟି - lizard

ହଲଗଏ (hɔḷɔgɔe) - ନରହତ୍ୟା - murder

ହଲମ (hɔlmɔ) - ଶରୀର - body

ହଲମରେୟାଃ-ଜିୟ-ଅଂସଟା (hɔlmɔreyaʔ-jiyɔ ɔŋsɔṭa) - ପେଶୀ - muscle

ହଲି (hɔli) - ଠକିବା - cheat

ହଲେଃ (hɔleʔ) - କୋଳଥ - horse gram

ହଲଦ୍ (hɔlad) - କ୍ଷୁର - razor

ହଲାଃ (hɔlaʔ) - କ୍ଷୁର - razor

ହୟ (hɔyɔ) – ବାୟୁ - air

ହୟଗାମା (hɔyɔgama) - ଝଡ - storm

ହୟନା (hɔyɔna) - କ୍ଷିଅର କରିବା - shave

ହାଇ (hai) - ମାଛ - fish

ହାଇସିଲିଃ (haisiliʔ)-ମାଛକାତି - fish scale

ହାଉ (hau) - କାଇ - tree ant

ହାକାଃ (hakaʔ) - ଟାଙ୍ଗିବା - hang

ହାକେ (hake) - କୁରାଢ଼ୀ - axe

ହାଗାହନକ (hagahɔnɔkɔ) - ଅଂଶୀଦାର - partner

ହାଚିଂ (hacip) - ଛିଙ୍କିବା - sneeze

ହାଜିର (hajir) - ଉପସ୍ଥାନ - attendance

ହାଜିରା ବହି (hajira bɔhi) - ଉପସ୍ଥାନ ବହି - attendance register

ହାଜୁର (hajur) - ଉପସ୍ଥିତି - presence

ହାଟ୍ (haṭ) - ହାଟ - market

ହାଟାଃ (haṭaʔ) - କୁଲା - winnowing fan

ହାଟିଂ (haṭiŋ) - ବାଣ୍ଟିବା - distribute

ହାଟିଂ (haṭiŋ) - ବାଣ୍ଟିବା – divide

ହାଡା (haṛa) - ବଳଦ - bullock

ହାଡ଼ା (haṛa) - ହଳଅ - relating to a plough

ହାଣା (haṇa) - ରୁଷିବା - get angry

ହାତମ୍ (hatɔm) - ମାଉସୀ - aunt

ହାତାଅ (hatao) - ଦଖଲ କରିବା - occupy

ହାତାରୁଆଲା (hataruala) - ଉକାଳିବା-vomit

ହାତାଲ (hatala) - କାଖ - armpit

ହାତାଲାଃ (hatalaʔ) - ବାହୁର ତଳ ଅଂଶ (କାଖ) - armpit

ହାତି (hati) - ହାତୀ - elephant

ହାତିଲୁତୁର୍ (hatilutur) - ନାଗଫେଣି-cactus

ହାତୁ (hatu) - ଗ୍ରାମ - village

ହାତୁଡ଼ି (hatuḍi) - ହାତୁଡ଼ି - hammer

ହାଦ୍ (had) - କରତିବା - saw

ହାଦ୍ / ମାଃ (had/maʔ) - କାଟିବା - cut

ହାନାର(hanar) - ଶାଶୂ - mother-in-law

ହାପାଣୁମ୍ (hapaṇum)- ପୂର୍ବପୁରୁଷ-forefather

ହାପାଦ୍ (hapad) - ଜୋକ - leech

ହାପ୍ତା (hapta) - ସପ୍ତାହ - week

ହାପେ (hape) - ଶାନ୍ତ କରିବା - allay

ହାବାଅ (habao) - ଭାବିବା - to think

ହାବାଳାଅ (habaḷao) - ହାବୁଡ଼ିବା - to appear suddenly

ହାବାଲ (habala) - ବୋକା - foolish

ହାମାର୍ (hamar) - ଅମାର - granary
ହାମ୍ବୁଦ୍ (hambud) - ଜାବୁଡ଼ିବା - hold fast
ହାର୍ (har) - ତଡ଼ିବା - drive out
ହାର୍ (har) - ଅଡ଼ାଇବା, ଘଉଡ଼ିବା-drive out
ହାର୍ତୁଙ୍ଗ୍ (harutuŋ) - ନିକାଳିବା - drive out
ହାରତା (harta) - ଚମ - skin
ହାର୍ବା (harba) - ବଜ୍ରକାପ୍ତା - pangolin
ହାରକିନ (harɔkin) - ବତି (ଲଣ୍ଠନ)-lantern
ହାରାଅ (hərao) - ହରାଇବା - defeat
ହାରାଓ (harao) - ହାରିବା - be defeated
ହାରମାତା / ଆସୁଲ୍ ମାରଙ୍ଗ୍ (haramata / asul-maraŋ - ପାଳିବା (ଲାଳନ ପାଳନ) bring up
ହାରୁବ୍ (harub) - ଘୋଡ଼ାଇବା - cover
ହାରୁବ୍ (harub) - ଢାଙ୍କିବା - cover
ହାଲାଗୁଃ (haḷagu?) - ଅଙ୍ଗେଠି - fire pan
ହାଲାମ୍ (haḷam) - ବୁଢ଼ା - old man
ହାଲ (hal) - ଶୁଝିବା - repay
ହାଲଂ (halaŋ) - ଖୁଣ୍ଟିବା, ସାଉଁଟିବା pick up
ହାଁସ (hãsɔ) - ରାଜହଂସ - gander
ହାଁସଲି (hãsɔli) - ରାଜହଂସୀ - goose
ହାସାଅଲାଃ (hasaɔḷa?) - ମାଟିଘର - mud house
ହାସୁ (hasu) - ବଥାଇବା - ache
ହାସୁ / ବାଧାଅ (hasu/badhaɔ) - ବଧିବା - kill
ହାଃହାତି (ha?hati) - ଜଳହସ୍ତୀ - hippopotamus
ହିଜୁ 'hiju) - ଆସିବା - come
ହିଆତିଂ/ହିୟାତିଂ (hiatiŋ/hiyatiŋ) - ହେଜିବା - remember
ହିରୁମ (hirum) - ସଉତୁଣୀ - co-wife

ହିରୋମ୍ମା (hiromma) - ବିମାତା - step-mother
ହିର୍ଲା (hirla) - ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା - entrust
ହିଲଂ (hilaŋ) - ଘୃଣା କରିବା - hate
ହିଲିଙ୍ଗା (hiliŋga) - ହୁଗୁଳିବା - to be slackened
ହିସିରି (hisiri) - ହାର - necklace
ହୁଆ (hua?) - କାମୁଡ଼ିବା - bite
ହୁକା (huka) - ହୁକା - hookah
ହୁଟେଲ୍ (huṭel) - ହୋଟେଲ - hotel
ହୁଡ଼ିଂଆବା/କାକା (huḍiŋaba/kaka)-କକେଇ-uncle
ହୁଡ଼ିଂଦରେଆ (huṛiŋdɔrea) - ଉପ-ସାଗର-bay
ହୁଣ୍ଟିକିର୍ (hunṭikir)-ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରିବା-snore
ହୁଣ୍ଡି (hunḍi) - ଗଦେଇବା/ଠୁଳହେବା-gather
ହୁନୁରିଦ୍ (hunurid) - କରଣି - trowel
ହେଞ୍ଜା (heñja) - ଆଖି ମଇଳା - rheum
ହେନ୍ଦେ (hende) - କଳା - black
ହେନ୍ଦେପାଟା (hendepaṭa) - କଳାପଟା - black-board
ହେନ୍ଦେ ଭଅଁର (hende bhɔɔ̃rɔ)-କଳା ଭ୍ରମର-black bee
ହେମ୍ଦସ୍ତା (hemdɔstaɔ) - mortar
ହେର୍ (her) - ବୁଣିବା (ବହନ) - sow
ହେର୍ (her) - ପୁଞ୍ଜିବା ତୁଳା ଚୁଣିବା) - card
ହେଲେଦ୍ (heḷed) - ବାଛିବା - select
ହେଲକାଓ୍/ହେଲ୍ଓ/ହେଲେ (helɔkawɔ/helo/helo) - ଜଳ ଲହରୀ - water waves
ହେସାଃଦାରୁ (hesa?daru)-ଅଶ୍ୱତ୍ଥ-peepul-tree

ୟ

ୟାଙ୍ଗବ୍ / ଅଙ୍ଗବ୍ (yaŋgɔb / aŋgɔb) - ହାଇ ମାରିବା - yawn

(ଶବ୍ଦକୋଷ)

(ଖ) ଓଡ଼ିଆ - ଭୂମିକ

ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶ

ଶରୀର - ହଲ୍ମ
ଅଣ୍ଟା - ମାସ୍ଥାଂ
ଅନ୍ତ - ପଟା
ଅଶ୍ରୁ - ମେଃନ୍ଦା
ଓଷ୍ଠ (ଉପର) - ଲଚ
ତଳ - ଲଡାର ଲଚ
ଅଙ୍ଗୁଳି (ହାତର) - ଡ଼ାଡ଼
ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି - ବୁଢ଼ାଡ଼ାଡ଼
ଷପି ଆଙ୍ଗୁଳି - ଚୁଣ୍ଡୁଲଡ଼ାଡ଼
ଅନାମିକା - ଡ଼ାଡ଼
ମଧ୍ୟମା - ତାଲଡ଼ାଡ଼
କନିଷ୍ଠ - କାନଡ଼ାଡ଼
ଅଙ୍ଗୁଳିର ପବ - ଡ଼ାଡ଼ଗାର
ଅଙ୍ଗୁଳିର ଅଗ୍ର (ଟିପ) - ଡ଼ାଡ଼ରେଆଃ ଟିପ
ଅଣ୍ଡକୋଷ - ପେଡ଼ୁଃ
ଅନ୍ତନାଳୀ - ପିଇଡ୍ଡନଲ
ଆଖି - ମେଦ୍
ଆଖିଡୋଳା - ମେଦ୍ ଗଜା
ଆଖିପତା - ମେଦ୍ ଟିପିନ
ଆଖି ପିତୁଳା - ମେଃରେସ୍ମାହେନେ ଅଂସଟା
ଆଖି କୋରଡ଼ - ମେଦ କୁଣ୍
ଆଖିର ମଇଳା - ହେଷ୍ଟା
ଆଖିର କଜଳ - ମେଦ୍ କାଜଲ୍
ଆଣ୍ଠୁ - ମୁକୁଲ
ଆଣ୍ଠୁ ଚକ - ମୁକୁଲ ଚକ
ଆବୁ - ଆବୁ
ଉପି - ଚତୁ
କପାଳ - ମଲାଙ୍ଗ୍
କପାଳର ଦୁଇପାଖ - ଲୁତୁର ହାପା

ବେଣୀ - ଗାଲ୍ବଂ
ଖୋସା - ରପଦ୍
କାନ - ଲୁତୁର
କାନମୂଳ - ଲୁତୁର୍ ସୂବା
କାନଗିଲ୍ଲ - ଲୁତୁର୍ ବୁଃ
କାନମଇଳା - ଇଲ୍ଟୁଆଦ୍
କଟଟି - କାସୁଲା
କାଖ - ହାତାଲ
କାନ୍ଧ - ତାସିଂ
କହୁଣୀ - ଉକା
କୁଜ - କୁଜ
କଣ୍ଠ - ଶକନଲ
କୋଳ - କସୁଂ
ଗର୍ଭ - ଗରବ
ଗର୍ଭାଶୟ - ହନଅଲା
ଗାଲ - ଜଆ
ଗଳା - ହଟ
ଗଣ୍ଠି - ଗଣ୍ଠି
ଗୋଡ଼ - କାଟା
ବେକ - ହଟଃ
ଘଣ୍ଟିକା - ଲଲଲଲ
ଚମ - ହାର୍ତା
ଚବୁକ - ଜଆ
ଛାତି - ଗ୍ରବେଲ
ଗ୍ରୀବା - କୁଲାମ୍
ଛେପ - ବେଏଃ
ଜାଂଘ - ବୁଲ୍
ଜିଭ - ଆଲାଂ
ଜଟା - ଜାଟା
ଝାଡ଼ା - ଝାଲା, ଇଃ
ଝାଳ - ବାଲ୍ବାଲ୍

ଡାହାଣହାତ - ଜମଡଇ

ତଳପା - ତାଲକା

ତଳପେଟ - ଲଡାରଲଇ

ତାଳୁ - ତାଳୁ

ଥଳ (ଜାଇ) - କାକାଲାଙ୍ଖଦା

ଦାନ୍ତ - ଡାଟା

ଦାନ୍ତମାଢି - ଡାଟାସୁବା

ଦାଢି - ଦାଲଆ

ନାକ - ମୁ

ନାକଦଣ୍ଡା - ମୁଦାଣ୍ଡିଦ୍

ନାକପୁଡ଼ା - ମୁଁରୁଃ

ନାଡ଼ - ନାଷ୍ଟିକା

ଲଲ - ଉଲ୍ଦାଃ

ନଖ - ସାର୍ସାର୍

ନାଭି - କୁଟି

ନଣ - ଗୁଟୁ

ନଶ୍ୱାସ - ସାସ୍ୱାଦ୍

ପଞ୍ଜରା - ପାଞ୍ଜାରା

ପାକସ୍ଥଳୀ - କରଥ ଅଲ

ପାଦ - କାଟାଚମଙ୍ଗା

ପାଟି - ମଗ୍

ପାପୁଲି - ଢଃତାଲକା

ପାଚିଲବାଲ - ପାଣ୍ଡୁଉବ୍

ପିତ୍ତ - ଲଣ୍ଡି

ପିଠି - ଦେସ୍ୱା

ପିଣ୍ଡ - ପିଣ୍ଡ୍

ପେଶୀ - ହଲ୍ମରେସ୍ୱାଃ ଜସ୍ୱ ଅଂପଟା

ପେଟ - ଲଇ

ପୁଜ - ସନ୍ଦର୍

ପଂଝା - ପଞ୍ଜା

ବାଳ (ମଣ. ଦେହ) - ଉବ୍

ବାମହାତ - ଲେଙ୍ଗାଡଇ

ବାହୁ - ସୁପୁ

ବାହୁର ଉପର ଅଂଶ (ଖୁଆ) - ଉ ଗୁଲଆ

ବାହୁର ତଳ ଅଂଶ (କାଖ) - ହାତାଲ୍ଃ

ଭ୍ରୂଡ଼ - ଜନେ

ମଳ - ଇଇଃ

ମୂତ୍ର - ଡଡ଼ଃ

ମଳଦ୍ୱାର - ଇଇଃହଗ, ଲଣ୍ଡିଭୁଃ

ମୂତ୍ରଦ୍ୱାର - ଡାଆହଗ

ମାଂସ - ଜିଲୁ

ମୁଖ - ମେଦ୍ମୁଆଁଡା

ମୁଠା - ଚପୁଦ୍

ମେରୁଦଣ୍ଡ - ମେରୁଦଣ୍ଡ୍

ରକ୍ତ - ମାସ୍ୱମ୍

ଲେମ - ଭବ୍

ଯୋନି - ମାଈଁ / ଚୁଦ୍କ / ରୁକ

ସିଂଘାଣି - ସୁଲଃ

ସ୍ତନ - ନୁନୁ

ସ୍ତନାଗ୍ର - ନୁନୁ ଡାଣ୍ଡିଃ

ହାତ - ଢଇ / ଢ

ହାଡ଼ - ସାଂ

ମଣିଷର ବିଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥା

ଅନ୍ଧ - କାଣା (ହଲ)

ଅନାଥ - ଟୁଆର

ଅବିବାହିତ - ଆଣଦ

ଅବିବାହିତା - ଡାଙ୍ଗୁଆ

ଅସୁସ୍ଥ - ଅସୁକ

ଅସୁନ୍ଦର - ଅସୁଗାଲ୍

କଣା - କାଣା

କାଲ - କାଲ୍

କିଶୋର - ଯୁଆନ୍ / ଧାଙ୍ଗାଲା
କିଶୋରୀ - ଧାଙ୍ଗିଲି / ହାପାନୁମ୍
କୁଜା - କୁଜା
କୁମାର୍ - ଧାଙ୍ଗାଲା
କୁମାରୀ - ଧାଙ୍ଗିଲି
ଖନା - ଲନ୍ଦା
ଗର୍ଭାବସ୍ଥା - ଗରବବାସ
ଗେଡ଼ା / ଗେଡ଼ୀ - ଠେବ୍‌ର / ଠେବ୍‌ରୀ
ଗୋଦର - ଗୋଦରୀ
ଗଳଗଣ୍ଡିଆ - ହଟଲକଦ୍
ଶ୍ରେଷ୍ଠା - ଲଙ୍‌ଗାଲା
ଟେରା - ଟେରା
ଢେଙ୍ଗା - ଢାଂଗା
ଅଳସୁଆ - ନସତ୍
ନପୁଂସକ - ମାଇଗ୍ରୁ
ନାବାଳକ - ନାବାଲକ
ପାଗଳ - ପାଗ୍‌ଲ
ପ୍ରୌଢ଼ / ସାବାଳକ - ସେପେଲେଦ୍
ବାଳକ - କଲାହନ
ବାଲକା - କୁଲହନ୍
ବାମନ - ବାଙ୍ଗାରୀ
ବିଧବା - ରଣ୍ଡି
ବୋକା - ବୋକା
ବୁଢା - ହାଲାମ୍
ଭୁଆସୁଣୀ / ଯୁବତୀ ସ୍ତ୍ରୀ - କମନ୍ / ହାପାନୁମ୍‌କୁଲ
ଯୌବନ - ଯୌବନ୍
ଶିଶୁ - ବାଲେହନ୍
ସବଳ - ପେଲେଃଦାଲ
ସୁସ୍ଥ - ସୁଗାଲ୍ ହଲମଃ
ସୁନ୍ଦର - ସୁଗାଲ୍

ପରିବାର ଓ ପାରିବାରିକ ସଂପର୍କ

ଅଣ୍ଡିରୁପିଲ - କଲାହନ୍
ଅଣନାତି - ଜାଇରେନ୍‌ଜାଇ
ଅଜା - ସାକଂଆବା
ଅତିଥି - ପେଲାହଲ
ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନ - ନଜରହଲ
ଆଇ - ସାକଂମାଆ
ଆଲିଶାଶୁ - ଜସ୍ମା ହାନାଃରଂ
କକେଇ - ହୁଡ଼ଂଆବା, କାକା
କନ୍ୟା - ହନ୍‌କୁଲ
ଖୁଡ଼ି - କାକି, ହୁଡ଼ଂମାଆ
ଖୁଡ଼ୁତାଶୁର - କାକ ହସ୍ତାର୍
ଘରଜୋଇଁଆ - ଘର୍‌ଜାମାଇଂ
ଜ୍ୱାଇଁ - ଜାମାଇଁ
ଜାରଜସନ୍ତାନ - ବାରବେଧୂଆହନ୍
ଝିଅ - କୁଲହନ୍
ଦଦେଇ - ମାଗ୍ୱଂଆବା
ଦେଢେଇ - ମାଗ୍ୱଂମା
ଧର୍ମବାପା - ଧରମ୍‌ଆବା
ଧର୍ମମାତା - ଧରମମା
ଧାଈ - ସାକଂମାଆ
ନାତି - ଜାଇ
ନାତୁଣୀ - ଯାଇକୁଲ
ପରିବାର - ହନଗାଣା
ପୁଅ - ହନ୍‌କଲା
ପଣିଅଜା - ଦାଦା
ପଣିଆଇ - ଦାଇ
ପୋଷ୍ୟପୁତ୍ର - ଧର୍‌ମହନକଲା
ପୂର୍ବପୁରୁଷ - ହାପାଣ୍ଡମ୍
ପୁରୁଷ - କଲା

ବାପା - ଅବା

ବଡ଼ଭାଇ - ମାରାଂଦାଦା

ବୋହୂ - କମିନ୍

ବନ୍ଧ୍ୟା - ବାଞ୍ଝି

ବର - ବର୍

ବିମାତା - ଢରୋମ୍ମା

ଭାଇ - ଦାଦା, ହାଗା

ଭଉଣୀ - ବକଃ (ମିସି)

ଭାଉଜ - ଭୂ

ଭଣଜା - ଭାଗିନା

ଭାଣିଜୀ - ଭାଗିନି

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଭୂଗିନ୍‌ହଲ

ଭଣୋଇ - ବହନାଇ

ମାତା - ମଆ

ମାମୁଁ - ମାମୁଁ

ମାଉଁ - ହାତମ

ଶଳା - ହାଲ

ଶ୍ୱଶୁର - ହଞ୍ଜାର

ଶାଶୁ - ହାନାର

ସନ୍ତାନ - ହନ୍

ସହରୁଣୀ - ହରୁମ୍

ସ୍ୱାମୀ - କଳା / କସାନ୍

ସ୍ତ୍ରୀ - କୁଲ

ସାଙ୍ଗ - ସୁଙ୍ଗୁଡ

ମଣିଷର ବିଭିନ୍ନ ପଦବୀ ଓ ବୃତ୍ତି

ଅତିଥି - ପେଲାହଲ

ଅପରିଚିତ - ନାଃଚିପିନା

ଅଭିଭାବକ - ମୁଲକାମ୍

ଅଂଶୀଦାର - ହାଗାହନକ୍

ଆତ୍ମିତବର୍ଗ - ଆଯାହଲ

ଋଣଦାତା - ଋଣିଅମ୍‌ହଲ

କାରିଗର - ମିସ୍ତ୍ରି

କିରାଣୀ - କିରାନି

କବି - ଗିତୁଆର

କର୍ମଗୃହୀ - ସ୍ତୁକରଆ

କନେଷ୍ଟବଲ - ଦାର୍ଗା

ଖାତକ - ଖାତକ୍

ଗୋଇନ୍ଦା - ଝପାଦାର

ଗହଡ଼ - ଗାଢ଼ଲ୍

ଗୁଡ଼ିଆ - ଗୁଲିଆ

ଗୃହିଣୀ / ଘରଣୀ - କୁଲ / ଅଲଃହଲଃ

ଚପ୍ରା - ସ୍ତସି

ଗୃକର - ଧାଙ୍ଗଲ୍

ଚୋର - କୁମ୍ବ୍ଲୁ

ଚିତ୍ରକର - ଛବିବାଇଜାଢ

ଛାତ୍ର - ଅଲ୍‌ଇରୁନ

ଜମାଦାର - ଜାମାଦାର

ଡକାୟତ - ଡାକାତ୍

ଡାକ୍ତରଣୀ - କୁଲଡାକ୍ତର

ତନ୍ତ୍ରୀ - ପେଣାଏଁ

ତାନ୍ତ୍ରିକ - ଦେଅଣା

ଦରଜି - ଦରଜି

ଦଳପତି - ମାଝିଂସାଜା

ଦୂତ - କାଜି ଇଦ ଆହନଃ

ଧନୀ - କସାନ ହଲ

ନିର୍ବୋଧ - ବକା, ଭଣ୍ଡ

ନର୍ତ୍ତକ/ନର୍ତ୍ତକୀ - ନାଚ୍ଚନ

ପୁରୋହିତ - ବାମଣେ

ପ୍ରଧାନ - ପଧାନ

ପେଟୁ - ଅଉସଲଇ

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା - ଥିଙ୍ଗୁରୁକାନଃ

ପ୍ରହରୀ - ଜାଗଆଲ
ବରଯାତ୍ରୀ - ବରେହାଡ
ବାଦ୍ୟକାର - ବାଜଣାବାଜ
ଖୀର - ପେଲେଧାଲହଲ
ବେକାର - ଉଦୁମା
ବେପାରୀ - କାରବାରିଆ
ବୋକା - ହାବାଲ
ବେଶ୍ୟା - ବାରଭତାରି
ଭଦ୍ରଲୋକ - ବୃଗିନ୍‌ହଲ
ଭିକ୍ଷୁକ - କସ୍ତେ
ଭରୁଆ - ଭରଗଅନଃ
ମଜୁରିଆ - କାମିନାଲହଲ
ମାତାଲ - ବୁଲ୍‌ନଃ
ମୂର୍ଖ - ଢ଼ଣ୍ଡ
ମାଲିକ - ଗମ୍‌କେ
ରଜା - ରଜା
ରାଜପୁତ୍ର - ରାଜାବେଟା
ରାଜଜେମା - ରଜାବେଟି
ରାଷ୍ଟ୍ରପତି - ଦସୁମ୍ ମାଲିକ୍
ରାକ୍ଷସ - ରାକସ୍
ଲେଖକ - ଅଲନଃ
ଶତ୍ରୁ - ବଇରି
ଶିକାରୀ - ସେନ୍ଦେରାନଃ
ଶିକ୍ଷକ - ଇତୁନଃ
ଶିଷ୍ୟ - ଚେଲା
ସେବକ - ସେବାତାନଃ
ସରକାର - ଦସୁମ୍ ଗମକେ
ସମ୍ରାଟ - ରଜା
ସାଧକ - ସାଧିନନଃ
ସନ୍ନ୍ୟାସୀ - ବାବାଜି

ସଭାପତି - ଦୁନୁବଗ୍‌ମକେ
ହଳିଆ - ହାଡା

ବିଭିନ୍ନ ଜାତି

କା'ଠୁରିଆ - ସାନମାଃନଃ
କୁମ୍ଭାର - କୁମାର
କମାର - କମାର୍
କଂସାରୀ - କାଂସାର
କେଉଟ - କେଁଅଟ୍
କେଳା - ଗୁନ
ଗୁଡ଼ିଆ - ଗୁଳିଆ
ଗଉଡ଼ - ଗାଉଳୁ
ଚମାର - ଘାଆସି
ତେଲି - ତେଲି
ତନ୍ତୀ - ପେଣାଏଁ
ଧୋବା - ଧବା
ପଥୁରିଆ - ଦିରିହଡ଼ାଦୁଡ଼
ବଣିଆ - ସୁନାର
ବଢ଼େଇ - ମିସ୍ତ୍ରି
ଭଣ୍ଡାରି - ନାଉଆ
ମାଳି - ମାଲିନ୍

ଈଶ୍ୱର ଓ ଧର୍ମ

ଈଶ୍ୱର - ସିଂବଙ୍ଗା
ଜଳ ଦେବତା - ଦାଃ ବଙ୍ଗା
ଦିଅଁ - ଠାକୁର
ଦେବୀ - ଠାକୁରାଣୀ
ଅପବିତ୍ର - ଅନେଦେହର
ଆତ୍ମା - ଜୀବନ
ଉପାସନା - ଧ୍ୟାନ୍
ଉପବାସ - ସାମା

ଧୂପ - ଦଆ
ଧ୍ୟାନ - ଜପ
ଧର୍ମ - ଧରମ୍
ପାଦୁକ - ପାଦୁକା
ପ୍ରତିମା - ପିରୂଲା
ପୂଜା - ବଙ୍ଗା
ପୁଣ୍ୟ - ଧରମ
ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ - ପସ୍ଚତ
ପରଲୋକ - ଗଏଜାନା (ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ)
ସ୍ୱଧର୍ମୀ - ଏସଧର୍ମ
ବଳି - ମାଃଗଏ
ଭିକ୍ଷା - କସ୍ୱେ
ଭକ୍ତ - ଧାସ୍ୱାନ୍
ମନ୍ଦିର - ମୁଦଲ
ମସଜିଦ୍ - ପିର୍ଅଲାଃ
ମୂର୍ତ୍ତି - ସ୍ୱଲାଜାନା
ସମାଧି - ସାମାଧି
ସମାଧିସ୍ଥଳ - ସାମାଧି ଯାଏଗା
ସ୍ୱର୍ଗ - ସିର୍ମା
ସୁଖ - ସୁଉକ୍
ଶାଳଗ୍ରାମ - ଇସାଣ ବଙ୍ଗା

ଗୃହ ଓ ତାର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶ

ଅଗଣା - ମେଲ
ଅନ୍ତପୁର - ଗିଡାଃଅଲାଃ
ଅଫିସ - କାମିଅଲାଃ
ଅଶ୍ୱଶାଳା - ସାଦ୍‌ମସାଳା
ଅନାଥାଶ୍ରମ - ଟୁଆର୍ ଆଶ୍ରମ୍
ଅମାର - ହାମାର୍
ଅଳନ୍ଦ - ନପଲ
ଅଳିଆ - ଜବଗଃ
ଇଟାଘର - ଇଟାଅଲାଃ
ଏକମହଲା - ମଦ୍‌ମାହାଲ
ଉପର ମହଲା - ଚେତାନ୍ ମାହାଲ
ଓଳି - ଆମ୍ବ
କୋଠାଘର - ପାକାଅଲାଃ
କୁଡ଼ିଆଘର - କୁମ୍ବାଅଲାଃ
କାଠଘର - ଦାରୁଅଲାଃ
କଂସେଇଖାନା - ଜାମ୍ୱେଅଲାଃ
କାରଖାନା - କାଶଖାନା
କଳ - କଲ୍
କାଂଜିଆହୁଦା - ଖୁଆଲ
କାନ୍ଥ - କାଁନ୍ଥ
କଲେଜ - ମାସ୍ଂଙ୍କୁଲ
କବାଟ - ସିଲପିଁଢ଼ି
କୋଠରୀ - ବଃସ
କାଠପିଣ୍ଡ - ଜାପାଙ୍ଗା
ଝ୍ଲା - କରମ୍
ଖମ୍ବ - ଖନ୍ଟା
ଖୁଣ୍ଟି - ଖୁଣ୍ଟି
ଝିଡକ - ଝିଲକ
ଝିଲ୍ଲଣ - ଝିଲ୍ଲ
ଗୁହାଳ - ଗଣା
ଗୁଳଖଟି - କାହାନଯାଏଗା
ଗୋଦାମ - ଗଦାମ୍
ଗଡ଼ଖାଇ - ଗଡ଼ଖାଇ
ଘରଚଟାଣ - ଘ୍ଟାନ୍
ଛାଳ - ଛାଲ୍
ଚଉକାଠ - ଦୁଆରବନ୍ଧ୍
ଚଉତରା - ଘୃଉର
ଛାତ - ଛ୍ଲତ୍
ଛାଉଣୀ - ଦାବ୍

ଜେଲ୍‌ଖାନା - ଜେଲଖାନାଃ
ଝରକା - ଇୟୁରଫି / ଇୟୁରଲୁଙ୍ଗ୍
ଝାଟିମାଟି - ଭୁଗୁଲା
ଟାଇଲ୍ - ଟାଇଲ୍
ଡାକବଙ୍ଗଲା - ଡାକବାଙ୍ଗଲ୍
ଡାକଘର - ଡାକଅଲାଃ
ଡାକ୍ତରଖାନା - ଡାକ୍ତରଖାନା
ତମ୍ବୁ - ତମ୍ବୁ
ତଳ ମହଲ - ଲତାର୍ ମାହାଲ୍
ଥାନା - ଥାନା
ଦୁଆର - ଦୁଆର୍
ଧନାଗାର - ବାବାହାମାର
ଧର୍ମଶାଳା - ଧରମ୍‌ଧାଲା
ନର୍ଦ୍ଦ - ମୂଲଗଡ଼ା
ପାସାଦ - ଗାଲା
ପୁସ୍ତକାଳୟ - ବହିଦୋକାନ
ପଣସ୍ତାଗାର - ନନଃଅଲାଃ
ପାଇଖାନା - ଇଃଅଲା / ପାଇଖାନା
ଫାଟକ - ଥାଙ୍କ୍
ଫାଣ୍ଡି - ପାଣ୍ଡି
ବାସଗୃହ - ଅଲାଃ
ବେଶ୍ୟାଳୟ - ଦାଣଅଲାଃ / ଲମ୍ବିଅଲାଃ
ବସାଘର - ବାସାଅଲାଃ
ବାରଣ୍ଡା - ପିଣ୍ଡିଗୀ
ଭଡାଘର - ଖାଲାଅଲାଃ
ଭଣ୍ଡାର - ଗୋଦାମ୍
ମନ୍ଦର - ମଦାଲ
ମଦଦୋକାନ - ଆର୍କଦୋକାନ
ମାଟିଘର - ହାସାଅଲାଃ
ମଞ୍ଚା - ଖଲି
ମଠ - ମଠ
ରୋଷେଇଘର - ମାଣ୍ଡଅଲାଃ

ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ - ଜାତ୍ରାପେଣ୍ଡେଲ୍
ହୋଟେଲ - ହୁଟେଲ୍

ଗୃହ ସାମଗ୍ରୀ

ଅଖା - ରୁସ / ବସ୍ତା
ଆଲମାରି - ଅଲ୍‌ମାରି
ଉନ୍ନେଇ - ହାଲାଗୃଃ
ଓଷ - ଓଷ
କାଦୁଅ - ଲସଦ୍
କାଠ - ସାନ୍
କପ୍ - ଇପ୍
କଣ୍ଟା - ଜାନୁମ୍
କରେଇ - କଡ଼ା / କରେଇ
କରଚୁଲି - କାର୍‌ଚୁଲି
କଳସ - କାଲସା
କବ୍‌ଜା - କବ୍‌ଜା
କଉଁଚ - ଲଟାବ୍
କଟୁରି - କଟୁରି
କଣ୍ଢେଇ - ଟୁସୁ
କୁରାଢ଼ି - ହାକେ
କୋଡ଼ି - କୁଃଲମ୍
କୋଦାଳ - କୁଃଲମ୍
କୁଲା - ହାଟାଃ
କାଚ ଜିନିଷ - କାଚ ଜିନସ
ଖଟ - ପାର୍‌କମ୍
ଖଟପୁଆ - ପାର୍‌କମ୍ ଝୁର
ଝଉଁଚ - ଝଣ୍ଡସ
ଖଣତି - ଖଉଁତି
ଖାଲେଇ - ଖାଲଇ
ଖେଳନା - ଇନୁଡେଆ
ଖିଲଣ - ଖିଲ୍

ଝୁର - ଝଲାଃ
ଝୁରୁପି - ଝୁରୁପା
ଗଜୁ - ଲଟା
ଗଗ - ଗାଗାଗ
ଗାଣ୍ଡୁଆ - ଗଣ୍ଡୁ
ଗିଲସ - ଗିଲସ
ଘଣ୍ଟି - ଘଣ୍ଟି
ଘଣ୍ଟା - ଘଣ୍ଟା
ଚଲମ - ଚଲମ୍
ଚମୂଟା - ଚମ୍ଟା
ଗ୍ମୁଚ - ଗ୍ମୁଚ
ଚୁଲି - କୁହୁଲ
ଚୁଲିଝିଙ୍କା - ପୁରୁରୁଣ୍ଡିଃ
ଚକ - ଚକ
ଚଟୁ - ଲଣ୍ଡିଃ
ଚଟେଇ - ଜାଟି
ଚରଖା - ଡେ଼ଗ
ଚୁଲୁଣୀ - ଚୁଲୁଣି
ଚୁନୁଆ - ଚୁନୁଅ
ଛଣ - ଛଣି
ଛତା - ଚୁଡମ
ଛୁରୀ - ଛୁର
ଜଘ - ଲଘା
ଜାଲ - ଜାଲମ୍
ଝୁଙ୍ଗ - ଝଙ୍ଗ
ଟେବୁଲ - ଟେବୁଲ
ଟୋକେଇ - ଟୁଂକି
ଠେଙ୍ଗା - ଡାଂଡାଃ
ଠେକ - ଢାସ୍ତ
ଡାଲି - ଡାଲ / ଡାଲି
ଢୋଲ - ଡୁଲି
ଟାକ - ଲଟା
ଢାଙ୍କୁଣି - ଢାଙ୍କୁଣି
ତରଲୁ - କଲେପାଲ / ଓଜନ
ତକଆ - ତକିଆ
ତାଉଆ - ତାଥଆ
ତାଟିଆ - ଗିନା
ତାଟି - ଆଁକ୍
ତଉଲିଆ - ତଉଲଆ
ତେଣ୍ଡା - ଟେଣ୍ଡା
ଥଳି - ଥଳି
ଥାଳିଆ - ଥାଳି
ଦଉଡ଼ି - ବାସୁର
ଦାଆ - ଦାଭରମ୍
ଦିଆସିଲି - ଦିଆସିଲ୍
ଦୋଳି - ଝୁଲି
ଧୂପ - ଧୁପ୍
ଧୂପକାଠି - ଧୂପ୍କାଠି
ଧୂପଦାନି - ଧୂପଦାନି
ନଆଁ - ସେଗେଲ୍
ନଡ଼ିଆକୋରଣା - ନଡ଼ିଆ ଖୁରୁଣି
ନାହୁରୁମ୍ବା - ଲଉଆରୁମ୍ବା
ନହଣ - ରୁଙ୍କା
ପଘା - ଦଘା
ପରଦା - ପର୍ଦା
ପନକ - କାରୁ
ପଂଖା - ପାଂଖା
ପାନଆ - ନାକଃ
ପାଣି - କନେଆଁ
ପାଲିଙ୍କି - ସଆର
ପିକଦାନ - ବୋଃଡ଼ଗଲ
ପିଞ୍ଜରା - ଘାସ
ପେଟରା - ପେଟରା

ଫାଶ - ଫାଁସେ

ଫୁଲମାଳ - ବାଆମାଲ

ବଟୁଆ - ବୁଟୁଲା

ବତି (ଲଣ୍ଠନ) - ହାର୍କନ୍

ବତି (ମହମ) - ମହମ୍

ବଲଡା - ସାଲ୍ଚା

ବନ୍ସୀ ଛଡ଼ - ବାଣିସି ଡାଂ

ବନସୀ କଣ୍ଟା - ବାଣିସି କାନୁମ୍

ବନ୍ଧୁକ - ବଂଧୁକ୍

ବାସନ - ଭୁବାଲଟା

ବାଲ୍ଟି - ବଲ୍ଟି

ବାଡ଼ - ଡାଣ୍ଡାଃ

ବିଛଣା - ବିଛନା

ବେତା - ବେଁତ

ବେଲଣା ପିଢ଼ା - ଶଦଗାଣ୍ଡୁ

ବେଲଣା କାଠି - ଶଦ୍ଡାଂଡା

ବୋତଲ - ବୋତଲ

ଭଁର - ଅଗର

ମସିଣା - ମସିଣା

ମଶାଣ - ମସାଣ

ମସାଲ - ମସାଲ

ମାଠିଆ - କାଲାପା

ଯନ୍ତା - ଘାଣ / ଜାନ୍ତ୍

ରେଡ଼ିଓ - ରେଡ଼ିଓ

ରେକେଇ - ରେକେଇ

ଲଙ୍ଗଳ - ନାଙ୍ଗଲ୍

ଲଫାପା - ଲଫାପା

ଲୁହା - ମେଟୋଦ୍

ଲୁହା ସିନ୍ଦୁକ - ମେଟୋଦ୍ ବାକସ୍

ଲୋଷନ - ଅଲଟେସ୍

ଲୁଗା - କଚର

ଶାବଲ - ସାବଲ୍

ଶିଲ - ଗୁଲଗିଧିର

ସବାରି - ସଆର

ସାବୁନ୍ - ସାବନ୍

ସିକା - ସିକା/ସିକ୍ଆର

ହାଣ୍ଡି - ଗୁଟୁ

ହୁକା - ହୁକା

ହେମଦସ୍ତା - ହେମ୍ଦସ୍ତା

ହାତୁଡ଼ି - ହାତୁଡ଼ି / ମଗାରୁ

ଖାଦ୍ୟ ଓ ପାନୀୟ

ଅଟା - ଆଟା

ଅଣ୍ଡା - ଆଣ୍ଡା

ଅଣ୍ଡା କେଶର - ଅଣ୍ଡା କେସର/ସୁଜା

ଅଣ୍ଡାନାଳ - ଆଣ୍ଡାନାଲ

ଅଣ୍ଡା ଖୋଳପା - ଆଣ୍ଡା ଖୋଲପା

ଅଫିମ - ଅଫିମ୍

ଆମିଷ - ଆମିସ/ଆଇଂସ

ଆଙ୍ଗୁର - ଆଙ୍ଗୁର

ଅକାଣ୍ଡିଆ ଚାଉଳ - ବାଗାଲା ଚାଉଲ

ଅରୁଆ ଚାଉଳ - ଆଦଆ ଚାଉଲ

ଉଷୁନା ଚାଉଳ - ଢକ ଚାଉଲ

ଉଖୁଡ଼ା - ଉଖୁଲା

ଉପବାସ - ଛାଟାବ୍

କନ୍ଦ - ସାଙ୍ଗା

କାକରା - କାକରା

କୁଣ୍ଡା - ଲୁପୁଃ

କୋସା - କୁସା

ଖଜା - ଲଡୁ

ଖଇ - ଖଇ

ଖଟା - ଖଟା / ଜଜ

ଖିର - ଖିଗ / ଲେଠେ
ଖୁଆ - ଖୁଆ
ଖେଚେଡ଼ି - ଖିଚଲ
ଗୁଡ଼ - ଗୁଲ୍
ଘିଅ - ଗଭମ୍
ଘୋଲଦହି - ଜକଦହି
ଚର୍ବି - ଚର୍ବି
ଚଟଣି - ଚଟନି
ଗ୍ମ - ଗ୍ମ
ଚିନି - ଚେନି
ଚୁରୁଟ୍ - ବଡ଼ି
ଚୂଡ଼ା - ତାବେନ୍
ଚାଉଳ - ଚାଉଲି
ଛେନା - ଛେନା
ଝୋଳ - ଝୁଲ
ଡାଲି - ଦାହାଲି
ତରକାରୀ - ଉରୁ
ତାଳଗୁଡ଼ - ତଲ୍‌ଗୁଲ
ତୋରାଣି - ମାଡ଼ଦାଆ
ଦରପିଠା - ଦରପିଠା
ଦହି - ଦହି
ଦୁଧ - ତଆ
ଦୁଧଛେନା - ତଆଛେନା
ଧୂଆଁପତ୍ର - ତାମାକୁ
ନଗମିଶ୍ର - ନଗମିସ
ପଖାଳ - ଦାଃମାଡ଼ି
ପାଣି - ଦାଃ
ପାଉଁରୁଟି - ପାଉଁରୁଟି
ଠିକା - ବଣ୍ଡି
ପିଠା - ପିଠା
ପୁର - ପୁର
ପୁର - ଢକପିଠା
ପେଜ - ମାଠିଦାଃ
ପେଡ଼ା - ପେଡା
ବରା - ବରା
ବାସି - ବାସି
ବଡ଼ି - ବଣ୍ଡି
ଭଜା - ଭଜା
ଭାତ - ମାଡ଼ି
ଭେଜି - ଗାଜାଲମାରୁ
ମଇଦା - ମଇଦା
ମଣ୍ଡାପିଠା - ଡୁମ୍ବୁଃପିଠା
ମଦ - ଆରକି
ମହୁ - ମହୁ
ମାଛ - ହାଇ
ମିଠା - ସିବିଲ୍
ରସଗୋଲା - ଜବେଲଡୁ
ରୁଟି - ରୁଟି
ଲୁଣ - ବୁଲୁଂ
ଲଡୁ - ଲାଡୁ
ଲହୁଣୀ - ଲହୁଣୀ
ଶାକର - ଆଲାଃ
ସର - ସର
ସନ୍ତୁଳା - ସନ୍ତୁଳା
ସର୍ବତ - ସର୍ବତ
ସୁଜି - ସୁଜି

ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ

କୋଳଥ - ହୋରେଃ
ଗହମ - ଗହମ
ଚଣା - ଚଣା
କଡା - କାଡା
ଧାନ - ବାବା

ଫସଲ - ଗ୍ସ

ବର - ସମ୍ବାଲା

ବାଜରା - ଗାଙ୍ଗାସ୍ଥ

ବୁଟ - ସଲ୍ଲ

ବାଦାମ - ବାଦାମ

ମକା - ଜଣ୍ଡରା

ମସୁର - ମଂସୁର

ମାଣ୍ଡିଆ - କଦେ

ମୁଗ - ମୁଗି

ଯବ - ଜଅ

ରାଶି - ସୁରୁଗୁଣ୍ଡା

ଶାଗ - ଆଲାଃ

ସୋରଷ - ମାନ

ହରଡ଼ - ସହାଲି

ପନିପରିବା

ଅଦା - ଆଦା

ଆଳୁ - ସାଙ୍ଗା

ଓଲ - ପିଣ୍ଡି

କଖାରୁ - କାଜାରୁ

ସଲଗ - ସଲଗ

କଦଳୀ - କାଦାଲା

କନ୍ଦମୂଳ - କୁନ୍ଦ୍ ମୁଣ୍

କୋବି - କୋବି

ଖଡ଼ା - ଖାଡା

ଗାଜର - ଗାଜର

ଛଚନ୍ଦ୍ରା - କାଏତା

ଛୁଇଁ - ମୁନ୍ଖାଖାଡ଼ା

ଜହ୍ନି - ଝିଙ୍ଗା

ଧନିଆଁ - ଧଣିଆ

ଧନିଆଁ ପତ୍ର - ଧଣିଆ ସାକାମ୍

ପଣସ - କାଣ୍ଡାଲ୍

ପିଆଜ - ପେଆଜ୍ଜ

ପୋଇ - ଉଟୁଆଲାଃ

ଫୁଲକୋବି - ବାଃକବି

ବିଲାତି ଆଳୁ - ବେଲାତି ସାଙ୍ଗା

ବାଇଗଣ - ବେଙ୍ଗାଲ୍

ବିଲାତି ବାଇଗଣ - ବେଲାତି ବେଙ୍ଗାଲ୍

ବନ୍ଧାକୋବି - ପଟଂକବି

ମୂଳା - ମୂଲ

ମଞ୍ଜା - ମାଜା

ରସୁଣ - ରସୁଣି

ଲାଉ - ଲାଉଆ

ଲଙ୍କାମରିଚ - ମୁରିଚ

ସାରୁ - ସାରୁ

ଶିମ୍ବ - ମାଲିଲ୍

ଶାଗ - ଆଲାଃ

ବିଭିନ୍ନ ଫଳ

ଅମୃତଭଣ୍ଡା - ପପସ୍ଥା

ଆମ୍ବ - ଉଲି

ଆତ - ମାଦାଲି

ଆମ୍ବୁଡ଼ା - ଆମ୍ବୁଲୁ

ଆଖୁ - ଗୁଲୁମାଡ଼

କମଳା - କମଳା

କଇଁଥ - କଇଁଥ

କରମଙ୍ଗା - କରଜଙ୍ଗା

କାକୁଡ଼ - ଡାସ୍କାର

କୋଳି - ବାକାର୍

ଖଜୁରି - ଖିଜୁରି

ଜାମୁ - କୁଦା

ଝୁଡଙ୍ଗ - ନାକୁଜା

ଡମ୍ବିର - ଲଆ

ଡାଳ - ଡାଲ

ତେନ୍ତୁଳ - ଜଜ

ପିଜୁଳ - ପେଲାଃ

ବରକୋଳ - ଜାକାର୍

ଲେମ୍ବୁ - ଲେମୁ

ବିଭିନ୍ନ ଫୁଲ

ଫୁଲ - ବାଆ

କଢ଼ - ଖଣ୍ଡ

କେଶର - ଘକା

କଇଁ - ସାଲ୍‌କଦ୍

କରବୀର - କରବର

ଗେଣ୍ଡୁ - ସନ୍ଧ୍ୟଇବାଃ

ପଳାଶ - ମୁରୁଃଦ୍

ପଦ୍ମ - ଭାଲାଏ

ପାଖୁଡ଼ା - ପାଂଖୁଲା

ଫୁଲହାର - ବାଃମାଲ୍

ସ୍ଥଳପଦ୍ମ - ଆତେ ଡାଲାଏ

ହରଗୌରୀ - ଡଗଙ୍ଗା

ବିଭିନ୍ନ ଗଛ

ଅଶ୍ୱତ୍ଥ - ହେସାଃଦାରୁ

ଅରଖ - ପାଲ୍‌ଟି

ଅଁଳା - ମେରେଲ୍

ଇଠା - ଋଠା

କପା - ରୂଲମ୍

କଣ୍ଟା - ଜାନୁମ୍

କାଠ - ସାନ୍

କାଠି - କାଣ୍ଟି

ଖଦ - ବଚକାଡ଼ା

ଖଜୁରୀ - କଷୁର

ଘାସ - ଡାସାଦ୍

କୁଶଘାସ - କାଲେଡାସାଦ୍

ଦୁବ ଘାସ - ଦୁବ ଡାସାଦ୍

ଛଣପଟ - ସୁଉରି

ଛତୁ - ଉଦ୍

ଝାଉଁ - ଝାଉଁ

ଜମ - ଜମ୍

ନାଗଫେଣି - ହାଡଲୁଉର୍

ନଳଡା - ନଲଡା

ବର - ବାଲେ

ବେଲ - ବେଲ

ସଜନା - ମୁନ୍‌ଗା

ଗୁଗ, ତଳ - ତଲା

ଥୁଣ୍ଟାଗଛ - ଥୁଣ୍ଟାଦାରୁ

ବଗିଚା - ବାଗାନ୍

ଲତା - ନାଣି

ଗଛର ଚେର - ଦାରୁରେଦ୍

ଛାଲ - ସାର୍‌ଜମ୍

ଗଛର ଶାଖା - ଦାଲାଃ

ଗଛର ଛେଲ - ବାକାଲାଃ

ଗଛର ଓହଳ - ଦାରୁ ରେୟା ଜରସ୍

ବିଭିନ୍ନ ସମଲା

ଖସା - ଢଲ୍‌ମିଂ

ପିଆଜ - ପେଆଜ

ବାହାଡା - ରଲ

ବେସର - ଉଦାକାନ୍‌ମାନ

ରସୁଣ - ରସୁଣି

ଲୁଣ - ବୁଲୁଂ

ଶୁଣ୍ଠି - ଆଦାଗୁଣ୍ଡା

ହଳଦୀ - ସାସଂ

ହଶଡା - ଲୁପୁଂ

ପୋଷାକପତ୍ର

ଓଢ଼ଣା - ଗୁଗୁଲ୍
କମିଜ - ସନଃ
କଠଉ - କାଟୁଃ
କମ୍ବଳ - କମଲ
କୁଞ୍ଚ - କାସ
କଞ୍ଚୁଳିକା (ବଡ଼ସ୍) - ବଡ଼ସ୍
କୌପିନ୍ - ଜୁଡୁଃ
କୋଟ - କୁଟ୍
ଗାମୁଛା - ଗାମଛା
ଗେଞ୍ଜି - ଗେଂଜି
ଗୁଦର - ଗୁଦର
ଚଷମା - ଚସମା
ଚଟି - ଚପଲ
ଛତା - ଗୃତମ
ଛିଣ୍ଡା ଲୁଗା - କେଗୃଃ କଚର
ଜୋତା - ଜୁତା
ଜାକେଟ - ଜାକେଟ
ଟୋପି - ଟୁପି
ତଉଲିଆ - ତହଲିଆ
ତାଲୁଡ଼ - ତାଲୁଡ଼
ତୁଲା - ତୁଲମ୍
ତକିଆ - ତକିଆ
ଧୋତି - ଧତି
ଧଡ଼ି - ପାଳିଆ
ପଣତକାନି - ଟେପେଲ୍

ଅଲଙ୍କାର ଓ ଗହଣା

ଅଲଙ୍କାର - ସାହାଜ୍
ଅଣ୍ଟାସୂତା - ନାମେ
ଅଲତା - ଆଲତା
କଙ୍କଣ, ଚୁଡ଼ି - ଚୁଲି
କାନଫୁଲ - ଫେରଫେର
ଖଡୁ - ଖାଡୁଆ
ଗୋଡ଼ ଖଡୁ - କାଟାଃ ଖାଡୁଆ
ଚନ୍ଦ୍ରହାର - ସାବ୍ସୁତାମ୍
ଚେନ୍ - ମାଲାଃ
ନୂପୁର - ଘୁଂଘୁର
ନୋଥ - ଲିଲକ୍ / ନୁଲକ୍
ପଦକ - ପଦକ
ବାଜୁ - ବାଜୁ
ମଥାମଣି - ରପଦ୍‌ବାଃ
ମୁଦି - ଫଲ
ମୁଣ୍ଡ କଣ୍ଟା - ବଃ କାଣ୍ଟା
ମାଲ - ମାଲ
ଜେଉଁରିଆ - ଜୁମ୍ବୁର
ହାର - ମାଲ / ହସିର

ବିଭିନ୍ନ ପଶୁ

ଓଟ - ଓଁଟ୍
ଓଧ - ଓଧ
କଟାସ / ଅଣ୍ଡିରି ବରାଡ଼ - ଲୁଣ୍ଡା
କୁକୁର - ସେତା
କୁମ୍ଭୀର - ଭୂଲ
କୋକଣିଆଲୀ - କାର୍‌ରଜୁ
ଖଚର - ଖଚର
ଖୁରା - ଖୁରା
ଗଧ - ଗଧ
ଗଧିଆ - ବୁରୁକେଡ଼ା
ଗଣ୍ଡା - ଗଣ୍ଡା
ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମୂଷା - ଚୁହଲ
ଘୁଷୁରି - ସୁକୁର

ଘୋଡା / ଘୋଡ଼ୀ - ସାଦ୍‌ମ / ସାଦ୍‌ମ ଏଙ୍ଗା
ଚିତାବାଘ - କୁଲ
ଚୂଚୂନ୍ଦ୍ରା - ଚୂନ୍ଦ
ବଡ଼ମୂଷା - ଗୁଡୂଃ
ଚୂଟିଆ ମୂଷା - ଚୂଟିଆ
ଛଗା - ଚୂଉହନ / ମୁଁଈ
ଛେଳି - ମେର୍‌ମ୍‌
ଝିଙ୍କ - ଜକ
ଠେକୁଆ - କୁଲାଇ
ଦନ୍ତାହାତୀ - ଆଣ୍ଡିଆହାତି
ଦାମୁଡ଼ି - ଦାମ୍‌କମ୍‌
ନେଉଳ - ନେହଲ
ପଢ଼ା - ଡର୍
ବଳଦ - ଡାଡା
ବାନର - ଗାଳ
ବିଲେଇ - ପୁସି
ବରାହ - ବୁରୁସୁକୁରୀ
ବିଲୁଆ - ତୁୟୁ
ବଣମଣିଷ - ବିରହଲ୍‌
ବାଘ - କୁଲ
ବାଘୁଣି - କୁଲଏଙ୍ଗା
ଭାଲୁ - ବାନା
ମଇଁଷି - ମଇଁଷି
ମାଙ୍କଡ - ଗାଳ
ମିରିଗ, ହରିଣ - ସାସମ୍‌
ଲଞ୍ଜ - ଚୁଃଲମ୍‌
ଲୋମ - ଉବ୍‌
ଶିଙ୍ଗ - ଦିରଂ
ସମ୍ବର - ସୁଃକ୍ରି
ସିଂହ - ସିଂହ
ଷଣ୍ଢ - ଆଣ୍ଡିଆ / ସେଣ୍ଢ
ହାତୀ - ହାତି
ହାଂକୁଡ଼ - ଇକୁଃଜୁମ୍‌

ବିଭିନ୍ନ ପକ୍ଷୀ

କପୋତ - ପୁତାମ୍‌
କାଉ - କାଉଃ
କଣ୍ଠିବଗ - ମାସାଂକଥଃ
କାଠହଣା - କୁଦ୍‌
କାକରୁଆ - ମିରୁ
କୁକୁଡ଼ା - ସିମ୍‌
କୋଚିଲଖାଇ - ମାଦ୍‌ଟାଣ୍ଡି
କୋଇଲି - କୋଇଲି
କଜଳପାତି - ଚେଁଚୁଆଦ୍‌
କୁକୁଡାଚୁଆ - ସିମ୍‌ହନ୍‌
ଗେଣ୍ଡାଳିଆ - ଗେଣ୍ଡା ଗାରୁଲୁ / କାଙ୍କି
ଗୋବର - ସାରମାଏନଃ
ଘରଚଟିଆ - ଢେଡେବ୍‌
ଚକ୍ରବାକ - ପିଦ୍‌ଚେଚେଣେ
ଚାତକ - ଦାଃଦାରମ୍‌ଚେଚେଣେ / କାପିଚେଚେଣେ
ଚିଲ - କୁଳଦ୍‌
ଛଞ୍ଚାଣ - ପାଭାଇ
ଟିଆ (ପାଡ଼ଶୁଆ) - ଟୁଇଃ
ଟେଂଟେଇ - ରୁରୁଲୁଙ୍ଗା
ଡାମରାକାଉ - କାଉ, ଡାହାଣିକାଉ
ଡାହୁକ - ଡାହକୁ
ପାରା - ପାରାଏ
ପାଣିକୁଆ - ଦକମ୍‌କାଉ
ପର - ଇଲ୍‌
ଅଣ୍ଡା - ଜୁଲଂମସ୍ତ
ପାତିହଂସ - ଗଡ
ପେଚା - କକର୍‌

ବଣି - ମାଏନଃ

ବଗ - କଅ

ବାସ୍ମା ଚଢ଼େଇ - ଝ଼ରଝ଼ରଚେଣେ

ବାଦୁଡ଼ି - ବାରଦୁଲଆଦ୍

ମୟୂର - ମାରାଏ (ମାରାଃ)

ମୟୂରୀ - ମାରାଏ ଏଙ୍ଗା (ମାରାଃ ଏଙ୍ଗା)

ମୟୂର ପୁଚ୍ଛ - ମାରାଏ ପିଁଗୁଲ

ମାଛରଙ୍କା - କକର

ରାଜହଂସ - ହାସ

ରାଜହଂସୀ - ହାଁସଲ

ଶାଗୁଣା - ଦଦ

ଶୁଆ - କେଆଦ

ଶାରୀ - ସାରବାଏନଃ

ସାରସ - ସାରସ ଚେଣେ

ହଳଦ ବସନ୍ତ - ବଚଃ

ବିଭିନ୍ନ ସାପ

ଅଜଗର - ଅଲ୍‌ଗଲ୍

ଅହିରାଜ - ଅହିରାଜ୍

ଏଣ୍ଡୁଅ - ଜାକାଲା

କଙ୍କଡ଼ା ବିଛା - କଟେଃ ମାର୍‌ମାର

କାଣ୍ଡନଲ ସାପ - ସର୍‌କାଣ୍ଡ୍

ଗୋଧି - ତରଦ୍

ଗୋଖର - ପାଣ୍ଡ୍

ଚାଠ - ଚଲି

ଛୁଆ - ଲେଣ୍ଡାଦ

ଝିଟିପିଟି - ହରଚଚଏ

ଡମ୍ଫ - ଡଂପ

ଧଣ୍ଡ - ଢୁଣ୍ଡ୍

ଧୂଳିଆ ନାଗ - ଧୂଳିଆ ନାଗ୍

ବିଛା - କାଦଙ୍ଗ୍

ବୋଡ଼ାସାପ - ବାଡାବଂ

ବଲ୍‌କାପ୍ତା - ହାର୍‌ବା

ଫଣା - ଚକର୍

ବିଷ - ବିସି

ବିଷଦାନ୍ତ - ବିସିଡାଟା

ବେଙ୍ଗ - ଡକେ

ରଣା - ରଣା

ଲହଡଙ୍କିଆ - ସାରୁନାଡ଼ା

ସାପକାଠ - ବିଂଇଚକା

ସାପଛୁଙ୍କା - ବିଂବୁଃ

କୀଟ ପତଙ୍ଗ

ଅସରପା - ଜାର୍‌ପାଟୁ

ଉଇ - ନଦର୍

ଉକୁଣୀ - ସି

ଏଣ୍ଡିପୋକ - ଲୁଙ୍ଗାମ୍

କର୍ଙ୍କି - ଡୁଲ୍କି

କଲକଡରା ଗୁରଗୁରହେଦେ

କାଇ - ହାଉ

କୀଟ - ପକା

କୁମ୍ଭାରପୋକ - କୁଂକାଲ

କଳା ଭ୍ରମର - ହେଦେ ଭଅଁର

ଗୋବର ପୋକ - ଗୁରୁଃଚଲୁ

ଗ୍ରୀରପୋକ - ଅଲ୍‌ମଏଁ

କୁଳୁକୁଳିଆ ପୋକ - ଇପିଲ୍ ପିମ୍ବୁଙ୍ଗ୍

ଝ଼ଡ଼ପୋକ - ବୁର୍‌ଦୁଲ୍ଃ

ଝିଙ୍କାରି - ରେଙ୍ଗ୍

ଝିଣ୍ଟିକା - ସରବ୍

ଟିଙ୍କ - ଢକ

ଡାଁଶ - ଡାଁସ୍

ତେଲୁଣୀପୋକ - ଗିର୍‌ଗିଣ୍ଡୁମ୍

ଝଣ୍ଡା - ସିପେଟାଲି
ପ୍ରଜାପତି - ପାମ୍ପାଲଡ୍
ପିମ୍ପୁଡ଼ି - ମୁଇଁ
ବସା - ବାସା / ଗୁକା
ବୁଢିଆଣୀ - ବନ୍ଧର
ବରୁଡ଼ି - ଗୁମ୍ବୁଲି
ମଶା - ସିକଣି
ମହୁମାଛି - ଦୁରୁମ୍ପୁଲୁ
ମାଛି - ଗ
ସାଁବାଳୁଆ - ସୁଙ୍ଗାଟଳୁ
ସାଧବବୋହୂ - ଉଙ୍କଃ

ଜଳଚର ପ୍ରାଣୀ

କଇଁଚ - ହର
କଙ୍କଡା - କାଲକମ୍
କୁମ୍ଭୀର - ଡାହ୍ମାନ୍
ଜଳହସ୍ତୀ - ଦାଃହଥ
ଜୋକ - ହାପାଦ୍
ଶାମୁକା - ଗିମ୍ଚୁ / କେଡେଙ୍ଗ
ଶଙ୍ଖ - ଶଙ୍ଖ୍
ମାଛ - ହାଇ
ଇଲିଶିମାଛ - ଇଲିସ୍ହାଇ
କେଉଣ୍ଟି - ଟଉପି
କଉ - କଉ
ଗଡିଶା - କାକାଣ୍ଡା
ଚିତଳ - ରଡା
ଶଙ୍ଗୁଡ଼ି - ଇଗ୍ଲୁ
ଚେଙ୍ଗ - ତଡା
ଚୋଉ - ମାଦ୍ସାକାମ୍
ଦଣ୍ଡିକିରି - ଡାଣ୍ଡିକଲାଃ
ଫଳୀ - ଫଲି
ବାଲିଆ - ବଆଲା
ଖକୁଡ଼ି - ପହଣା
ମାଗୁର - ମାଗୁରି
ଗୋଡ଼ି - ଗୋଇ
ଶେଉଳ - କାର୍ସେଲ
ଶୁଖୁଆ - ରଲହାଇ / ସୁକା
ମାଛକାଠ - ହାଇସିଲଃ

ଜଳ, ସ୍ଥଳ ଓ ଆକାଶ

ଘାଟ - ଘାଟ୍
ଜଳ - ଦାଆଃ
ଜଳସ୍ରୋତ - ଲିଙ୍ଗି
ଜଳପ୍ରପାତ - ଦୁଲ୍ଦା / ଘାଚ୍ / ଘାଘରି
ଜଳଲହରୀ - ହେଲକାଓ୍ୱା / ହେଲେ / ହେଲ୍ଓ
ଜୁଆର - ଲୁଆର
ଝରଣା - ଝରନ୍
ସମୁଦ୍ର - ଦରେଆ
ମହାସାଗର - ଅଗମଦରେଆ
ଉପସାଗର - ହୁଡ଼ିଂଦରେଆ
ନାଳ - ନାଳୁଆ
ହ୍ରଦ - ଢରଃ / ଦହ
ଭଟ୍ଟା - ଭଟା
ନଈ - ଗାଡା
ମୁହାଣ - ମୁହାଣ୍
ବନ୍ୟା - ବାନ୍
ପଟୁ - ସାଗ୍ହାସା
ବନ୍ଦର - ବନ୍ଦର
ପୋଖରୀ - ଗାଡ଼ିଆ
କୂଅ - ଡାଡ଼ି
ସ୍ଥଳ - ଅଡନ୍ / ଅଡେ
ଦେଶ - ଦସୁମ୍ / ପନତ
ରାଜ୍ୟ - ଦସୁମ୍ / ରାଇଜ

ପଡ଼ୁଆ - ପଲ୍ଆ

ଧୂଳି - ଧୁଲା

ପର୍ବତ - ବୁରୁ

ପାହାଡ଼ - ଡୁଙ୍ଗୁରି

ଗୁମ୍ଫା - ଧାନଦାଣ୍ଡି

କୂଦ - ଆଖାଲା

ଜିଲ୍ଲା - ଇଲ୍ଲକା

ନଗରୀ - ନଅର

ସହର - ସଅର

ରାଜଧାନୀ - ରାଜଗାଲ୍ / ସିଂଗାଲ

ଗ୍ରାମ - ହାତୁ

ଗଳି - ଗଲି

ଛକ - ଛକ / ଦ'ବାଟିଆ

ସଡ଼କ ରାସ୍ତା - ସଲପହରା

ସୌର ମଣ୍ଡଳ ଓ ତତ୍‌ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ

ଅନ୍ଧାର - ନୁବାଃ

ଅସରା - ମନଆଗ୍ରାଲା

ଆକାଶ - ଶର୍ମ୍ମିଲ / ସିର୍ମା

ଆଲୋକ - ମାସକାର

ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ - ରାନ୍‌ଖାଣ୍ଡ

ଉପଗ୍ରହ - ଉପଗ୍ରହ

ଉଲ୍‌କା - ରାଣ୍ଡିଲ

କାକର - ଶିଶିର୍

କୁହୁଡ଼ି - କୁହୁଲା

କୁଆପଥର - ଆରିଲ

ଗ୍ରହ - ଗ୍ରହ

ଗ୍ରହଣ - ଘାର୍‌ନା

ଘଡ଼ଘଡ଼ି - ଠାଏରାଲା

ଚନ୍ଦ୍ର - ଚାଣ୍ଡୁଃ

ଚନ୍ଦ୍ରକିରଣ - ଚେଡେଃ

ଛାଇ - ଉମ୍ବୁଲ୍

ଜଗତ - ଦସୁମ୍

ଝଡ଼ - ହସୁଗାମା

ତୁଷାର - ବରଫ୍

ତାରା - ଲିଡାର୍

ଧୂମକେତୁ - ଗୁଆ-ଲମ୍ କାନ୍‌ଇପିଲ୍

ନକ୍ଷତ୍ର - ନକ୍ଷେତ୍ର

ପୃଥିବୀ - ପିର୍‌ଥିମ

ପବନ - ହସୁ

ବରଫ - ବରଫ୍

ବାୟୁ - ହସୁ

ବାମ୍ଫ - ଭାପ୍

ମେଘ - ଗାମା

ସୂର୍ଯ୍ୟ - ସିଙ୍ଗି

ସୂର୍ଯ୍ୟ ପରାଗ - ସିଙ୍ଗି ଘାର୍‌ନ

ବାର, ମାସ, ତିଥି

ବାର - ବାର୍

ରବି - ରଇବାର୍

ସୋମ - ସମ୍‌ବାର୍

ମଙ୍ଗଳ - ମଙ୍ଗଲବାର

ବୁଧ - ବୁଧୁବାର୍

ଗୁରୁ - ଗୁରୁବାର୍

ଶୁକ୍ର - ସୁକ୍ରୁବାର୍

ଶନି - ସନିବାର୍

ସପ୍ତାହ - ହାପ୍ତା

ମାସ - ଚାଣ୍ଡୁ

ବୈଶାଖ - ପିରାଇଲ

ଜ୍ୟେଷ୍ଠ - ଜେଠେ

ଆଷାଢ଼ - ଜାଲ୍‌କା

ଶ୍ରାବଣ - ହାଗିତା

ଭାଦ୍ରବ - ସୁଡଆମ୍

ଆଶ୍ୱିନ - ଇନ୍ଦ

କାର୍ତ୍ତିକ - ଦାସାଇଁ

ମାର୍ଗଶୀର - ଆଗହନ୍ / ମଗୁସର

ପୌଷ - ପୁସ୍

ମାଘ - ମାଘ୍ / ମୁନୁ

ଫାଲ୍‌ଗୁନ - ଫାଗୁନ୍

ଚୈତ୍ର - ବାସ୍ତଣ୍ଡ୍

ପୂର୍ଣ୍ଣମୀ - ପୁନାଇଁ

ଅମାବାସ୍ୟା - ଅମାସ୍

ପକ୍ଷ - ସାଇ

ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ - ଲେଟେଃସାଇ

କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ - ନୁଦାଃସାଇ

ଋତୁ - ସା

ଗ୍ରୀଷ୍ମ - କେଟେସା

ବର୍ଷା - ଜାରଗିସା

ଶରତ - ସିସିରସା

ହେମନ୍ତ - ସାରଦସା

ଶୀତ - ରବାଂସା

ବସନ୍ତ - ସାରେଯା

ବର୍ଷ - ସିର୍ମା / ବଛର

ଯୁଗ - ଜୁଗ୍

ତେଲ

ତେଲ - ସୁନୁମ୍

ଅତର - ସଅନ୍

କସ୍ତିନ - କସ୍ତିନ୍

ଚନ୍ଦନ - ଚନ୍ଦନ

ଜଡ଼ା - ଜାଡ଼ା

ନଡ଼ିଆ - ନଡ଼ିଆ

ବାଦାମ - ବାଦାମ୍

ରସି - ଝଲ୍‌ମିଙ୍ଗ୍

ସୋରିଷ - ମାନ

ଗିଡ଼ିଆ - କାଲେ

ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗ

ରଙ୍ଗ - ରଙ୍ଗ

କଳା - ହେନ୍ଦେ

ଗାଢ଼ନାଲି - କେଙ୍ଗେଦ୍ ରଙ୍ଗା

ଗେରୁ - କାଏଁସା ରଙ୍ଗା

ଗୋଲାପୀ - ଗୁଲାପି

ଧଳା - ପୁଣ୍ଡି

ନୀଳ - ନୀଲ୍

ସବୁଜ - ସାଗୁଆ

ହଳଦିଆ - ସାସାଂ

ମୁଦ୍ରା, ଓଜନ ଓ ପରିମାଣ

ଓଜନ - ତୁଲ

ଅଣା - ଆଣା

ଆଠଣା - ଅଠାଣା

ଟଙ୍କା - ଟାକା

ପଇସା - ପଏସା

ନୋଟ - ନୁଟ୍

ଟଙ୍କିକିଆ - ଟାକାକିଆ

ଦୁଇଟଙ୍କିଆ - ବାର୍‌ଟାକିଆ

ପାଞ୍ଚଟଙ୍କିଆ - ମଣେଟାକିଆ

ଦଶଟଙ୍କିଆ - ଗେଲ୍‌ଟାକିଆ

ଶହେଟଙ୍କିଆ - ସହେଟାକିଆ

ଘୁଣଅଣା - ଘୁର୍ଣା

ଦୋଣି - ବାରଆଣା

ବାରଣା - ଗେଲ୍‌ବାର ଆଣା

ଶିକ୍ଷା ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ

ଉପସ୍ଥିପତ୍ର - ଦେଙ୍ଗା ଦୁନୁବ୍ ଗମ୍‌କେ

ଉପଦେଷ୍ଟା - ଉଦୁବ୍‌କାଃ

ଉପସ୍ଥିତ - ହାଜୁର

ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ - ସକାବ୍

ଉପସ୍ଥାନ ବହି - ହାଜିର୍ବହି

ଉପସ୍ଥାନ - ହାଜିର

ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ - ପ୍ରାଥମିକ ସ୍କୁଲ

ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ - ମାସ୍ଂ ସ୍କୁଲ୍

କଲମ - ପେନ୍ / କଲମ୍

କାଳି - କାଳି

କାଠିକଲମ - କାଟିକଲମ୍

କାନ୍ଥଘଣ୍ଟା - କାଁନ୍ତ ଘଡ଼ି

କଳାପଟା - ହେଦେପାଟା

କାନ୍ଥ ମାନଚିତ୍ର - କାଁନ୍ତ ମାନଚିତ୍ର

ଖଣ୍ଡ, ଫର୍ଦ୍ଦ - ଫରଦ୍

ଗଦ୍ୟ - ଗଦ୍ୟ

ଗଳ୍ପ - କାହାନି

ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଛୁଟି - ଜେଠେଛୁଟି

ଚକ୍ - ଖଲି

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ - ଅଲ୍କଲାକୁଲହନ୍

ଛାତ୍ରାବାସ - ଅଲହନକ୍ ଛାଇନ୍ / ନାଡେକେନ ବାସା

ଛୁଟି - ଛୁଟି

ଜୋଗମାନା - ଜୋଗବାନା

ଝାଡ଼ଣ (ଡଷ୍ଟର) - ଡାଷ୍ଟାର

ଟିପାଖାତା - ଟିପାଅଖାତା

ଡେସ୍କ - ଡେସ୍କ

ଡସ୍ତା - ଡସ୍ତା

ଦୁଆତ - ଦୁଆତ

ଦରମା - ଦରମା

ଧର୍ମଘଟ - ଧରମ୍ଘଟ

ନବ୍ - ନବ୍

ପରିଦର୍ଶକ - ଲୋଃଲେଲ୍ନ

ପ୍ରହରୀ - କାଗଅଲ

ପରୀକ୍ଷକ - ପରିକ୍ଷାଅନ

ପରୀକ୍ଷା - ପରିକ୍ଷା

ପିଅନ - ପିଅନ୍

ପୁରସ୍କାର - ପୁରସ୍କାର

ପୃଷ୍ଠା - ପୁରୁସ୍ଠା

ପେନ୍ସିଲ୍ - ପେନସିଲ୍

ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକ - ମାସ୍ଂମାସ୍ଟର

ବହିତାଲିକା - ବହିଚଠା

ବେଞ୍ଚ - ବେଏଥ୍

ବହି - ବହି

ବିଦ୍ୟାଳୟ - ଇନଗୁଅଲା

ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ - ଗଟାଲି

ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ - ଅଲ୍ଇଗୁଃକୁଲି

ଶ୍ରେଣୀ - ପ୍ରେଣି

ଶିକ୍ଷା - ଅନଲ

ଶିକ୍ଷକ - ଇଗୁନଃ

ସ୍କେଲ - କୁମ୍କୁ

ଡକାୟତ - ଡକାଏତ୍

ବ୍ୟଭିଚାର - ଆର୍ଙ୍ଗି / ଛେମିଣି

ନରହତ୍ୟା - ହଲଗଏ

ଆତ୍ମହତ୍ୟା - ଜମ୍ଗଏ

ଲାଞ୍ଚ - ଘୁସ୍

ଗାଳି - ଏପେଗ୍ଂ

ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ

ରପ୍ତାନି - କୁଲେସ୍କା

ଧାର - କାଢ଼

ଦର - ଗନଂ

ବିକ୍ରୟ - ଅଃକରଂ

ଖରିଦ - କରଂ

ଗ୍ରାହକ - କରଂନକୁ

ହାଟ - ହାଟ୍

ବଜାର - ବାଜାର
ମୂଲ୍ୟ ତାଲିକା - ଗନଂ ତାଲିକା
କର - ଖାଜାନା
ମନୁଷ୍ୟ - ଗନଂ

ଡାକ ଓ ତାର

ଡାକଘର - ଡାକ୍ ଅଲା
ଠିକଣା - ଠିକଣା
ଚିଠି - ଚିଠି / ସାକାମ୍
ତାରକଥାବାର୍ତ୍ତା (ଟେଲିଫୋନ) - ଭାରତେ ଜାପାଗାର

ରେଳ ବିଭାଗ

ଟିକେଟଘର - ଟିକେଟ ଅଲା
ରେଲଗାଡ଼ି - ରେଲ୍ ଗାଡ଼ି
ଖାଇବାଘର - ଜମ୍ଥଲା
ଠେଲାଗାଡ଼ି - ଢୁଦୁର୍ଗାଡ଼ି
ଚାଳକ - ଡାଇବର
ଟିକେଟ ଆଦାୟକାରୀ - ଟିକେଟି ଅସେନ

ଖଣି ଓ ଖଣିଜଦ୍ରବ୍ୟ

ଖଣି - ଖାଦାନ
ଧାତୁ - ଧାତୁ
ଲୁହା - ମେଣେନ୍
ସୁନା - ସୁନା / ସାମଣମ୍
ରୂପା - ରୁପା
କଂସା - ଖାଁସା
ପିତଳ - ପିତାଲ
ଟିଣ - ଟିଣି
ରସ - ସିଲଭର
ଦସ୍ତା - ଦସ୍ତା
ତମ୍ବା - ତାମ୍ବା
ସୀସା - ସିସା
ପାରଦ - ପାରଦ
ଅଭ୍ର - ଅଭର
କୋଇଲା - କୁଇଲା
ପଥର - ଢଗ
ଚୂନ - ଚୁନ
ଚକ୍ - ଖଲି
ଗନ୍ଧକ - ଗନ୍ଧକ
ଗେରୁ - ଗେରୁ
ଝକମକ - ଝକମକ୍
ଫିଟିକରୀ - ଫିଟିକର
ମଣି - ମଣି
ମଲମଲ - ମଲମଲ
ସିନ୍ଦୁର - ସିନ୍ଦୁର
କାଚ - କାଚ
ହୀରା - ହିରା
ଟାଙ୍ଗଣା - ଟାଙ୍ଗଣା
ମୁକ୍ତା - ମୁକ୍ତା
ମୁଗୁନି - ମୁଗୁନି
ମାଙ୍କଡା - ମାକାଲା
ବାଲି - ଗିଢଲ୍
ସ୍ଲେଟ - ସିଲଟ୍

ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଓ ହାତହତିଆର

ହତିଆର - ହତିଆର୍
ଛୁରୀ - ଛୁର
ଛୁଞ୍ଚି - ସୁଇ
କଇଁଚ - ଲଟାପ୍
କଟୁରୀ - କଠର
କଣ୍ଟା - କାଲୁମ୍
ଲୁହାକଣ୍ଟା - ମେଣେନ୍ କାଲୁମ୍
କୋଡ଼ି / କୋଦାଳ - କୁଃଲମ୍

ଦାଆ - ଦାତରମ୍

ହାତୁଡ଼ି - ହାତୁଡ଼ି

ଗଇଁଠ - କାଙ୍କ

ଧୁମୁଁଷ - ଧୁରମୁସ

ଶାବଳ - ସାବଲ

ଟାଙ୍ଗିଆ - କାପି

କୁରଢି - ହାକେ

କରତ - କରତ / କର୍ତ

ବାଉଁଶ - ବାଷିଲ

ବଟାଳି - ରୁକା

ଭଅଁର - ଭଅଁର

ମୁଗୁର - ମୁଗୁର

କୁନ୍ଦ - କୁନ୍ଦାଅ

ରନ୍ଦା - ରନ୍ଦା

ଫୋଡଣି - ପୁଡୁଣି

ଡାମ୍ଫଣ - ଡାମ୍ଫଣ

ହୁକ୍କା - ହୁଗା

କ୍ଷୁର - ହାଲଦ୍

କରଣୀ - କରଣି / ହୁନୁରଦ୍

ଚିମ୍ଟା - ଚାମ୍‌ଟା

ଛୁରୀ - ଛୁରୁ

ଧନୁ - ଆଆଃ

ଶର - ସାର୍

ବନ୍ଧୁକ - ବନ୍ଧୁକ୍

ତୋପ - ତୋପ

ବୋମା - ବୃମା

ବାରୁଦ - ବାରଦୁଃ

ଢାଲ - ଜାଲମ

ବର୍ଚ୍ଛା - ବଲମ୍

ଗୁପ୍ତି - ଗୁପ୍ତି

ଗୋଳା - ଗୁଲି

ଜାଲ - ଜାଲ୍‌ମ

ଫାସ - ଫାଁସେ

ଖେଳପଡ଼ିଆ ଓ ଖେଳସାମଗ୍ରୀ

ଖେଳ - ଇନୁଂ

ଖେଳାଳୀ - ଇନୁଂନିଃ

ଖେଳପଡ଼ିଆ - ଇନୁଂ ପଲେଆ

ପେଣ୍ଡୁ - ବଲ୍

ପେଣ୍ଡୁଖେଳ - ବଲ୍‌ଇନୁଂ

ଦଳ - ଦଳ

ଦୌଡ - ଧାଉଡ଼ୁ

ରେଫରି - ରେଫେରି

ହୁଇସିଲ୍ - ହୁଇସିଲ୍

ଗୋଲ - ଗୁଲ୍

ଡିଆଁ - ଗୁଡ଼ାଲ

ଲୁଚକାଳି - ଭକୁଭକୁଇନୁଂ

ଜୁଆ - ଜୁଆ

ପଶା - ପାଶା

ତାସ୍ - ତାସ୍

ଫିଙ୍ଗିବା - ଗୋଲାଅ

ବାଣ୍ଡିବା - ହାଟିଂ

କ୍ରିୟା

ଅଜାଡ଼ିବା - ଢୁଲ୍

ଅଟକିବା - ହାଂକାନ୍

ଅଡ଼ାଇବା - ହାର୍

ଅଣେଇବା - ଅଉଇଚ

ଅଣ୍ଡାଳିବା - ରୁନୁମ୍

ଆଉଜିବା - ଠେଣ୍ଡେର୍

ଆଉଟିବା - ଘାଣ୍ଟାଅ

ଆଗେଇବା - ମାଣାଂ

ଆଡ଼େଇବା - ଆତମ୍

ଆଣିବା - ଆଗୁ
ଅଣ - ଆଗୁଇମେ
ଆଣ୍ଠିବା - ଆଣ୍ଠାଅ
ଆଞ୍ଜୁଡ଼ବା - ସବୁଲୁ / ହୁଦର
ଆସିବା - ହିଜୁଃ
ଉକାଳବା - ହାଡାଗୁଆଲା
ଉଖାରବା - ପିସ୍‌କଃ
ଉଜାଡ଼ିବା - ହୁଲକେଦା
ଉଛାଳବା - ଛାଲ୍‌ଅ
ଉଠିବା - ସକାବ୍
ଉଠାଇବା - ସକାବ୍‌ଇଚ / ବଣଦ୍‌ଇଚ
ଉଣ୍ଡିବା - କପୁ
ଉଡ଼ିବା - ଆପିର୍
ଉଡାଇବା - ଆପିର୍‌ଇଚ
ଉଧୂମ କରବା - ଆବଧୂମ୍
ଉଘାଇବା - ହଣ୍ଡ୍ରଏ
ଉଜୁଡ଼ିବା - ଉଥୂଲ
ଉଞ୍ଚାଇବା - ଏଟେଲ୍
ଉରୁଣବା - ପୁଣ
ଉପାଡ଼ିବା - ରୁଦ୍
ଉଭେଇବା - ଗ୍ରଏମାନ୍
ଉଲସିବା - ରସିବା
ଏଡ଼ିବା - ଆଡାଅ
ଓଗାଳବା - ଢଗ୍‌ଦାରମ୍
ଓଟାରବା - ସସୁଃ
ଓଲେଇବା - ଜଅବାଲା
ଓହରବା - ଆତ୍ରମ ହାପେ
ଓଲଟିବା - ଓଲଟା
ଓହ୍ଲାଇବା - ଆଲାଦୁ
କଅଁଳିବା - ସୁଲା
କଅଁଳାଇବା - ଗେହ୍ଲା

କଗୁଡବା - ଥାବାଃ
କଢ଼େଇବା - ଗାଣ୍ଡେ
କମେଇବା - ରୋଜଗାର
କରଢବା - ହାଦ
କଣବା - ରେକା
କଷିବା - କସାଅ
କହୁବା - କାଜି
କମ୍ପିବା - ଏକେଲ
କଣ୍ଡିବା - ତଣ୍ଡାଅ
କାଟିବା - ହାଦ୍ / ମାଃ
କାଢିବା - ଉଡୁଂ
କାନେଇବା - ଆଟେନ୍
କାନ୍ଦିବା - ଇୟାମ୍
କାନ୍ଧେଇବା - କଦ
କାମୁଡ଼ିବା - ହୁଆଃ
କାଶିବା - ଲୁଃ
କାଣ୍ଡିବା - ଗୁମ୍
କିଣିବା - କଣଂ
କୁହୁବା - ରୁଲୁଂ
କୁଦବା - ଖୁଣ୍ଡିଲ୍ / ଗୁଙ୍କି
କୁନ୍ଦିବା - କୁନ୍ଦାଅ
କୋଡ଼ିବା - ଖୁହାଅ
କେଶୁବା - ଖୁରୁର୍
କୋରବା - କୁସାଅ
ଖଟିବା - ଖାଟାଅ
ଖରଡ଼ିବା - ଠେଅ
ଖସିବା - ପଚନ୍
ଖାଇବା - ଜମ୍
ଖୁଆଇବା - ଜମ୍‌ଇଚ
ଖୁମ୍ପିବା - ସଠା
ଚଙ୍କିବା - ରେଟବଦ୍

ଖଡେଇବା - ଏଲେଂଏଲେଂ
ଖୁଣିବା - ଆସ୍ୱମ୍
ଖୃମ୍ପିବା - ହ୍ୱାଲ୍ଂ
ଖେଳବା - ଇନୁଂ
ଖୋଜବା - ଦାଣା
ଖୋଳବା - ଢର୍
ଖୋଲ୍ବା - ନଃ
ଖୋଷିବା - ଊସୁକୁଇ
ଗାଇବା - ଦୁସଂ
ଗାଧୋଇବା - ରେଆଲେନ୍
ଗଡ଼ାଇବା - ଆଣେଃ
ଗଡ଼ବା - ଗୁଲ୍
ଗଢ଼ିବା - ବାଇ
ଗଣିବା - ଲେକା
ଗଣ୍ଠାଇବା - ପଟଂ
ଗଦେଇବା - ହୁଣ୍ଡି
ଗନ୍ଧେଇବା - ସଆନ୍
ଗରଜବା - ଗାର୍ଜାଥ
ଗଳବା - ପୁଚୁଃ
ଗାଳବା - ଆଣେ
ଗିଳବା - ଢଦ୍ର
ଗୁଡ଼େଇବା (ସୂତା) - ପାଟ୍ଟୁଲ
ଗୁନ୍ଥିବା - ଗାଲ୍ଂ
ଗୁରୁଣ୍ଡିବା - କାଣ୍ଡୁଂ
ଗୋଳେଇନା - ଘାଣ୍ଟାଥ
ଘଉଡ଼ିବା - ହ୍ୱାର୍
ଘାଣ୍ଟିବା - ଘାଣ୍ଟାଥ
ଘଟିବା - ଘଟାଥ
ଘୃଷିବା - ଘୁଷାଥ / ଧାର୍କା
ଘୁମାଇବା - ଡାଡୁଃ

ଘୁରାଇବା - ବହର୍
ଘୁଷୁରିବା - ଜକ
ଘୋଡ଼େଇବା - ହ୍ୱାରୁବ୍
ଚଢ଼ିବା - ଦେଗାଃ
ଚଳେଇବା - ଗୃଲାଥ
ଗୃଖିବା - ଗୃବା
ଗୃପିବା - ରେଣ୍ଡେଦ୍
ଗୃଲ୍ବା - ସେନ୍
ଗୃହିଁବା - କସ୍ତୁ
ଚଢ଼େଇବା - ଖାଦ୍‌ରାଥ
ଚମୁଟିବା - ଇଗୁଃ
ଚଣବା - ଚଗ
ଚହ୍ଲିବା - ଚନ୍ଧା
ଚପୁଡ଼ିବା - ବେଡେଗା
ଚୁରବା - ଗୁଣ୍ଡା
ଚଉଡବା - ଲଟ୍ଟୁମ୍
ଚକଟିବା - ପିପୁଦ୍
ଚମକାଇବା - କଟିଙ୍କ
ଚଣବା - ଚଗ
ଚରବା - ଆଢଂ
ଚଲାଇବା - ସେନ୍
ଚଳବା - ଗୃଲାଥ
ଚଷିବା - ସି / ସିଭ
ଚଡ୍ଡଟିବା - ଚଡ୍ଡଟାଥ
ଗୃଟିବା - ଗୃଟେଃ
ଚେଇଁବା - ଏନ୍
ଚକଣାଇବା - ଚକଣେଏଆବୁ
ଚପିବା - ଲମ୍ବୁଦ୍
ଚମୁଟିବା - ଇଗୁଃ
ଗୃେବେଇବା - ଆ'ଗଏ
ଛନ୍ଦବା - ଗୁନ୍ଦାଥ / ପାଟେଦ୍
ଛପିବା - ଉକୁନ୍

ଛପେଇବା - ହଲୁଗିଆନୁ
ଛାଡ଼ିବା - ଆଲାଃ
ଛାଣିବା - ଛାନ
ଛୁଙ୍କିବା - ହ୍ୱାଚଂ
ଛୁଟିକବା - ପାସିର୍
ଛୁଇଁବା - ଜୁଟିଦ୍
ଛେଚବା - ଢଟେଃ
ଛିଣ୍ଡିବା - ଷିଦ୍
ଛେଦବା - ମାଃ
ଛେଣିବା - ଛେଣ
ଛ୍ରେଟେଇବା - ଛ୍ରେଟାଅ
ଜଗିବା - ହ୍ୱରଃ
ଜାବୁଡ଼ିବା - ହ୍ୱାମ୍ବଦ୍
ଜାଣିବା - ଉରୁ
ଜାଳବା - ଆଡାର୍ / ଜୁଲ୍
ଜାଳବା (ନିଆଁ) - ଜୁଲ୍
ଜିତବା - ଜିତାଅ
ଝାଡ଼ବା - ଝାଲାଅ
ଝୁଣ୍ଡିବା - ଡଦ୍
ଝୁଲଇବା - ଝୁଲ
ଟପିବା - ପାରଂ
ଟଳବା - ଟଳାଅ
ଟହଲବା - ଟହଲାଅ
ଟାଙ୍କିବା - ଟାଙ୍କାଅ
ଟାଣିବା - ଅର୍
ଟାଙ୍ଗିବା - ହ୍ୱାକାଃ
ଟିପିବା (ଲେଖିବା) - ଟିପାଅ (ଅଲ୍)
ଟିପିବା (ଟିପରେ) - ଟିପାଅ (ଟିପ)
ଟୁଙ୍ଗାରବା (ମୁଣ୍ଡ) - ବଅଃ (ଡାଡୁଃ)
ଟାହ୍ୱବା - ଲେଲ୍
ଟିପଦେବା - ଟିପଅମ୍

ଟେକବା - ଦ୍ୱନ୍ଦ
ଠକବା - ହ୍ୱଲ
ଠେଲବା - ହଦୁର
ଠଉରାଇବା - ହଡୁନାମ୍
ଠାରବା - ଗାଇ
ଠୁକବା - ଦାଲ୍
ଠେସିବା - ହଦୁର
ଠେସଦେବା - ଟାଡ଼ା
ଡକାଇବା - ସଃଆଉ
ଡରବା - ବର
ଡାକିବା - ସଃଗିମ୍
ଡୁଂଗିବା - ଇସୁଃ
ଡୁବିବା - ଉନୁମ୍ / ଡୁବୁସୁ
ଡେଇଁବା - ଖୁଣ୍ଡଲ
ଡେଇଁବା (ବେଗ - ସୁଲ୍
ଡେଣବା - ଠେଣ୍ଡେର୍
ଢଳବା - ଢଳାଅ
ଢାଳବା - ଦୁଲ୍
ଢାଙ୍କିବା - ହ୍ୱାରୁବ୍
ଢୁକବା - ବଲଃ
ଢୁକାଇବା - ଡୁକାଅ / ବଲଆକାନା
ଢୁଲାଇବା - ଡାଡୁଃ
ତଉଲିଆ - ତଉଲିଆ
ତଡ଼ିବା - ହ୍ୱାର୍
ତଣ୍ଡିବା (ଧନ) - ତଣ୍ଡାଅ
ତଡାଇବା - ଲଲ
ତରଟିବା - ଲେଣ୍ଡେପେଣ୍ଡେ
ତରକବା - କଟିଲ୍
ତରଳବା - ତରଳାଅ

ଡସିବା - ସିଉଃ

ଡାଡ଼ବା - ଢର୍

ତନ୍ଦ୍ରାଇବା - ଲଆଦ୍

ତନ୍ଦ୍ରବା - ଲଆଦ୍

ତଷ୍ଟିବା - ତାଇଧାଳିଆ

ତୁଟିବା - କଟ୍ଟାଅ

ତୁନହେବା - ହ୍ୱାପେନ୍

ତୁଳିବା - ଗଦ୍

ତୁଳାଇବା - ଗ୍ୱଲଅ

ଥକିବା - ଲ୍ୱଗା

ଥମିବା - ଜଗ୍ୱଅ

ଥରିବା - ଏକେଲ

ଥାପିବା - ଥାକାଅ

ଥୋଇବା - ଦଅଃ

ଥୋପେଇବା - ତାପିଂକାଥା

ଦଉଡ଼ିବା - ଧାଉଲୁ

ଦଳିବା - ଚକଟାଅ / ଡଲାଅ

ଦଗଣ୍ଡିବା - ଦାଣା

ଦଂଶିବା - ଦଂସ

ଦଣ୍ଡିବା - ଦଣ୍ଡ

ଦାଗିବା - ଦାଗାଅ

ଦାହିବା (ପୋଡ଼ିବା) - ଜୁଲ୍ / ଗ୍ୱପାଃ

ଦିଶିବା - ଲେଲତାନ୍

ଦେଖିବା - ଲେଲେସ୍ୱାବୁ

ଦେବା - ଅମାଗିଆ

ଦୁଲୁକିବା - ଦୁଲ୍କାଅ

ଦୁହିଁବା - ତାଇ

ଦୋହଲିବା - ଜୁକୁ

ଧକେଇବା - ଧକାଅ

ଧରିବା - ହାବ୍

ଧାଇଁବା - ଧାଉଲୁ

ଧାରିବା - ଧାଗ୍ୱଅ

ଧୋଇବା - ଗ୍ୱପି / ହ୍ୱାବୁଂ

ନଇଁବା - ଉଙ୍ଗୁଦ୍

ନାଚିବା - ସୁସୁନ୍

ନଦ୍ଦିବା / ଲଦ୍ଦିବା - ଲଦାଅ

ନଳିବା (ଜମିମାପ କରିବା) - ଜକା

ନିକାଳିବା - ହ୍ୱାରଉରୁଂ

ନିଗାଡ଼ିବା - ଥଣେଃ

ନିରେଖିବା - ସାଏସାଏ

ନୁଆଇବା - ଉଙ୍ଗୁଦ୍

ନିବର୍ତ୍ତିବା - ଦେଖା / ଚୁଣ୍ଡୁଲ୍

ନିଭାଇବା - ଏଣେଃ

ନିଭିବା - ଏଣେଃ

ନେବା - ଇଦ

ନେଉଟାଇବା - ଉଲଟୀ

ନେଫଡ଼ିବା - ଘଏତା

ପକାଇବା - ଭସ୍ୱଃ

ପଗୁରିବା - ଜୁଲି

ପଚିବା - ପଗୁ

ପଗୁଇବା - ପଗୁଅ

ପଳାଇବା - ପାଳାଅ

ପଠାଇବା - କୁଲ୍

ପଢ଼ିବା - ପଲ୍ହାଅ

ପଢ଼ାଇବା - ପଲ୍ହାଅ

ପତାଇଁବା (ହାତ) - ଆତାଂ

ପରଖିବା - ଗୃକା

ପରଷିବା - ଅମ୍ଦାଲା

ପଳେଇବା - ନିର୍

ପହଞ୍ଚିବା - ତେବାଃ

ପଶିବା - ବଲ

ପହଁଶବା (ବନ୍ଧ/ପୋଖରୀ) - ଅସ୍ୱାର୍/ପାସ୍ୱାର

ପାଇବା - ନାମ୍

ପାକୁଳାଇବା - ଥାଗଏ

ପାଛୁଡ଼ବା - ଗୁମ୍

ପାଚବା - ଇସିନ୍

ପାଗ୍ରେଟିବା - ଦାରମ୍

ପାହ୍ନବା - ପାଲାଃ

ପାଡ଼ବା - ଗାସିଃ

ପାଢବା - ଆଣାଂ

ପାଶବା - ଡସ୍ୱ

ପାଲଟିବା - ଆପାଲ

ପାଳବା (ଲାଳନ ପାଳନ) - ହାଗ୍ମାତା/ଅସୁଲମାଗ୍ଂ

ପାଳବା (ପୋଷା) - ଆସୁଲ

ପାଳବା (ବଧିବଧାନ) - ମାନାଢଂ

ପ'ସୋଶବା - ଶଲଂ

ପାହ୍ନବା - ଆଭଂ

ପିଇବା - ନୁ

ପିଙ୍କିବା (ଗୁଳା ଭଣିବା) - ହେର୍

ମନ୍ଥିବା - ଉର୍ମିଃ

ପୂଜବା - ବଙ୍ଗା

ପୋଛବା - ଏଣେଃ

ପରବା - ପେରେଃ

ପେଟେଇବା - ଡାବେରେ

ପେଡ଼ବା - ଉକୁର

ପେଲ୍ବା - ଉକୁର୍

ପୋଡ଼ବା (ମଡା) - ରପାଃ (ଜଣ୍ଡ୍ରା)

ପୋଡ଼ବା (ଘର) - ଅଡାର (ଅଲା)

ପୋଡ଼ବା (କାଠ) - ଜୁଲ (ସାନ)

ପୋଢବା - ଡପା

ଫଟାଇବା - ପାଲା

ଫସାଇବା - ଫସାଅ

ଫାଙ୍କିବା - ଫାଙ୍କାଅ

ଫାଡ଼ବା - ପାଲାହାଟିଂ

ଫିଙ୍ଗିବା - ଦୁର୍ଂ

ଫିଟାଇବା - ଗ୍ଲା

ଫିଟିବା - ଗ୍ଲା

ଫୁଙ୍କିବା - ଓଠ

ଫୁଟେଇବା - ଫୁଟାଅ

ଫୁଲ୍ବା - ଫୁଲ୍ଅ

ଫଳବା - ଜଅଜାନା

ଫାନ୍ଦବା - ଫାନ୍ଦାଅ

ଫାର୍ମିବା - ଫାମ୍ମାଅ

ଫେଣିବା - ଫେଣାଅ

ଫୋପାଡ଼ିବା - ଦୁର୍ଂ / ଥେର୍

ଫେଡବା - ସବଃ / ଗୁରୁ

ବଳବା - ଲ୍ଗାଅ / ଜଦ

ବକବା - ବକାଅ

ବଙ୍କାଇବା - ବାଙ୍କା

ବଖାଣିବା - ବାଖାଣା

ବଘାଶବା - ଇସିନ୍ରଆଲ୍ (ଉରୁ)

ବମ୍ବବା - ବାମ୍ବାଅ

ବଜାଇବା - ରହ୍

ବଢ଼ାଇବା - ମାଗ୍ଂ

ବଣାହେବା - ଆଦ୍

ବଢ଼ିବା - ମାଗ୍ଂ

ବଡାଇବା - ହଦବ୍

ବତୁରିବା - ବତୁରାଅ

ବଥାଇବା - ହାସୁ

ବଦଳିବା - ବଦଲ

ବଧିବା - ହାସୁ / ବାଧାଅ

ବନ୍ଧବା - ବାନ୍ଧାଅ

ବନବା - ବାଇ
ବର୍ଷିବା - ଦାଆକେଦା
ବଳବା (ଅଧିକ ହେବା) - ଲଆଜାନା
ବସିବା - ଦୁବ୍
ବସିବା (ଘନଭୂତ ହେବା) - ବସାଅଜାନା
ବସାଇବା - ଦୁବ୍
ବହୁବା - ଦପିଲ୍
ବାହୁବା - ହେଲେଦ୍
ବାଜବା - ରୁ / ସାଡ଼
ବାଟିବା - ଶଦ୍
ବାଡ଼େଇବା - ଦାଲ୍
ବାଢ଼ିବା - ଲୁ
ବାଣ୍ଟିବା - ହାଟିଂ
ବାଧିବା - ବାଧାଅ
ବାଣିବା - ଠଅର୍
ବାନ୍ଧବା - ତୁଲ୍
ବାଛବା - ଥଲ୍
ବାସିବା - ସଆନ୍
ବାହୁନବା - ଠଅର୍
ବାହୁଡ଼ବା - ସେନରୁଆଲ୍
ବିକବା - ଆକରଂ
ବିକଶିବା - ମହକାଅ
ବିନ୍ଧବା - ଜର୍
ବିଗିଡ଼ବା - ବିସିଲ୍
ବିଗୁଇବା - ଆଟେଦ୍
ବିଢ଼ବା - କାଟାଅ
ବିରଚବା - ବିଗୃର
ବିସ୍ତାରବା - ମେଲଅ
ବୁଝିବା - ବୁଝାଅ
ବୁଡ଼ିବା - ଡୁବୁୟୁ

ବୁଡ଼େଇବା - ଡୁବୁୟୁ
ବୁଣିବା (ଲୁଗା) - ତେଂଗ (କାଡର)
ବୁଣିବା (ବିହନ) - ହେର୍
ବେଢ଼ିବା - ଘେରାଅ
ବୋଳିବା - ଲଗାଅ
ବୋଲିବା - ଦୁରାଂ
ବୋହିବା - ଦପିଲ୍
ବ୍ୟାପିବା - ମେଲଅ
ଭୁଜବା - କେସେଦ୍ / ଟେପେଦ୍
ଭୁଖାଇବା - ଭୁଖାଅ
ଭୁଲାଇବା - ବିସୁର୍
ଭୁଲିବା - ହନର୍
ଭେଇବା - ଜନମ୍
ଭେଲିବା - ଶଦ୍ / ଭେଲଅ
ଭୋଖାଇବା - ପେରେଃ
ଭୋବାଇବା - ଗାଆଃ
ଭରସିବା - ଭରସା
ଭର୍ଗିବା - ଗପୁଦ
ଭସିବା - ଆରୁ / ଡୁମ୍ବଲ
ଭଜିବା - ଭଜା
ଭିଜିବା - ଲଆଦ୍
ଭିଡ଼ିବା - ଗଗୁଃ
ଭୂକିବା - ଗୁଃ
ଭୂଡେଇବା - ମାନାଅ
ଭୁଲେଇବା - ହୁଲହୁପିଲ
ଭୁଲିବା - ଶଲଂ
ଭୁପୁଡ଼ିବା - ଲଦୁବ୍
ଭୁଞ୍ଜିବା - ସନଃ
ଭେଟିବା - ନାପାମ୍
ଭେଗିବା - ଭୁଗାଅ

ଭ୍ରମିବା - ହନର
ମଉଳିବା - ଗସ
ମଙ୍ଗୁଳିବା - ମଙ୍ଗୁଳାଅ
ମଙ୍ଗାଇବା - ମାନାଢଂ
ମର୍ଜିବା - ରାଜ
ମଡେଇବା - ମାଡାଅ
ମନାସିବା - ଧ୍ୟାନ୍
ମଣିବା - ଗସ୍ୱେ
ମହକିବା - ସଅନ୍
ମାଷିବା - ବସ
ମାଗିବା - ଆସେ
ମାଠିବା - ମାଠାଅ
ମାଡିବା - ରୁପାଦ୍
ମାଢିବା - ରୁଲ୍
ମାନିବା - ମାନାଢଂ
ମିଳିବା (ମିଶିଯିବା) - ମେସା
ମିଳିବା (ପାଇବା) - ନାମ
ମିଳାଇବା (ତରଳାଇବା) - ତରଲାଅ
ମିଳାଇବା (ଗୋଳାଇବା) - ଫେଣ୍ଟାଅ
ମିଳାଇବା (ଯୋଗ) - ମେସା
ମୁକୁଳିବା - ମୁକଲାଅ
ମୁଠାଇବା - ମୁଠା
ମୁଣ୍ଡାଇବା - ଢପିଲ
ମୁଢିବା - ରୁପିଜ
ମୁରୁଛିବା - ଅଚେତ୍
ମେଣ୍ଟାଇବା - କାଟାଅ
ମେଳିବା - ମେଲଅ
ମୂଲାଇବା - ମୁଲାଅ
ମୁହାଁଇବା - ସଜେନ୍
ମୋଡ଼ିବା - ଫେଣ୍ଟର
ଯାଚିବା - ଜାଚଅ
ଯୁଝିବା - ଜବା
ଯୋଖିବା - ହର
ଯୋଗାଇବା - ହରଇଣ
ଯୋଗାଡ଼ିବା - ସାମ୍ପଲ
ଯୋଚିବା - ଡାଷ୍ଟାଅ

ରଖିବା - ଦଃ
ରଗଡ଼ିବା - ରାଗାଲାଅ
ରଙ୍ଗାଇବା - ରଙ୍ଗ୍
ରନ୍ଧାଇବା - ରାନ୍ଧାଅ
ରଡ଼ିବା - ରାଣସ୍ୱା
ରଫୁକରିବା - ସିଲଇ
ରସିବା - ଝୁଁରାଅ
ରହିବା - ତାଇନଃ
ରାଗିବା - ରାଗାନ୍
ରାନ୍ଧିବା - ଇସିନ୍ ବାସକ୍
ରାବିବା - ରାଃ
ରାମ୍ପୁଡ଼ିବା - ରାବୁଲ / ଗଡାଃ
ରୁଣ୍ଡହେବା - ହୁଣ୍ଡି
ରୁଷିବା - ହାଣା
ରୋକିବା - ହୁଁକାନ୍
ଲଢ଼ିବା - ହଙ୍ଗୁଦ୍
ଲଟକିବା - ଜୁଲାଃ
ଲଢ଼ିବା - ଲାଗାଢଂ
ଲଦିବା - ଲାଦ
ଲସିବା - କାସେଅମ୍
ଲାଳେଇବା - ଲଲବଲ
ଲିପିବା - ଜଲମ୍
ଲଭିବା - ଏଣେଃ
ଲମ୍ବିବା - ଜିଲିଙ୍ଗ
ଲୁଗ୍ହଇବା - ହକୁଃ
ଲୁଚିବା - ହବୁନ୍
ଲୁଣ୍ଠିବା - ଲୁମ୍ବୁଲ୍
ଲେଉଟିବା - ରୁଆଲ୍
ଲେଖିବା - ଅଲ୍
ଲେସିବା - ଜଦ୍
ଲେଟିବା - ଗୁଲ୍ଦାଅ

ଲେଉଡ଼ବା - ଦରକାର

ଶଙ୍କିବା - ଚମକାଅ

ଶମିବା (ଶାନ୍ତ, ଆରୋଗ୍ୟ) - ନେମରତ

ଶପିବା - ସାଇପ

ଶାଉଁଳବା - ଚୁଚୁଗାର୍ / ସାଉଁଣ୍ଠା

ଶିଖିବା - ଇତୁ

ଶିଖାଇବା - ଇତୁନ୍

ଶୀତଳାଇବା - ସଲେଦ୍

ଶୁଖାଇବା - ତାସେଃ

ଶୁଖିବା - ରଲ୍

ଶୁଙ୍ଘିବା - ଜାଜଇ

ଶୁଝିବା - ହାଲ୍

ଶୁଣିବା - ଆୟୁମ୍

ଶୁଭିବା - ଆୟୁମ୍

ଶୋଷିବା - ଜେମ୍ବେଦ୍

ସକେଇବା - ଉୟୁଃ

ସଙ୍କୁଳବା / ସଙ୍କୁଳବା - ଲେଲ୍ଦାରମ୍

ସଜାଇବା - ସାଜାଅ

ସନ୍ତାଇବା - ସାନ୍ତାଅ / ସାଦାଅ

ସହିବା - ଜଅସାମଣ୍ଟାଅ

ସାଇତବା - ଦଅବାଇ

ସମ୍ଭାଳବା - ସାମ୍ଭାଲାଅ

ସହିବା - ସହାଅ / ଜାଲାଃ

ସାଉଁଟିବା - ହାଲଂ

ସାରବା - ସବାଅ

ସିଁଝବା - ରୁବୁଇ

ସିଝିବା - ଇସିନ୍

ସିଞ୍ଚିବା - ଟର୍ପି

ସୁଝିବା - ହାଲ୍

ସୁଧାରବା - ବୁଗିନ୍ହର

ହକାଳବା - କାକାଲ

ହଜାଇବା - ଆଦ୍

ହଜିବା - ଆଡ଼୍

ହଲାଇବା - ଏକେଲ / ରୁକୁ

ହସାଇବା - ହାସାଅ

ହସିବା - ଲନ୍ଦା

ହଟିବା - ହାଟାଓ

ହାଣିବା - ମାଃ

ହାରବା - ହାରାଓ

ହାଲିବା - ରୁକୁନ୍

ହାପୁରବା - ଇଟପଦ୍

ହାବୁଡ଼ବା - ହାବାଲାଅ

ହେଜବା - ହଆଡ଼ଂ / ହୟାଡ଼ଂ

ହୁଗୁଳବା - ହଲଙ୍ଗା

କ୍ରିୟାର ବିଶେଷ ବ୍ୟବହାର (ମିଶ୍ରକ୍ରିୟା)

ଅନଶନ କରବା - କାଣ୍ଟାବ୍

ଅନାହାରରେ ରହିବା - ସାମା

ଅନୁଭବ କରବା - ଆଟ୍କାର୍

ଅନୁମତି ଦେବା - ଅନୁମତି ଅମ୍

ଅବରୋଧ କରବା - ଘେରାଅ

ଅନୁସରଣ କରବା - ପିଛୁଇ

ଅନାଦର କରବା - ଅନାଦର

ଆଦର କରବା - ଆଦର

ଆବୃତ କରବା - ଆଉ

ଅନୁମାନ କରବା - ଅନୁମାନ

ଅଦୃଶ୍ୟ ହେବା - ଆଦ୍

ଅନୁତାପ କରବା - ଉତ୍ରୁ

ଅମଳ କରବା - ଅମଲ

ଅସ୍ୱୀକାର କରବା - ଘିନ୍ଟି / ଗିନ୍ଟି

ଅଭିଶାପ ଦେବା - ସାର୍ପା

ଆଘାତ କରବା - ଖାମି

ଉପଭୋଗ କରିବା - ଜମ୍
ଆଦେଶ ଦେବା - ଆଦେସ
ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା - ନେଅର
ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବା - ସିଂ ସାସ୍ବାଦ୍
ଆରମ୍ଭ କରିବା - ଏଟେଃ / ଉନୁଘନ୍
ଆହାର କରିବା - ଜମ୍
ଇଚ୍ଛା କରିବା - ସାନା / ହାସ୍ୱା
ଉଙ୍କି ମାରିବା - ଉସୁଂ
ଉପବାସ କରିବା - କାଟାବ୍
ଉପାର୍ଜନ କରିବା - ଅର୍ଜନ
ଓଜନ କରିବା - ଓଜନ
ଓଦା କରିବା - ଲଆଦ୍
ଓଲଟି ପଡ଼ିବା - ଉଲ୍ଟା
କଷ୍ଟ ପାଇବା - ବାଲଏ
ଖବର ଦେବା - ଖବର୍ ଅମ୍
ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରିବା - କୁଟୁସ କୁଟୁସା
ଖସଡ଼ି ଯିବା - ଜିଲ୍ଦ୍
ଖିଅର କରିବା - ହସୁନା
ଖୁନ୍ କରିବା - ଗସ୍ତ
ଖୋଦିତ କରିବା - ବାଇ
ଖୋସାମଦ କରିବା - ଖୋସାମଢ
ଗର୍ବ କରିବା - ଫୁଲ୍ଲଇ
ଗପ କରିବା - ଜରପ୍
ଗାଳିଦେବା - ଏଗ୍ରାଂ
ଗେଲ କରିବା - ଦୁଲାଂ
ଗୋଲମାଲ କରିବା - ସେପେରେଦ୍
ଘର ଛପର କରିବା - ଦାବ୍
ଘାସ କାଟିବା - ଡାସାଦ୍ଇର୍
ଘାସ ବାଛିବା - ଡାସାଦ୍ ହେଲେଡ୍
ଘୃଣା କରିବା - ହିଲାଂ
ଘୁଞ୍ଚୁଡ଼ି ମାରିବା - ହୁଣ୍ଡିକାଉ
ଘୁଷ କରିବା - ଘୁସ୍
ଚିନ୍ତା କରିବା - ଉଡୁଃ

ଚୁମ୍ବନ କରିବା - ଚଃ
ଚେଷ୍ଟା କରିବା - ଶକା
ଚୋର କରିବା - କୁମ୍ବୁଡ଼ୁ
ଛଳନା କରିବା - ଲାଗସ
ଛଡ଼ାହେବା - ଡଙ୍ଗୁ
ଛୁରି ମାରିବା - ସବଃ
ଛେପ ପକାଇବା - ବେଃଏ
ଜନ୍ମଦେବା - ବାଲେ / ସୁଣ୍ଡିକଆଃ/ହନ୍କଆ
ଜାରି କରିବା - ଜାରି
ଜୀର୍ଣ୍ଣ କରିବା - ହଜମ୍
ତଦନ୍ତ କରିବା - ଲେଲ୍
ତଳ ଯୋଇବା - ତୋଲାରଆ
ତର୍କ କରିବା - ରେପେଣେ
ତାଳି ମାରିବା - ଡତାଙ୍ଗି
ତୁଳନା କରିବା - ଜକା
ତ୍ୟାଗ କରିବା - ବାଗେ
ଥକାମାରିବା - ଜଗ୍ଅ
ଥଟ୍ଟା କରିବା - ଠାଉଲାଂ
ଥଣ୍ଡା କରିବା - ସଲେ
ଥନଦେବା - ନୁନୁଇଚ
ଦଖଲ କରିବା - ଦଖଲ / ହାତାଅ
ଦଣ୍ଡଦେବା - ଡାଣ୍ଡେ
ଦୟା କରିବା - ଦାୟା
ଦର କରିବା - ଗନଂ
ଦଳିଦେବା - ଡର୍ମିଃ
ଦାନ କରିବା - ଅମ୍ଗିଡ଼
ଦଣ୍ଡବତ ହେବା - ଜଆର
ଦାନ୍ତ ଘଷିବା - ଡାଟାଗେସା / କାର୍କାଦେନ୍
ଦୁଃଖ କରିବା - ଦୁକୁ
ଦେଖାକରିବା - ଲେଲ୍ଇରନ୍
ଧକା ମାରିବା - ଧାକାଅ

ଧାର ଦେବା - କାଢ଼ଅମ୍

ଧାର କରିବା - କାଢ଼ି ଆଉ

ନମସ୍କାର କରିବା - ଜଆର

ନଷ୍ଟ କରିବା - ନାସାଅ

ନିନ୍ଦା କରିବା - ଭକ୍ତା

ନିଯୁମ କରିବା - ନିଯୁମ

ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା - ହର୍ଲ

ପରୀକ୍ଷା କରିବା - ପରଖାଓ

ପସନ୍ଦ କରିବା - ପସନ୍ଦ

ପୂରଣ କରିବା - ପେରେଃ

ପୁରସ୍କାର ଦେବା - ସିର୍ପା

ପ୍ରସ୍ତାବ କରିବା - କାଜଭସ୍ତୁ

ପ୍ରଶ୍ନ କରିବା - କୁଲିଗିଥାବୁ

ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା - ସାମ୍ପଲ୍

ପ୍ରହାର କରିବା - ଦାଲ୍

ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା - ଆର୍ଦାସ୍

ବନ୍ଧା ପକାଇବା - ବାନ୍ଧାର

ବଦଲ କରିବା - ବଦଲ୍

ବଧ କରିବା - ଗଏ

ବନ୍ଦ କରିବା - ବନ୍ଦ୍

ବଳ ଦେବା - ବଙ୍ଗଏ

ବାନ୍ତ କରିବା - ଉଲ

ବିରକ୍ତ କରିବା - ରାଗାଦ୍ଇର

ବିଶ୍ରାମ କରିବା - ଜିରାଅ

ବୁଡ଼ିଯିବା - ଡୁବୁସ୍ତୁ

ବ୍ୟବହାର କରିବା - ବେଭାର

ଭଡା ଦେବା - ଭାଲାଅମ୍

ଭସ୍ମ କରିବା - ଦର

ଭିକ ମାଗିବା - କସ୍ତୁ

ଭୁଲ କରିବା - ଭୁଲ୍

ଭୂଷି ଦେବା - ଭୁସା

ଭୋଗ କରିବା - ଜମ୍

ମରାମତ କରିବା - ଦାଇ

ଲାଭ କରିବା - ନାମ୍

ଲଭିଯିବା - ଏଣେଃ

ଶୀଳ କରିବା - ହାପେ

ଶାନ୍ତି ଦେବା - ଡାଣ୍ଡେ

ଶପଥ କରିବା - କିରସ୍ନାନ୍

ସଫା କରିବା - ସାଫା

ସମ୍ପନ୍ନ କରିବା - ଦଅପାମ୍ଟାଅ

ସମର୍ଥନ କରିବା - ମତଅମ

ସାହାଯ୍ୟ କରିବା - ସାହାଜ୍ୟ

ସାକ୍ଷାତ କରିବା - ଦେଖା

ସାହାସ କରିବା - ସାହାସ୍

ସିଟି ମାରିବା - ସିଟି ମାରାଅ

ହଟିଯିବା - ନିର୍

ହତ୍ୟାକରିବା - ଗଏ

ହାଇ ମାରିବା - ହ୍ୟାଙ୍ଗବ୍ / ଆଙ୍ଗବ୍

ହୁକୁମ ଦେବା - ଆଦେସଅମ୍

ସର୍ବନାମ - (ନାଂମେଡା)

ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ - ସିଦାନ୍ନଃ

ମୁଁ - ଆଇଁ

ଆମ୍ଭେ - ଆଲାଂ / ଆଲେଂ

ଆମ୍ଭେମାନେ - ଆବୁ (ନିଜକୁ ମିଶାଇ) / ଆଲେ

ମୋତେ - ଆଇଁକେ

ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ, ଆମ୍ଭଙ୍କୁ - ଆବୁକେ / ଆଲେକେ

ମୋର - ଆଞ୍ଜା

ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର - ଆବୁଆ

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ - ତାଲାନଃ

ତୁ - ଅମ୍

ତମେ - ଆବେନ୍

ଆପଣ - ଅବନ୍
ତୁମ୍ଭେମାନେ - ଆପେ
ତୋତେ - ଅମ୍‌କେ
ତୁମକୁ - ଆବେନ୍‌କେ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ - ଆବେନ୍‌କେ
ଆପଣଙ୍କୁ - ଆବନ୍‌କେ
ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ - ଆପେକେ
ତୋର - ଆମାଃ
ତୁମର - ଆବେନା
ତୁମ୍ଭର - ଆବେନା
ଆପଣଙ୍କର - ଆବନାଃ
ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର - ଆପେସ୍ଥା

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ - ଏଝାଃନ୍ଃ

ସେ (ପୁରୁଷ) - ଆଏ
(ସ୍ତ୍ରୀ) - ଆଏ
ସେମାନେ - ଆକ
ତାକୁ - ଆଏକେ
ତାଙ୍କୁ - ଆଏକେ
ସେମାନଙ୍କୁ - ଆକକେ
ତାର - ଆସ୍ଥା
ତାଙ୍କର - ଆସ୍ଥାଗା
ସେମାନଙ୍କର - ଆକଥା
ଏହା - ନଆଁ
ଏମାନେ - ନକୁ
ଏହାକୁ - ନଆଁକ
ଏସବୁ - ନଆଁକ
ଏହାର - ନଆଁରେଆ
ଏଗୁଡ଼ିକ - ନଆଁକ
ଏହାର - ନଆଁରେଆ
ଏମାନଙ୍କର - ନକୁଆଃ
ତାହା, ସେହି - ଇନାଃ
ସେସବୁ - ଇନାକ

ଯେଗୁଡ଼ିକ - ଇନାକ
କିଏ - ଅକସ୍ଥ
କେଉଁମାନେ - ଅକସ୍ଥତାକ
ଯିଏ - ଜେତାଏ
ଯେଉଁମାନେ - ଇନ୍‌କୁଗେ
କାହାକୁ - ଅକସ୍ଥକେ
କେଉଁମାନଙ୍କୁ - ଅକସ୍ଥତାକକେ
ଯାହାକୁ - ଜେତାଏକେ
ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ - ଯେତାଏକକେ
କାହାର - ଅକସ୍ଥା
କେଉଁମାନଙ୍କର - ଅକତାକସ୍ଥା
ଯେଉଁମାନଙ୍କର - ଇନ୍‌କୁଆ
କେଉଁଟି - ଅକରେ
ଯେଉଁଟି - ଇନାରେ
ଯାହା - ଜେତା
କେଉଁଗୁଡ଼ିକ - ଅକଆକ
ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ - ଜେତାକ
କେଉଁଟିକୁ - ଅକସ୍ଥାଝାକେ
ଯେଉଁଟିକୁ - ଇନାଝାକେ
ଯାହାକୁ - ଜେତାଏକେ
କେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ - ଅକସ୍ଥାକ
ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ - ଜେତାକ
କଣ - କାନାଃ
କାହାର - ଅକସ୍ଥାଃ
ଏହିଟି - ନଆଁଝା
କୌଣସି - ଜେତାନା
କେତେକ - ଚମିନାଂ
ଗୋଟିଏ - ମସ୍ଥଦ୍
ଯେପରି - ଚଲ୍‌କାଚ
ଯେପରି - ଏନ୍‌କାଚ

ମୁଁ ନିଜେ - ଆଇଁ ଆପ୍‌ନାର୍
ତୁମେ ନିଜେ - ଆମ ଆପ୍‌ନାର
ଆମ୍ଭେମାନେ ନିଜେ - ଆବୁ ଆପ୍‌ନାର୍
ତୁମ୍ଭେମାନେ ନିଜେ - ଆବେନ୍ / ଆପ୍‌ନର୍
ସେ ନିଜେ - ଆଏ ଆପ୍‌ନାର
ସେମାନେ ନିଜେ - ଆକ ଆକଗେ / ଆକ ଆପ୍‌ନାର
ଯେ କେହି - କେତାଏଗେ

ବିଭକ୍ତି ସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ

କୁ - କେ
ଆଡ଼କୁ - ତେ
ଦ୍ୱାରା, ଦେଇ - ତେ/ଦେଇତେ/ନଗେନ୍ ଲତେନ୍
ସହିତ - ଲଃ
ରୁ - ତେଆଦ୍
ଠାରୁ - ତେଆଦ୍
ର - ଆଃ
ଙ୍କର - ଆଃ
ରେ - ରେ
ଭିତରେ - ବିତାରେ
ମଧ୍ୟରେ (ଦୁଇରୁ ଅଧିକ) - ବିତାରେ
ମଧ୍ୟରେ (ଦୁଇ ଜଣ) - ବିତାରେ
ଠାରେ - ରେ
ଉପରେ - ଚେତାନ୍‌ରେ
ତଳେ - ଲତାରେ
ଆଗରେ - ମାଣାଂରେ
ପଛରେ - ତାୟୋମ୍‌ରେ
ପାଖରେ - ଜାପାଃରେ
ବ୍ୟତୀତ - ବିନୁ
ଛଡ଼ା - ଗୁଡ଼ା
ପ୍ରାୟ - ପ୍ରାଏ
ସମ୍ବନ୍ଧରେ - ବିଷୟରେ
ପରେ - ତାୟୋମ୍‌ରେ
ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ - ନାମ୍‌ତାଂହାବ
ବିନା - ବିନା
ପାଇଁ - ନତେନ୍ / ନାଗେନ୍
ବିରୁଦ୍ଧରେ - ବିରୁଦ୍ଧତେ
ସବୁଆଡ଼େ - ସବେନସାଇ

ସଂଯୋଜକ ଅବ୍ୟୟ

ଏବଂ - ଆର୍
ପୁଣି - ଅଡଃ
କିନ୍ତୁ - ମେନ୍‌ଦ
କିମ୍ବା - କାର୍
ଆହୁରି - ଅଡଃଗେ
ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ - ନାମ୍‌ତାଂହାବ
ଏହାପରି - ନେଲେକା
ଯଦି - ଜଦି
ଯଦିଓ - ଜଦି
ଯେହେତୁ - ଚିଲ୍‌କାତେଞ
ପରି - ଲେକା
ଭଳି - ଲେକା
ଯୋଗୁଁ - ଇନାତେ
ନିମନ୍ତେ - ନାତେନ୍
ପାଇଁ - ନାତେନ୍
ଯେ - ଚି
ଯେପରିକି - ଚିଲକାଚ
ଯେତେବେଳେ - ଚମ୍‌ତୁଂ
ଯଦିନୁହେଁ - ଜଦିକାଗେ
ତା ନ ହେଲେ - କାରେଦ୍
କାଳେ - ପାରେ
ହେଲେହେଁ - ହେପାରେ